

Studieordning

VIA Pædagoguddannelsen

20. august 2015

Kære studerende

Velkommen til pædagoguddannelsen i VIA. Vi glæder os til at samarbejde med dig om din uddannelse.

Som studerende på pædagoguddannelsen vil du gennemleve en personlig og faglig udvikling, der både kvalificerer dig til at arbejde på det pædagogiske arbejdsmarked og til videreuddannelse på kandidat- og masterniveau. I løbet af pædagoguddannelsen vil du erhverve dig "professionsrelevante kompetencer, viden og færdigheder til selvstændigt og i samarbejde at udøve, udvikle og formidle udviklings-, lærings- og omsorgsopgaver i et samfundsmæssigt perspektiv". Sådan er formålet med uddannelsen formuleret i bekendtgørelsen.

I denne studieordning er uddannelsens struktur og indhold samt andre regler omkring uddannelsen beskrevet. Studieordningen udgør det juridiske grundlag for uddannelsen og beskriver den ramme, uddannelsen udfolder sig indenfor.

Men det går ikke uden din aktive medvirken. En god uddannelse forudsætter, at du investerer dig selv i det og deltager engageret, udforskende og nysgerrigt i uddannelsens elementer. Vi ser uddannelse som et socialt fællesskab og et aktivt samarbejde om at udvikle viden, færdigheder og kompetencer – hele tiden med indsigt og udsyn. Samspillet med medstuderende, undervisere og andre medarbejdere samt praktiksteder er meget vigtigt for en god og optimal uddannelse.

Som pædagogstuderende skal du ikke bare tage ansvar for din egen uddannelse – du kommer også til at tage et stort medansvar for andre mennesker og for udviklingen af et demokratisk og inkluderende velfærdssamfund. Det er altså en uddannelse, der på flere måder forpligter.

Venlig hilsen
Peter Møller Pedersen
Uddannelseschef

Denne studieordning gælder fra 1. september 2015. Det er en revideret udgave af studieordningen af 29. august 2014.

Indhold

Principper for tilrettelæggelsen af pædagoguddannelsen i VIA.....	5
Pædagoguddannelsens opbygning.....	6
Fællesdelen - pædagogens grundfaglighed.....	6
Specialiseringsdelen: Dagtilbudspædagogik.....	7
Specialiseringsdelen: Skole- og fritidspædagogik	7
Specialisering: Social- og specialpædagogik	7
Undervisnings-, studie- og arbejdsformer	8
Uddannelsen består af moduler	9
Variation af studieaktiviteter.....	9
Principperne bag uddannelsens tilrettelæggelse	10
Praktikuddannelsen	11
Det dobbelte greb i praktikperioderne.....	11
Arbejdsportfolio i praktikken	12
Studiedage	12
Statusmøde.....	13
Andre bestemmelser vedr. praktik.....	13
Pædagoguddannelsens vidensgrundlag	13
Informationskompetencer	13
Internationale elementer i uddannelsen	14
"Internationalization at Home"	14
"Internationalization abroad"	15
Internationale studieophold.....	15
Internationale programmer og internationale studerende.....	15
Internationale uddannelsesprojekter - Double Degree	16
Deltagelsespligt.....	16
Studieaktivitet	16
Konsekvenser for manglende studieaktivitet	16
Prøveformer	17
Prøver i grundfagligheden (GK1, GK2, GK3)	17
Område 1: Pædagogiske miljøer og aktiviteter.....	18
Område 2: Profession og samfund	18
Område 3: Pædagogens praksis – 1. praktik	19
Prøver i specialiseringens kompetenceområde 1 og 2 (SK1 og SK2).....	20
Prøve: Specialiseringens kompetencemål 1 (SK1).....	20
Prøve: Specialiseringens kompetencemål 2 (SK2):.....	21
Prøver i specialiseringspraktikkerne (SK3 og SK4)	22

Prøve: Specialiseringspraktik, 2. praktik (SK3)	22
Prøve: Specialiseringspraktik, 3. praktik (SK4)	24
Område Tværprofessionelt samarbejde (TPE)	25
Prøve i det tværprofessionelle element (TPE).....	25
De valgfrie kompetenceområder	25
Prøver i de valgfrie kompetenceområder (VO).....	25
Prøve i Bachelorprojektet inklusiv 4. praktik (BA)	27
Oversigt over prøver	29
Andre regler vedrørende prøver	29
Tildeling af specialiseringer	30
Merit.....	30
Merituddannelsen.....	31
Talentforløb	32
Evaluering	32
Overflytning fra et uddannelsessted til et andet	33
Klager, anker, dispensationer, forsøg mv.....	33
Overgangsregler.....	34

Modul- og praktikbeskrivelser findes fra side 35

Bilag fra side 88

Juridisk grundlag:

Bekendtgørelse om uddannelse til professionsbachelor som pædagog (BEK nr 211 af 06/03/2014) – PÆD-BEK – Se bilag 2.

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som pædagog (BEK nr 824 af 02/07-2015)

Bekendtgørelse om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser (BEK nr 1521 af 16/12/2013) – LEP-BEK

Bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser (BEK nr 1519 af 16/12/2013) – PR-BEK

Principper for tilrettelæggelsen af pædagoguddannelsen i VIA

Pædagoger udøver og udvikler professionelle udviklings-, lærings- og omsorgsopgaver sammen med og til gavn for de mennesker, der er en del af den pædagogiske sammenhæng. Pædagoger tager udgangspunkt i at skabe de bedst mulige vilkår og muligheder for de mennesker, de arbejder med. Altid i et samfundsmæssigt perspektiv.

Det dobbelte greb

Pædagoguddannelsen tilrettelægges, så de studerende til stadighed udvikler relevante professionskompetencer målrettet den pædagogiske profession. Den uddannede pædagog skal kunne udøve, undersøge og udvikle pædagogisk arbejde på et eksplicit fagligt grundlag. Det betyder, at den uddannede pædagog både kan mestre udviklende og betydende relationer til mennesker i en mangfoldighed af pædagogiske sammenhænge og samtidig kan analysere, vurdere, dokumentere og udvikle pædagogisk praksis, med udgangspunkt i et pædagogisk fagsprog og en pædagogfaglig viden.

Pædagogisk arbejde som relationsarbejde

Pædagogisk arbejde er først og fremmest professionelt relationsarbejde i forhold til børn, unge og voksne. Under pædagoguddannelsen indgår de studerende i relationsarbejde i forpligtende faglige fællesskaber med professionen. Da kreative, æstetiske, praktiske og kropslige aktiviteter er en væsentlig del af dette relationsarbejde, prioriteres ikke blot viden om, men i høj grad også færdigheder i og mestring af disse aktiviteter i uddannelsen.

At være pædagog – og at lede pædagogisk praksis i samarbejde med andre

Samtidig er pædagogisk arbejde mere end relationsarbejde. Der er i stigende omfang brug for at opøve kompetencer i samarbejde og samskabelse med andre professioner, med frivillige, med forskere og med andre interessenter i det daglige arbejde. Pædagoger skal være tydelige repræsentanter for pædagogprofessionen i samarbejdet med andre – og skal kunne træde i karakter som ledere af pædagogiske processer. Det skal tillæres under pædagoguddannelsen.

Den eksperimenterende og innovative pædagog

Udviklingen går stærkt på det pædagogiske arbejdsmarked. Der er brug for, at den uddannede pædagog kender den væsentligste viden inden for pædagogisk tænkning, udvikling og forskning. Der er dog i lige så høj grad brug for pædagoger, som kan udvikle ny viden, nye færdigheder og være innovative i forhold til pædagogisk praksis. I pædagoguddannelsen i VIA prioriteres eksperimenter, udvikling og innovation højt.

Pædagoguddannelsen i VIA – udvikling af professionel dømmekraft

Vi samler disse ambitioner i begrebet om professionel dømmekraft. Pædagoguddannelsen tilrettelægges således, at de studerende udvikler en professionel dømmekraft under studiet og bliver i stand til at understøtte andre menneskers udvikling af dømmekraft. Det kræver handlingsparathed i relationsarbejdet baseret på viden, forståelse, etik og færdigheder – og det kræver redskaber til løbende pædagogiske refleksioner og analyser. Det er en forudsætning for dømmekraften, at den studerende forpligter sig både i den nære pædagogiske praksis – og i den samfundsmæssige kontekst nationalt og internationalt. Pædagoguddannelsen skal bestå af studieaktiviteter, hvor den professionelle dømmekraft hele tiden udvikles.

Målet med pædagoguddannelsen i VIA er, at udvikle en professionel identitet og en professionel faglighed som pædagog, der understøtter en stærk professionel dømmekraft både i de nære relationer og i forhold til den samfundsmæssige opgave.

Pædagoguddannelsens opbygning

Pædagoguddannelsen består af:

- fællesdelen (pædagoguddannelsens grundfaglighed)
- tre specialiseringer
- valgfrie kompetenceområder
- det tværprofessionelle element
- praktikuddannelsen
- bachelorprojektet.

Fællesdelen udgør 70 ECTS, heraf 10 ECTS til den første praktik. Specialiseringsdelen udgør 140 ECTS, heraf 60 ECTS til 2. og 3. praktikperiode.

I specialiseringsdelen specialiserer de studerende sig inden for et af områderne:

- Dagtilbudspædagogik
- Skole- og fritidspædagogik
- Social- og specialpædagogik.

Uddannelsen består af moduler på hver 10 ECTS. Inden udgangen af 2. studieår skal prøverne på fællesdelen være bestået. Modulerne på specialiseringsdelen skal være godkendt inden bachelorprojektet påbegyndes.

Uddannelsesstedet angiver hvert semester, hvordan de enkelte moduler udbydes samt placering af prøver. Det er muligt at tilrettelægge et forløb med en anden rækkefølge af moduler efter aftale med uddannelsesstedet. Se i øvrigt afsnit om prøver.

Alle modulerne er beskrevet i denne studieordning, herunder indhold, læringsmål, evalueringsform samt hvilke kompetenceområder, modulerne kvalificerer til. Underviserteams udarbejder studieplaner for den konkrete gennemførelse af modulerne på uddannelsesstedet.

Fællesdelen - pædagogens grundfaglighed

Består af følgende moduler:

	1. semester			2. semester			3. semester
	Modul 1	Modul 2	Modul 3	Modul 4	1.Praktik	Modul 5	Modul 6
Modul-titel	I pædagogikkens verden – på opdagelse	Køn, seksualitet, mangfoldighed. (Nationalt Modul)	Individ og fællesskab	Pædagogen som myndigheds-person. (Nationalt modul)	Pædagogens praksis	Samskabelse og medborgerskab	Professionel dømmekraft, viden og etik
ECTS	10	10	10	10	10	10	10
Prøve			gK1		gK3		gK2

Specialiseringsdelen: Dagtilbudspædagogik

Består af følgende moduler:

	3. semester (fortsat)		4. semester	5. semester			6. semester		7. semester	
	Modul 7	2. Praktik	Modul 8	Modul 9	Modul 10	3. Praktik	Modul 11	Modul 12	Bachelorprojekt Inkl. 4. praktik	
Modul- titel	Barn- dom, kultur og læ- ring	Relation og kommuni- kation	Professi- onsviden og forsk- ning (Nationalt modul)	Valg Modul 1	Samarbej- de på tværs	Samarbejde og udvikling	Valg Modul 2	Professi- on og organsa- tion		
ECTS	10	30	10	10	10	30	10	10	20	
Prøve		sK3	sK1		TPE	sK4	VO	sK2	BA	

Specialiseringsdelen: Skole- og fritidspædagogik

Består af følgende moduler:

	3. semester (fortsat)		4. semester	5. semester			6. semester		7. semester	
	Modul 7	2. Praktik	Modul 8	Modul 9	Modul 10	3. Praktik	Modul 11	Modul 12	Bachelorprojekt Inkl. 4. praktik	
Modul- titel	Barn- dom, ung- dom, didaktik og dan- nelse	Udviklings- og lærings- rum	Professi- onsviden og forsk- ning (Nationalt modul)	Valg Modul 1	Samarbej- de på tværs	Samarbejde og udvikling	Valg Modul 2	Identitet og fælles- skab		
ECTS	10	30	10	10	10	30	10	10	20	
Prøve		sK3	sK1		TPE	sK4	VO	sK2	BA	

Specialisering: Social- og specialpædagogik

Består af følgende moduler:

	3. semester (fortsat)		4. semester	5. semester			6. semester		7. semester	
	Modul 7	2. Praktik	Modul 8	Modul 9	Modul 10	3. Praktik	Modul 11	Modul 12	Bachelorprojekt Inkl. 4. praktik	
Modul- titel	Menne- sker i udsatte positio- ner	Relation og kommuni- kation	Professi- onsviden og forsk- ning (Nationalt modul)	Valg Modul 1	Samarbej- de på tværs	Samarbejde og udvikling	Valg Modul 2	Identitet og fælles- skab		
ECTS	10	30	10	10	10	30	10	10	20	
Prøve		sK3	sK1		TPE	sK4	VO	sK2	BA	

Valgfrie kompetenceområde

Den studerende skal vælge ét enkelt valgfrit kompetenceområde. Det valgte område gennemføres i både modul 9 og 11 og afsluttes med ekstern prøve. Der kan vælges mellem 7 valgfrie kompetenceområder (jf. PÆD-BEK bilag 7):

- 1) Kreative udtryksformer
- 2) Natur og udeliv
- 3) Sundhedsfremme og bevægelse
- 4) Medie og digital kultur
- 5) Kulturprojekter og kulturel iværksætteri
- 6) Social innovation og entreprenørskab
- 7) Kulturmøde og interkulturalitet

Der kan løbende tages initiativ til udvikling af nye valgmoduler inden for kompetenceområderne. Når det sker indkaldes medlemmer til udviklingsgruppen på tværs af uddannelsessteder i pædagoguddannelsen. Valgmoduler kan indholdsmæssigt tones, dog således at det kvalificerer de studerende til prøve efter bekendtgørelsen.

Alle områderne udbydes i pædagoguddannelsen VIA, men ikke alle områder udbydes på alle pædagoguddannelsens uddannelsessteder. Det er derfor muligt, at vælge valgmoduler på andre uddannelsessteder. Det konkrete indhold og tilrettelæggelse beskrives af de lokale uddannelsessteder og kan derfor variere fra sted til sted. I valgkataloget fremgår hvor valgmodulerne gennemføres, og her er alle valgmodulerne og de lokale variationer beskrevet. Nogle af valgmodulerne vil blive gennemført i samarbejde med andre professionsuddannelser. Det vil ligeledes fremgå af valgkataloget. Valgkataloget justeres jævnlige og foreligger i sammenhæng med valgprocessen.

Valgprocessen foregår på den måde, at den studerende i april henholdsvis oktober skal angive 3 valgfrie områder i prioriteret rækkefølge. Studerende, der læser på et uddannelsessted, har første prioritet til at vælge de kompetenceområder, som udbydes der. Men i fordelingen af pladser på de enkelte uddannelsessteder skal endvidere sikres, at studerende fra andre uddannelsessteder har en reel mulighed for at få deres første prioritet. Det tilstræbes at flest studerende får deres førsteprioritet. Vurderingen af hvilke valgmoduler der oprettes fastlægges endeligt, når de studerende har indgivet deres prioriterede valg.

Undervisnings-, studie- og arbejdsformer

I henhold til PÆD-BEK §21, stk. 2, nr. 8 og LEP-BEK §17 stk. 2, nr. 6 angives i det følgende pædagoguddannelsens undervisnings- og arbejdsformer.

Uddannelsen består af moduler

Uddannelsens moduler består af studieaktiviteter, der på forskellige måder tager udgangspunkt i pædagogisk praksis. Modulerne er kendetegnede ved en undersøgende og eksperimenterende tilgang samt mulighed for samskabelse med relevante aktører.

Modulerne er baseret på videns- og færdighedsmål fra de relevante kompetenceområder. Modulet skal omhandle alle de angivne videns- og færdighedsmål. Inden for denne ramme skal den studerende fokusere og afgrænse sit arbejde gennem valg af tematik, metodik og problemstilling på en eksemplarisk måde. Modulet skal tilrettelægges så dette er muligt.

Samlet set er uddannelsen tilrettelagt, så der sker en stigende kompleksitet i teori- og metodeanvendelse gennem uddannelsen.

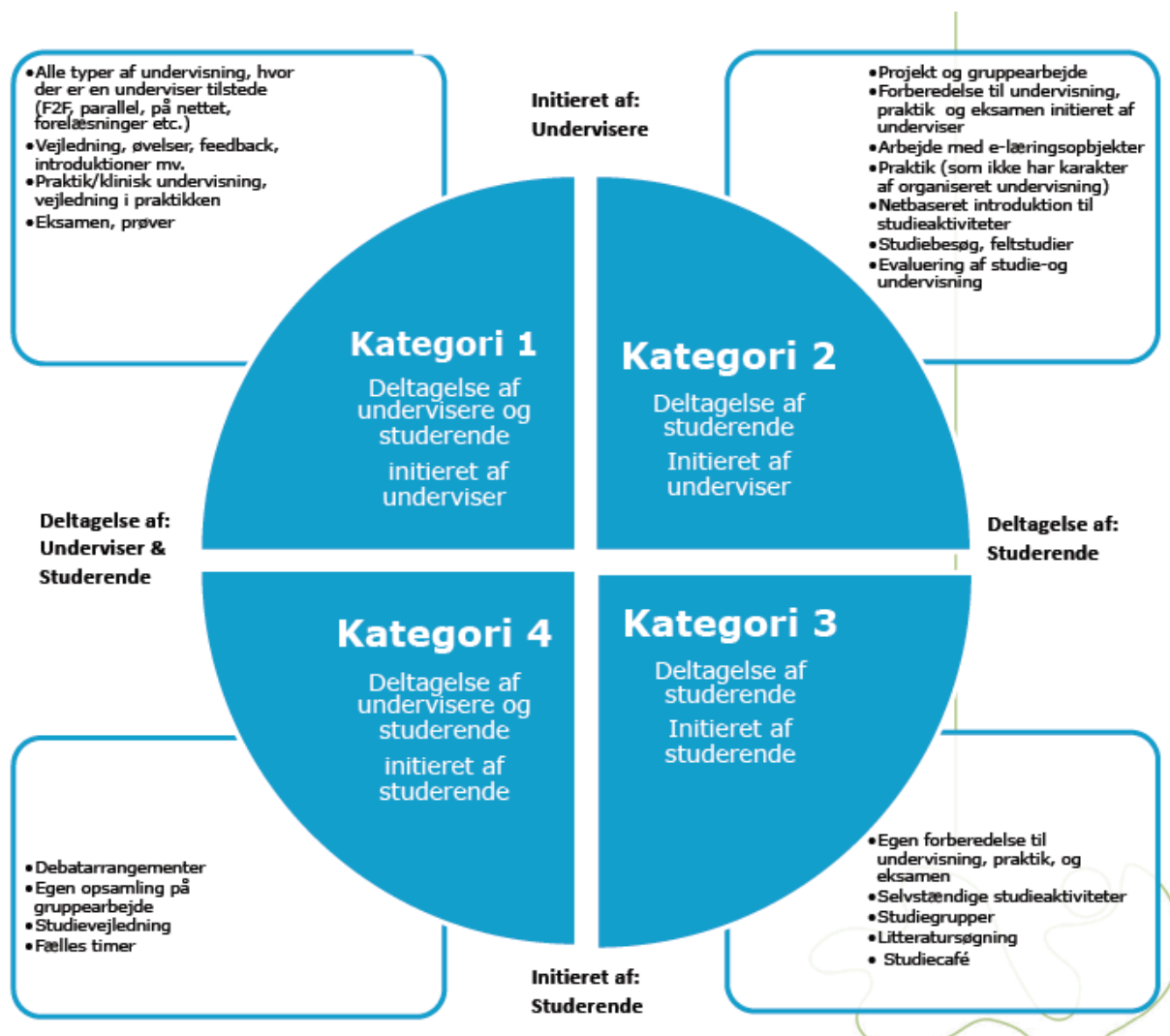
Den studerende vil få medindflydelse på modulerne i samarbejde med underviserne.

Variation af studieaktiviteter

I løbet af uddannelsen vil den studerende have mulighed for at tage aktiv del i en lang række forskellige typer af studieaktiviteter, som tilsammen udgør et fuldtidsstudie. Uddannelsen vil således være tilrettelagt gennem en variation af studieaktiviteter – nogle foregår som undervisning, andre som selvstudie, gruppearbejde, projekter sammen med praksis eller andre aktiviteter, som enten underviserne eller de studerende sætter i gang. Det er altså både undervisere, studerende og samarbejdspartnere uden for uddannelsen, der er initiativtagere til de studieaktiviteter, som skal gøre det muligt for den studerende at tilegne sig uddannelsens professionskompetencer.

Studieaktivitetsmodellen beskriver de forskellige aktivitetstyper, der indgår i uddannelsen. Den synliggør, hvem der igangsætter og hvem der deltager i de forskellige studieaktiviteter. Modellen anvendes i beskrivelsen af studieplaner og som afsæt for forventningsafstemning mellem undervisere og studerende.

Underviserne udarbejder en studieplan for det enkelte modul med afsæt i studieordningen. I studieplanerne er der beskrevet, hvordan modulet tilrettelægges og hvordan fordelingen mellem forskellige studieaktivitetstyper er i det enkelte modul.

Principperne bag uddannelsens tilrettelæggelse

De principper, der er beskrevet i afsnit 1 i studieordningen, har betydning for, hvordan pædagoguddannelsen i VIA er tilrettelagt (se side 5).

Princippet om "Det dobbelte greb" medfører, at uddannelsen tilrettelægges så studieaktiviteterne tager udgangspunkt i pædagogisk praksis ved at arbejde med eksempelvis feltarbejde, praksisfortællinger, cases, observationer, gæsteoplæg, besøg eller udfordringer stillet af praksis.

Derudover får den studerende sideløbende mulighed for at reflektere over og analysere praksis. Det sker gennem f.eks. teoretiske analyser, studielogbog, udarbejdelse af teoretisk refleksionspapir, litteratursøgning/-studier og gennem teoretiske og perspektiverende oplæg af undervisere og medstuderende samt involvering i forsknings- og udviklingsprojekter.

Princippet om "Pædagogisk arbejde som relationsarbejde" medfører, at uddannelsen tilrettelægges, så den studerende får mulighed for at øve sig i at etablere relationer og i at understøt-

te andres relationer gennem interaktion med relevante målgrupper. Det kan være i form af kulturprojekter, lokalsamfundsinvolvering, foreningsarbejde, frivilligt arbejde og campusarrangementer.

Den studerende understøttes også i, at forholde sig eksplicit til egne relationer og gruppeprocesser undervejs i studiet eksempelvis gennem arbejdet i studie- og øvegrupper.

Princippet om "At være pædagog – og at lede pædagogisk praksis i samarbejde med andre" medfører, at uddannelsen tilrettelægges så de studerende får redskaber til og mulighed for konkret at indgå i samskabelsesprocesser. Det kan være sammen med andre professionsuddannelser, borgere, brugere, frivillige, foreninger, forældre og andre interessenter i tværprofessionelle forløb og studentervækstaktiviteter.

Den studerende har desuden mulighed for, at lede og tilrettelægge læringsforløb og aktiviteter for medstuderende og pædagogiske praksisforløb i samarbejde med eksterne samarbejdspartnere, samt få feedback på rollen som leder af pædagogiske processer.

Princippet om "Den eksperimenterende og innovative pædagog" medfører, at uddannelsen vil have særlig fokus på den studerendes kompetencer i at vurdere nye situationer og problemstillinger og alternative måder at handle på i pædagogisk praksis (jf. PÆD-BEK §18 stk. 3). Uddannelsen tilrettelægges så studiet indeholder innovationsprojekter, hvor der arbejdes med indsigt, ideudvikling og implementering af nye måder at løse pædagogiske opgaver på. Den studerende skal på denne måde have mulighed for, at afprøve sig selv i nye situationer, hvor der skabes grobund for nye forståelser og nye tiltag.

Målet med disse tilrettelæggelsesformer er, at understøtte at den studerende udvikler en professionsidentitet som pædagog med en stærk professionel dømmekraft.

Der kan forekomme læsning af tekster på nordiske sprog og på engelsk under uddannelsen (jf. LEP-BEK §17, stk. 2, nr. 11).

Praktikuddannelsen

I dette afsnit beskrives bestemmelserne om praktikuddannelsen (jf. PÆD-BEK § 8 – 11 samt §21, stk. 2, nr. 4 og 5). Senere i studieordningen beskrives de enkelte praktikforløb i uddannelsen.

Det dobbelte greb i praktikperioderne

Læringsrummene i pædagoguddannelsens praktikperioder skal give mulighed for, og understøtte, den studerendes læring og erfaringer med at undersøge, udøve, udvikle og perspektivere det pædagogiske arbejde på de konkrete praktiksteder. Disse læreprocesser foregår i et samspil med praktikstedets målgruppe, kolleger, samarbejdspartnere og pårørende.

Det betyder, at den studerende progressivt i gennem uddannelsens praktikker:

- udvikler kompetencer til at undersøge væsentlige forhold for praktikstedets målgrupper, det pædagogiske hverdagsliv og den samfundsmæssige opgave.
- aktivt udøver pædagogisk arbejde via deltagelse i pædagogiske aktiviteter, samspilsprocesser og meningsfulde situationer i betydende relationer med målgruppen.

- på baggrund af viden, pædagogisk fagsprog, kritisk refleksion og etisk dømmekraft kan bidrage til at udvikle pædagogik, den pædagogiske praksis og profession.

Arbejdsportfolio i praktikken

Der arbejdes med arbejdsportfolio før, under og efter praktikforløbene. Portfolioarbejdet er for den samlede praktikperiode og til brug for det videre uddannelsesforløb.

Portfolioarbejdet består af indsamling, selektion og refleksion af praksis, der dokumenterer den studerendes arbejdsproces med at udvikle viden, færdigheder og kompetencer, således at uddannelsesrelaterede refleksioner fastholdes og de mangfoldige aspekter af praksiserfaringer dokumenteres.

Arbejdsportfolio skal indeholde den studerendes arbejde med kompetence-, videns- og færdighedsmålene, redegørelse for egne læreprocesser, samt refleksioner over læring og kompetencetilegnelse.

Dele af arbejdsportfolio danner grundlaget for statusmødet som afholdes senest når 2/3 af praktikperioden er forløbet (PÆD-BEK §9 stk. 3).

Arbejdsportfolio anvendes til udarbejdelse af præsentationsportfolio (se afsnit om prøverformer).

Arbejdsportfolio anvendes efterfølgende til at skabe sammenhæng til uddannelsens øvrige moduler.

Studiedage

Studiedagenes formål er "at understøtte den studerendes tilegnelse af praktikkens kompetencemål. Uddannelsesinstitutionen tilrettelægger studiedagene med udgangspunkt i de studerendes læring i den konkrete praktik gennem undersøgelse og udvikling af forholdet mellem teori og praksis. De studerendes dokumentation af praktikerfaringer indgår i studiedagene" (jf. PÆD-BEK §8 Stk. 5).

For både 1., 2. og 3. praktikperiode er der placeret en studiedag indenfor de første tre uger i praktikken. Studiedagene organiseres som udgangspunkt således:

1. praktikperiode:

1 studiedag først i perioden og 2 sammenhængende dage senere i perioden

2. praktikperiode:

2 studiedage først i perioden, 4 sammenhængende dage midt i perioden og 4 sammenhængende dage i periodens sidste del.

3. praktikperiode

2 studiedage først i perioden, 4 sammenhængende dage midt i perioden og 4 sammenhængende dage i periodens sidste del.

Denne organisering tilgodeser praktikstederne bedst muligt da det giver færrest mulige afbræk i det institutionelle hverdagsliv.

Statusmøde

Det er bekendtgørelsesbestemt at "Senest når 2/3 af praktikperioden er forløbet i første, anden og tredje praktikperiode, skal praktikstedet efter møde med professionshøjskolen og den studerende udtale sig om, hvordan den studerende kan opfylde kompetencemålene for den pågældende periode" (jf. PÆD-BEK §9 Stk. 3).

Midtvejs i praktikken afholdes et møde mellem den studerende, praktikstedet og praktikunderviseren. Det er praktikunderviseren, der tager initiativ til mødet.

Efter mødet og senest når 2/3 af praktikperioden er forløbet skal praktikstedet sende en udtalelse til uddannelsesstedet om, hvordan den studerende kan opfylde videns- og færdigheds mål samt kompetencemål for praktikperioden. Den studerende skal forholde sig til denne udtalelse som en del af sin arbejdsportfolio. På den måde indgår udtalelsen i vejledningen af den studerende frem mod den endelige prøve.

Andre bestemmelser vedr. praktik

Hvis praktikken ikke gennemføres pga. af opsigelse eller bortvisning tilbydes den studerende en ny praktikplads, når det er muligt.

Se forudsætninger for deltagelse i prøve under afsnittet om prøver.

Pædagoguddannelsens vidensgrundlag

Pædagoguddannelsen er professions- og udviklingsbaseret. Uddannelsen er således baseret på viden fra videnskabelige discipliner, forskning og udviklingsarbejde på fagområderne samt på udviklingstendenser indenfor det pædagogiske beskæftigelsesområde. Den studerende bliver kvalificeret til at varetage praksisnære, komplekse og udviklingsorienterede funktioner. Den studerende skal gennem studiet arbejde med at håndtere og vurdere forskellige typer af viden og kunne reflektere over grundlæggende præmisser for vidensproduktion.

For at opnå det udføres der blandt andet en lang række forsknings- og udviklingsaktiviteter i professionshøjskolens regi med medvirken af medarbejdere, der også deltager i planlægning og varetagelse af undervisningen. Studerende vil således møde undervisere, der selv deltager i forsknings- og udviklingsarbejde. Gennem inddragelse af forsknings- og udviklingsprojekter i uddannelsen får studerende kendskab både til de professionsrelevante resultater af sådanne projekter og til de fremgangsmåder, der anvendes i disse projekter.

Studiet tilrettelægges således, at den studerende får mulighed for at deltage i professionsrelevant forskning og udvikling på forskellige måder.

Informationskompetencer

Den studerende skal gennem uddannelsen tilegne sig kendskab til og overblik over pædagogfaglig viden og de videnproducenter, der findes indenfor professionens mange praksisfelter.

Den studerende skal have færdigheder i og kompetencer til at finde/søge teorier, forskning, udviklingsviden og metoder om og for pædagogisk praksis samt viden om hvor og hvordan pædagogfaglig viden i samfundet produceres, formidles og kommunikeres.

Informationssøgning og udvikling af informationskompetencer integreres i undervisningen i løbet af uddannelsen. Den studerende skal endvidere kunne forholde sig kritisk i forhold til den mængde information, der skal bearbejdes til professionsfaglig viden i forbindelse med studiet.

Disse informationskompetencer udvikles gennem hele studiet i et samarbejde mellem uddannelsens undervisere og VIAs bibliotekarer tilknyttet uddannelsen.

Informationskompetence vil indgå som en del af bedømmelsen ved uddannelsens prøver.

Internationale elementer i uddannelsen

Den studerende har mulighed for deltagelse i internationale studieelementer og aktiviteter, herunder studie- og praktikophold i udlandet, studierejser, feltarbejde, internationale udviklingsprojekter og samarbejde med udenlandske studerende og partnere (jf. PÆD-BEK § 21 samt LEP-BEK §17 stk. 2).

Målet på det internationale område er, at den studerende kan agere med globalt udsyn og indsigt og tilegner sig professionsfaglige internationale kompetencer, der kan bruges på nye måder i flere forskellige nationale og internationale pædagogiske miljøer og kontekster.

Udlandsophold, internationale projekter og samarbejde med internationale partnere og studerende er et integreret element i pædagoguddannelsen, som gennemføres igennem hele studieforløbet.

Det internationale område knytter sig til kompetencemålene for fælles- og specialiseringsdelen, og skal bidrage til arbejdet med viden og færdighedsmålene på de enkelte moduler og praktikuddannelsen.

Den studerende kan således forme sin uddannelse gennem valg af internationale elementer, for der i gennem at kunne bidrage til udviklingen af professionen såvel globalt som lokalt.

Målet er, at engagere sig globalt med et lokalt afsæt i alle studieelementer, og tilvejebringe internationale aspekter i studiemiljøet og udvalgte moduler samt praktikuddannelsen.

”Internationalization at Home”

Igennem uddannelsen møder den studerende motiverede undervisere og vejledere med internationale kompetencer, som indgår som en del af det samlede uddannelsesbillede.

Med det internationale aspekt ønskes at bibringe den studerende en kulturel dannelse, interkulturel kompetence, og viden og færdighed i arbejde med etnisk diversitet igennem undervisning, feltarbejde og kulturprojekter i international kontekst.

Den studerende har i løbet af uddannelsen mulighed for at møde internationale gæstelærere og studerende, samt møde undervisere, der har erfaringer med internationale uddannelser og projekter.

”Internationalization abroad”

International praktik i specialiseringsdelen.

Det er muligt at komme i international praktik efter at have gennemført fællesdelen. Der er mulighed for praktikophold i hele verden i 2., 3., og 4. praktikperiode.

Der gælder de samme regler for praktikuddannelsen i udlandet som for praktik i Danmark, herunder varighed af praktikken, udprøvning ved praktikprøven i relation til krav til de enkelte praktikperioder og jf. afsnit om Praktikuddannelsen s. 11 samt studieordningens beskrivelser af prøveformer fra side 17. Se i øvrigt bilag 1 for procedure ved udlandspraktik.

Der er grundlæggende tre typer af udlandspraktik. Norden (Nordplus), EU/EØS (Erasmus+) og den øvrige verden. Der henvises til studienet-siden vedrørende international praktik herunder krav, muligheder og økonomi.

Til den enkelte type af udlandspraktik knytter sig særlige krav, hvortil der henvises til Pædagoguddannelsens studienet side/international. Det kan være muligt at kombinere og sammensætte sin praktik i Danmark og udlandet. For yderligere information henvises der til den internationale vejleder på udbudsstedet.

Den studerende kan vælge at give de undervisningsmoduler, der grænser op til praktikperioder, særlige internationale islæt, så disse kan danne ramme om målrettede forberedelser og efterbearbejdelser af den studerendes praktik.

Internationale studieophold

Pædagoguddannelsen VIA ønsker at skabe mulighed for at alle moduler på specialiseringsforløbet kan tages i udlandet. Dog gøres opmærksom, at studieophold med Erasmus+ tilskud skal have en varighed af minimum 3 måneder og maksimum 12 måneder.

Her ud over kan ansøges om kortere studieophold af 2-6 ugers varighed gennem egen finansiering samt tilskud fra NORDPLUS.

For alle studieophold gælder, at den studerende skal indgive ønske til international vejleder, der sammen med lokal uddannelsesleder træffer afgørelse om forhåndsmerit. Forhåndsmerit gives ud fra sammenlignelighed mellem det danske og udenlandske modul i forhold til ECTS point, kompetencemål samt forhold i forbindelse med produktkrav og udprøvning.

Internationale programmer og internationale studerende.

Alle studerende i pædagoguddannelsen tilbydes at deltage på internationale moduler i VIA, hvor undervisningen foregår på engelsk. Modulerne udbydes til danske og internationale studerende.

Det valgfrie modul nr. 7 ”Kulturmøde og interkulturalitet” kan indeholde et obligatorisk feltarbejde/udviklingsprojekt i udlandet, som knytter sig til kompetencemålene for modulet. Hertil kan der lægges op til en kombination af det valgfrie modul og 3. praktik. Se modulbeskrivelse og studieplan.

Internationale uddannelsesprojekter - Double Degree

Pædagoguddannelsen i VIA har indgået aftaler med udenlandske uddannelsesinstitutioner om Double Degree. Ved en paralleluddannelse (double degree) forstås, at dele af en godkendt dansk uddannelse, efter den studerendes eget valg, kan gennemføres ved en eller flere uddannelsesinstitutioner i udlandet.

Ved aftale med det enkelte uddannelsessted kan den studerende tilrettelægge et double degree forløb. Ved optagelsen på et parallelforløb vurderer uddannelseslederen i samarbejde med den udenlandske partner, om den studerendes sprogniveau og uddannelsesforløb kan gennemføres med hensyn til opnåelse af merit.

Bachelorprojektet.

Efter nærmere aftale med uddannelseslederen og i samarbejde med den udenlandske partner, kan den studerende tage dele af eller hele bachelorprojektet i udlandet.

Deltagelsespligt

Den studerende skal (jf. PÆD-BEK §3 stk. 3) deltage i uddannelsen som den tilrettelægges af pædagoguddannelsen i VIA. Der er mødepligt i praktikuddannelsen herunder studiedagene (jf. PÆD-BEK §8 stk. 6).

Studieaktivitet

Deltagelsespligten for den studerende omfatter deltagelse i tilrettelagte studieaktiviteter i alle uddannelsens moduler jf. studieaktivitetsmodellen. Studieaktivitet er her konkretiseret ved deltagelse i undervisning, fremlæggelser, gruppearbejder, individuelle opgaver, fjernundervisning, fællesprojekter, produkter og planlægningsopgaver mv. Der henvises til modulbeskrivelserne i denne studieordning og det enkelte uddannelsessteds studieplaner. Her beskrives de konkrete krav til studieaktiviteten, som skal være opfyldt for, at den studerende kan få godkendt deltagelsespligten for det enkelte modul. Ved modulets begyndelse foreligger en studieplan, som beskriver de konkrete projekter, opgaver, produkter, mødere registrering og fremlæggelser mv. samt frister, der ligger til grund for godkendelse af deltagelsespligt i det enkelte modul.

Godkendelse af deltagelsespligten er en forudsætning for at kunne gå til prøve. Opfyldelse af deltagelsespligten bliver meddelt den studerende i forbindelse med modulets afslutning. Hvis den studerende ikke har fået godkendt sin deltagelsespligt, skal den studerende have godkendt sin deltagelsespligt inden det aktuelle prøveforløb for at kunne tage prøven. Den studerende vil senest 10 studiedage før prøveperiodens første dag blive meddelt om den studerende kan deltage i prøven. Hvis den studerendes deltagelsespligt for de enkelte moduler ikke er godkendt, kan den studerende deltage i prøve senest næste gang, kompetenceområdet prøves, hvis den studerende på dette tidspunkt kan opfylde kravene for deltagelsespligt.

Konsekvenser for manglende studieaktivitet

Studieaktivitet er defineret ved opfyldelse af deltagelsespligten, som er beskrevet i modulbeskrivelserne i denne studieordning og uddybet i de lokale udbudssteders studieplaner for de enkelte moduler i uddannelsen. Hvis den studerende ikke opfylder deltagelsespligten indenfor et sammenhængende år, kan den studerende udskrives af studiet.

Uddannelsen videregiver information til studieadministrationen om den studerende er "godkendt" henholdsvis "ikke godkendt" for sin deltagelsespligt, som efterfølgende påføres den studerendes sag. Hvis den studerende ved semesterets afslutning ikke har fået godkendt sin deltagelsespligt udarbejdes en plan, hvorved den studerende kan opnå godkendt deltagelsespligt.

Manglende godkendelse af deltagelsespligten kan af den studerende påklages skriftligt til uddannelseslederen senest 3 dage efter, at den manglende godkendelse er meddelt. Uddannelseslederen tager hermed kontakt til underviser/koordinator for dokumentation for den manglende godkendelse. Konstateres der fejl eller mangler i opgørelsen af den studerendes opfyldelse af deltagelsespligten, vil fejlen eller manglerne komme den studerende til gode, således at den studerende anses for at have opfyldt deltagelsespligten for så vidt angår de elementer, som er behæftet med fejl eller mangler. Den studerende meddeles uddannelsesleders afgørelse af klagen senest 5 dage efter påklagens modtagelse.

Ved dokumenteret sygdom, kan der indgås aftale om særligt tilrettelagt studieaktivitet. Dette sker ved studiesamtale med studievejleder, hvor en individuel plan lægges for opnåelse af deltagelsespligten i det konkrete modul.

Prøveformer

Ifølge PÆD-BEK §21 skal nogle prøver fastsættes i den nationale del af studieordningen, andre i institutionsdelen.

Nationalt fastsatte prøver er: Kompetenceområde 1, 2 og 3 i fællesdelen samt kompetenceområde 1 og 2 i de tre specialiseringer. De resterende prøver fastsættes efter denne studieordning for VIA. I det følgende kan der være intentionelle præciseringer inden for de nationale rammer.

Ifølge PÆD-BEK § 18 bedømmes alle prøver efter følgende:

Ved prøverne bedømmes det, i hvilken grad kompetencemålene er opfyldt, jf. bilag 1-7.

Stk. 2. I vurderingen af, i hvilken grad den studerende har opfyldt kompetencemålene, indgår, at den studerende

- 1) kan gøre rede for kendt viden, færdigheder og grundlæggende processer,
- 2) kan fremstille sammenhænge og analysere kendte situationer og problemstillinger gennem anvendelse af tilegnet viden og færdigheder og på den baggrund handle i pædagogisk praksis og
- 3) kan reflektere over og vurdere nye situationer og problemstillinger, som kræver selvstændige vurderinger og alternative måder at handle på i pædagogisk praksis.

Stk. 3. Prøveformerne skal sikre professionskompetencer i forhold til en praksisnær problemstilling.

Stk. 4. For prøverne gælder i øvrigt reglerne i bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser (eksamensbekendtgørelsen).

Prøver i grundfagligheden (GK1, GK2, GK3)

Grundfagligheden prøves gennem tre prøver, der svarer til tre kompetencemål. Det ene kompetencemål retter sig mod første praktik.

Område 1: Pædagogiske miljøer og aktiviteter

Området retter sig mod centrale videns- og færdighedsmål, som danner et fagligt pædagogisk udgangspunkt for det samlede pædagogiske område.

Prøve: Grundfaglighedens kompetencemål 1 (GK1)

Kompetencemål: Den studerende kan med udgangspunkt i børns, unges og voksnes forudsætninger og perspektiver etablere, vurdere og evaluere pædagogiske miljøer og aktiviteter, der understøtter børns, unges og voksnes udvikling, samt – i relation til dette – redegøre for faglige vurderinger og valg.

Prøveform:

Mundtlig, individuel prøve med afsæt i præsentationsportfolio.

Præsentationsportfolien:

Præsentationsportfolien skal indeholde produkttyper der dokumenterer den studerendes opnåelse af kompetencemålet, herunder arbejdet med samt refleksion over udvalgte og væsentlige videns- og færdighedsmål. Præsentationsportfolien skal indeholde refleksioner over den studerendes egen læring og udvikling i opnåelse af kompetencemålet. Den studerende skal redegøre for, hvorfor præsentationsportfolien er sammensat, som den foreligger.

Prøvegrundlag:

Præsentationsportfolien indeholder både skriftligt produkt, max. 14.400 anslag, og en eller flere produkttyper, eks. film, billedmateriale og lyd, der samlet tager max 10 minutter at gennemse.

Bedømmelsesgrundlag:

Mundtlig prøve og præsentationsportfolio.

Tidsramme for mundtlig prøve:

20 minutter til præsentation og drøftelse. Ca. 1/4 af tiden skal bruges på den studerendes præsentation.

Bedømmelse:

Intern bedømmelse efter 7 trinsskalaen.

Område 2: Profession og samfund

Området retter sig mod den samfundsmæssige og historiske kontekst for pædagog professionens virkefelt og aktuelle vilkår.

Prøve: Grundfaglighedens kompetencemål 2 (GK2)

Kompetencemål: Den studerende kan fagligt begrunde pædagogisk arbejde i relation til den samfundsmæssige, historiske, institutionelle og professionelle sammenhæng.

Prøveform:

Kombinationsprøve der består af:

Delprøve 1:

- Individuel Multiple Choice Questionnaire (MCQ)

Delprøve 2:

- Skriftligt produkt udarbejdet i grupper og mundtlig gruppeprøve.

Prøvegrundlag for mundtlig prøve:

Skriftlig projektopgave med selvvalgt problemstilling i grupper på 2-4 studerende. Projektopgaven dokumenterer de studerendes opnåelse af kompetencemålet, herunder arbejdet med samt refleksion over udvalgte og væsentlige videns- og færdighedsmål. Det skal fremgå hvilken studerende, der er ansvarlig for de enkelte dele af det skriftlige produkt.

Omfang:

- 2 studerende: max. 14.400 anslag
- 3 studerende: max. 19.200 anslag
- 4 studerende: max. 24.000 anslag

Anslagsangivelser er inklusiv mellemrum og eksklusiv forside, indholdsfortegnelse og litteraturliste.

Tidsramme for mundtlig prøve:

- 2 studerende: 30 min. til præsentation og drøftelse.
- 3 studerende: 35 min. til præsentation og drøftelse
- 4 studerende: 40 min. til præsentation og drøftelse

Ca. 1/4 af tidsrammen anvendes på de studerendes præsentation.

Bedømmelsesgrundlag:

MCQ test og helhedsvurdering af skriftligt produkt og mundtlig prøve.

Bedømmelse:

Prøven kan kun bestå hvis begge delprøver består. Delprøve 1 bedømmes med bestået/ikke bestået. Ved delprøve 2 gives der en samlet karakter på 7-trinsskalaen for det skriftlige produkt og den mundtlige prøve.

Område 3: Pædagogens praksis – 1. praktik

Området retter sig mod deltagelse i pædagogisk praksis indenfor det pædagogiske arbejdsområde.

Prøve: Grundfaglighedens kompetencemål 3 (GK3)

Kompetencemål: Den studerende kan begrunde, tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter gennem deltagelse i pædagogisk praksis på praktikstedet, herunder vurdere egne læreprocesser i praksis.

Prøveform:

Individuel mundtlig prøve med afsæt i præsentationsportfolio

Præsentationsportfolien skal indeholde produkttyper, der dokumenterer den studerendes opnåelse af kompetencemålet, herunder arbejdet med samt refleksion over udvalgte og væsentlige videns- og færdighedsmål. Præsentationsportfolien skal indeholde refleksioner over den studerendes egen læring og udvikling i opnåelse af kompetencemålet. Den studerende skal redegøre for, hvorfor præsentationsportfolien er sammensat, som den foreligger.

Prøvegrundlag:

Præsentationsportfolien indeholder både skriftligt produkt, max. 14.400 anslag, og en eller flere produkttyper, eks. film, billedmateriale og lyd, der samlet tager max 10 minutter at gennemse.

Bedømmelsesgrundlag:

Mundtlig prøve og præsentationsportfolio.

Tidsramme for mundtlig prøve:

20 min. til præsentation og drøftelse. Ca. 1/4 af tidsrammen anvendes på den studerendes præsentation.

Bedømmelse:

Prøven bedømmes bestået/ikke bestået af en praktikvejleder fra praktikstedet og en underviser udpeget af professionshøjskolen.

Forudsætning for deltagelse i prøve i praktikken:

Hvis hele praktikken ikke gennemføres, er det en forudsætning for deltagelse i prøven, at den studerende har været fremmødt minimum halvdelen af praktiktiden. Ved tvivlstilfælde skal praktikstedet dokumentere fremmødet. Der er mødepligt til hele praktikken.

Prøver i specialiseringens kompetenceområde 1 og 2 (SK1 og SK2)

Prøve: Specialiseringens kompetencemål 1 (SK1)

Dagtilbudspædagogik

Område 1: Barndom, kultur og læring

Området retter sig mod inddragelsen af kultur, natur og æstetiske udtryksformer i pædagogiske aktiviteter, der understøtter børns udvikling, trivsel, dannelse og læring.

Kompetencemål: Den studerende kan anvende naturen samt kulturelle medier og udtryksformer til at skabe udviklings- og læreprocesser for 0–5 årige børn og inddrage børns perspektiv, deres kreativitet og leg i pædagogiske aktiviteter.

Skole- og fritidspædagogik

Område 1: Barndom, ungdom, didaktik og dannelse

Området retter sig mod børn og unges læring, dannelse, fællesskaber og udvikling, herunder inddragelse af børns og unges perspektiv i pædagogisk praksis.

Kompetencemål: Den studerende kan – med inddragelse af pædagogiske og didaktiske teorier – tilrettelægge, gennemføre og analysere pædagogiske aktiviteter, inkluderende læringsmiljøer samt lærings og undervisningsforløb med henblik på, at børns og unges trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Social- og specialpædagogik

Område 1: Mennesker i udsatte positioner

Området retter sig mod de tre målgruppers forudsætninger og udviklingsmuligheder samt de social- og specialpædagogiske lærings-, udviklings-, og omsorgsopgaver, der knytter sig hertil.

Kompetencemål: Den studerende kan med udgangspunkt i de tre målgrubbers forudsætninger og perspektiver identificere og varetage pædagogiske opgaver i relation hertil. Den studerende har indsigt i social- og specialpædagogiske paradigmer, vidensformer og metoder.

Prøveform:

Mundtlig gruppeprøve med afsæt i fællesgjort præsenteringsportfolio. Gruppen består af 2-4 studerende.

Gruppens fællesgjorte præsenteringsportfolio skal indeholde produkttyper, der dokumenterer gruppens opnåelse af kompetencemålet, herunder arbejdet med udvalgte og væsentlige videns- og færdighedsmål. Præsenteringsportfolien skal indeholde refleksioner over gruppens læring og udvikling i opnåelse af kompetencemålet. De studerende skal redegøre for, hvorfor præsenteringsportfolien er sammensat, som den foreligger.

Prøvegrundlag:

Fællesgjort præsenteringsportfolio, der indeholder både skriftligt produkt og en eller flere produkttyper, eks. film, billedmaterialer og lyd.

Omfang skriftligt produkt:

- 2 studerende: max. 14.400 anslag
- 3 studerende: max. 19.200 anslag
- 4 studerende: max. 24.000 anslag

Omfang andre produkttyper:

- Andre produkttyper må samlet tage max 10 minutter at gennemse.

Bedømmelsesgrundlag:

Mundtlig prøve.

Tidsramme for mundtlig prøve:

- 2 studerende: 25 minutter til præsentation og drøftelse.
- 3 studerende: 30 minutter til præsentation og drøftelse.
- 4 studerende: 35 minutter til præsentation og drøftelse.

Ca. 1/4 af tidsrammen anvendes på de studerendes præsentation.

Bedømmelse:

Ekstern bedømmelse efter 7 trinsskalaen.

Prøve: Specialiseringens kompetencemål 2 (SK2):

Dagtilbudspædagogik

Område 2: Profession og organisation

Området retter sig mod de organisatoriske rammer for professionel pædagogisk praksis, herunder samarbejde med forældre, frivillige og andre professioner.

Kompetencemål: Den studerende kan reflektere, vurdere, begrunde og kvalificere pædagogisk arbejde på baggrund af de organisatoriske og professionelle rammer.

Skole- og fritidspædagogik:

Område 2: Identitet og fællesskab

Området retter sig mod børn og unges identitetsdannelse, relationer, inklusion og fællesskaber.

Kompetencemål: Den studerende kan varetage og analysere pædagogisk arbejde, der støtter og faciliterer børn og unges læring, udvikling, inklusion, trivsel og perspektiver.

Social- og specialpædagogik:

Område 2: Identitet og fællesskab

Området retter sig mod den enkelte og fællesskabet, herunder relations- og netværksdannelse, social interaktion og inklusion.

Kompetencemål: Den studerende kan tilrettelægge, gennemføre og evaluere social- og specialpædagogiske indsatser og aktiviteter, der sigter mod at fremme trivsel og livskvalitet, og som understøtter de tre målgruppers udvikling, læreprocesser og deltagelse i fællesskaber.

Prøveform:

Gruppeprøve på baggrund af skriftlig projektopgave med selvvalgt problemstilling udarbejdet i grupper på 2- 4 studerende.

Prøvegrundlag:

Skriftlig projektopgave af et omfang på:

- 2 studerende: max 24.000 anslag
- 3 studerende: max. 36.000 anslag
- 4 studerende: max48.000 anslag.

Anslagsangivelser er inklusiv mellemrum og eksklusiv forside, indholdsfortegnelse og litteraturliste. Det skriftlige produkt dokumenterer de studerendes opnåelse af kompetencemålet, herunder arbejdet med udvalgte og væsentlige videns- og færdighedsmål.

Bedømmelsesgrundlag:

Skriftlig projektopgave. Det skal fremgå, hvilke studerende, der er ansvarlige for de enkelte dele af opgaven.

Bedømmelse:

Ekstern bedømmelse efter 7 trinsskalaen.

Prøver i specialiseringspraktikkerne (SK3 og SK4)**Prøve: Specialiseringspraktik, 2. praktik¹ (SK3)****Dagtilbudspædagogik:**

Område 3: Relation og kommunikation

Området retter sig mod relationer, samspil og kommunikation i pædagogisk praksis med 0-5 årige børn, herunder betydningen af børns forskellige livsbetingelser for trivsel, relationer og kommunikation.

Kompetencemål: Den studerende kan skabe relationer til det enkelte barn og børnegruppen, støtte børnene i at indgå i relationer til hinanden, støtte udviklingen af børns kommunikative

---

¹ Ved praktik i udlandet er der nationalt aftalt en procedure – se notat af 22. august 2014. Se bilag 1

kompetencer, beherske professionel kommunikation samt reflektere over sine egne evner til at kommunikere og indgå i relationer.

Skole- og fritidspædagogik:

Område 3: Udviklings- og læringsrum

Området retter sig mod pædagogisk arbejde i forskellige udviklings- og læringsrum. Det vil sige skole- og fritidsinstitutioner, herunder tilrettelæggelse og gennemførelse af og kommunikation om pædagogiske aktiviteter i pædagogisk praksis.

Kompetencemål: Den studerende kan skabe sammenhænge mellem forskellige udviklings- og læringsrum og varetage pædagogiske og didaktiske opgaver i fritidstilbud og skole samt indgå i professionel kommunikation herom.

Social- og specialpædagogik:

Område 3: Relation og kommunikation

Området retter sig mod pædagogens relationer, professionelle kommunikation og pædagogiske aktiviteter og midler i pædagogisk praksis.

Kompetencemål: Den studerende kan kommunikere professionelt i relation til målgruppen og kolleger og kan på den baggrund gennemføre pædagogiske aktiviteter på et etisk forsvarligt grundlag.

Prøveform:

Individuel mundtlig prøve med afsæt i præsentationsportfolio

Præsentationsportfolien skal indeholde produkttyper, der dokumenterer den studerendes opnåelse af kompetencemålet, herunder arbejdet med samt refleksion over udvalgte og væsentlige videns- og færdighedsmål. Præsentationsportfolien skal indeholde refleksioner over den studerendes egen læring og udvikling i opnåelse af kompetencemålet. Den studerende skal redegøre for, hvorfor præsentationsportfolien er sammensat, som den foreligger.

Prøvegrundlag:

Præsentationsportfolien indeholder både skriftligt produkt, max. 24.000 anslag, og en eller flere produkttyper, eks. film, billedmateriale og lyd, der samlet tager max 10 min at gennemse.

Bedømmelsesgrundlag:

Mundtlig prøve og præsentationsportfolie

Tidsramme for mundtlig prøve:

25 min. til præsentation og drøftelse. Ca. ¼ af tidsrammen anvendes på den studerendes præsentation.

Bedømmelse:

Intern bedømmelse.

Prøven bedømmes bestået/ikke bestået af en praktikvejleder fra praktikstedet og en underviser udpeget af professionshøjskolen.

Forudsætning for deltagelse i prøve i praktikken:

Hvis hele praktikken ikke gennemføres, er det en forudsætning for deltagelse i prøver, at den studerende har været fremmødt minimum halvdelen af praktiktiden. Ved tvivlstilfælde skal praktikstedet dokumentere fremmødet. Der er mødepligt til hele praktikken.

Prøve: Specialiseringspraktik, 3. praktik² (SK4)

Dagtilbudspædagogik:

Område 4: Samarbejde og udvikling

Området retter sig mod systematisk og videnbaseret refleksion over og bidrag til udvikling og innovation i pædagogisk praksis.

Kompetencemål: Den studerende skal målrettet kunne tilrettelægge, gennemføre, dokumentere og evaluere aktiviteter og læreprocesser, der støtter barnets trivsel, læring, dannelse og udvikling. I den forbindelse skal den studerende på et fagligt grundlag kunne udfordre eksisterende praksis, afsøge og vurdere alternative muligheder og bidrage til udvikling af pædagogisk praksis.

Skole- og fritidspædagogik:

Område 4: Samarbejde og udvikling

Området retter sig mod tværprofessionelt samarbejde og det lovgivningsmæssige og organisatoriske grundlag for pædagogens ansvar og opgaver.

Kompetencemål: Den studerende kan arbejde tværprofessionelt med udvikling af skole- og fritidspædagogik, så børn og unges trivsel, udvikling og læring fremmes.

Social- og specialpædagogik:

Område 4: Samarbejde og udvikling

Området retter sig mod samarbejdsrelationer i og udvikling af social- og specialpædagogisk praksis i samspil med målgrupperne.

Kompetencemål: Den studerende kan gennem udvikling af pædagogisk praksis understøtte de tre målgruppers lærings-, udviklings- og omsorgsbehov og perspektivere i samarbejde med relevante aktører.

Prøveform:

Individuel mundtlig prøve med afsæt i præsentationsportfolio.

Præsentationsportfolien:

Præsentationsportfolien skal indeholde produkttyper, der dokumenterer den studerendes opnåelse af kompetencemålet, herunder arbejdet med samt refleksion over udvalgte og væsentlige videns- og færdighedsmål. Præsentationsportfolien skal indeholde refleksioner over den studerendes egen læring og udvikling i opnåelse af kompetencemålet. Den studerende skal redegøre for, hvorfor præsentationsportfolien er sammensat, som den foreligger.

Prøvegrundlag:

Præsentationsportfolien indeholder både skriftligt produkt max. 24.000 anslag og en eller flere produkttyper, eks. film, billedmateriale og lyd, der samlet tager max 10 minutter af gennemse.

Bedømmelsesgrundlag:

Mundtlig prøve og præsentationsportfolio

Tidsramme for mundtlig prøve:

25 min. til præsentation og drøftelse. Ca. ¼ af tidsrammen anvendes på den studerendes præsentation.

---

² Ved praktik i udlandet er der nationalt aftalt en procedure – se notat af 22. august 2014. Se bilag 1.

Bedømmelse:

Ekstern bedømmelse.

Prøven bedømmes bestået/ikke bestået af en praktikvejleder fra praktikstedet, en underviser udpeget af professionshøjskolen og en censor

Forudsætning for deltagelse i prøve i praktikken:

Hvis hele praktikken ikke gennemføres, er det en forudsætning for deltagelse i prøver, at den studerende har været fremmødt minimum halvdelen af praktiktiden. Ved tvivlstilfælde skal praktikstedet dokumentere fremmødet. Der er mødepligt til hele praktikken.

Område Tværprofessionelt samarbejde (TPE)

Området retter sig mod samarbejde om indkredsning og udvikling af helhedsorienterede løsninger på tværs af den offentlige, private og frivillige sektor.

Prøve i det tværprofessionelle element (TPE)

Kompetencemål: Den studerende kan identificere, analysere og reflektere over tværprofessionelle og tværsektorielle dilemmaer og potentialer og skal indgå i, koordinere og lede helhedsorienterede og tværgående samarbejdsprocesser.

Prøveform:

Skriftlig individuel prøve i form af en faglig artikel.

Artiklen tager udgangspunkt i en selvvalgt problemstilling og indeholder en redegørelse, en analyse, refleksioner over samt alternative måder at handle på i det tværprofessionelle samarbejde. Artiklen dokumenterer den studerendes opnåelse af kompetencemålet, herunder arbejdet med udvalgte og væsentlige videns- og færdighedsmål.

Bedømmelsesgrundlag:

Artikel af et omfang på max. 14.400 anslag

Anslagsangivelsen er inklusiv mellemrum og eksklusiv forside og litteraturliste.

Bedømmelse

Intern bedømmelse efter 7-trinsskalaen.

De valgfrie kompetenceområder**Prøver i de valgfrie kompetenceområder (VO)**

Kreative udtryksformer.

Området retter sig mod at lede og understøtte æstetiske og kreative udtryksformer i pædagogisk praksis.

Kompetencemål: Den studerende kan skabe rammer for, lede og udvikle kreative erfarings- og læreprocesser, som understøtter og inspirerer mennesker til at arbejde kreativt med musiske og æstetiske udtryksformer og kulturskabende virksomhed.

Natur og udeliv.

Området retter sig mod at lede og understøtte pædagogiske processer med inddragelse af naturen og uderummet i pædagogisk praksis.

Kompetencemål: Den studerende kan skabe rammer for, lede og udvikle pædagogiske forløb med et naturvidenskabeligt udgangspunkt og med fokus på børn, unge og voksnes naturoplevelser, naturforståelse med uderummet som læringsmiljø.

Sundhedsfremme og bevægelse.

Området retter sig mod at lede og understøtte pædagogiske aktiviteter med fokus på sundhed, trivsel og kropslig udfoldelse.

Kompetencemål: Den studerende kan igangsætte, gennemføre og lede sundhedsfremmende og bevægelsesmæssige aktiviteter og udviklingsprocesser, der understøtter menneskers sundhed, livskvalitet og trivsel og motiverer til kropslig udfoldelse.

Medier og digital kultur.

Området retter sig mod at lede og understøtte mediepædagogiske processer samt udvikling af pædagogisk praksis ved hjælp af digitale medier.

Kompetencemål: Den studerende kan etablere, udvikle og lede pædagogiske processer og produktioner ved anvendelse af digitale medier.

Kulturprojekter og kulturelt iværksætter.

Området retter sig mod kulturformidling og kulturprojekter med fokus på menneskers dannelse og demokratiske deltagelse i kulturliv.

Kompetencemål: Den studerende kan udvikle, iværksætte og lede kulturprojekter, som sigter mod menneskers inddragelse og deltagelse i og med produktion af kulturliv.

Social innovation og entreprenørskab.

Området retter sig mod metoder til fornyelse og udvikling af kvalitet og velfærdsydelser i pædagogiske institutioner.

Kompetencemål: Den studerende kan udfordre eksisterende og udvikle nye pædagogiske praksisser og organiseringsformer, der bidrager til at håndtere udfordringer og nytænkning inden for pædagogprofessionen.

Kulturmøde og interkulturalitet.

Området retter sig mod at lede og understøtte pædagogiske processer med fokus på kulturel diversitet.

Kompetencemål: Den studerende kan reflektere over og handle i forhold til kulturforskelle, kulturmøder og kulturkonflikter samt inddrage kulturdiversitet som et deltagerperspektiv og en ressource i pædagogisk praksis.

Prøveform;

Pædagogisk aktivitet og mundtlig prøve i grupper på 2- 4 studerende

Prøven består af:

1. En pædagogisk aktivitet som de studerende har udført og dokumenteret
2. En mundtlig præsentation og drøftelse med afsæt i den pædagogiske aktivitet

Prøvegrundlag:

En pædagogisk aktivitet som de studerende har udført og dokumenteret gennem en eller flere produkttyper eks. film, billedmateriale og lyd, der samlet tager max. 15 min at gennemse.

Bedømmelsesgrundlag:

En helhedsvurdering af dokumentation af Pædagogisk aktivitet og mundtlig prøve

Tidsramme for mundtlig prøve:

- 2 studerende: 30 min til præsentation og drøftelse
- 3 studerende: 40 min. til præsentation og drøftelse
- 4 studerende: 50 min. til præsentation og drøftelse

Ca. 1/3 af tidsrammen anvendes på de studerendes præsentation

Bedømmelse:

Ekstern bedømmelse efter 7-trinsskalaen

Prøve i Bachelorprojektet inklusiv 4. praktik (BA)

Område Bachelorprojektet herunder 4. praktikperiode.

Bachelorprojektet udspringer af den studerendes specialiseringsområde. Bachelorprojektet og den tilhørende bachelorpraktik tager udgangspunkt i en professionsrelevant problemstilling.

Bachelorprojektets problemformulering danner grundlag for en empirisk og teoretisk analyse, identifikation af udviklingsmuligheder og perspektivering af praksis.

Kompetencemål: Den studerende kan identificere, undersøge, udvikle og perspektivere pædagogfaglige problemstillinger.

Prøveform:

Bachelorprojekt og mundtlig prøve individuelt eller i en gruppe på max 4 studerende.

Den/de studerende tildeles en vejleder fra professionshøjskolen, der vejleder i faglige og metodiske spørgsmål samt godkender den valgte problemstilling. De studerende tildeles desuden en kontaktperson fra praktikken, der sammen med den/de studerende varetager samspillet med praktikstedet.

Udformning af professionsbachelorprojektet

I den skriftlige del af projektet skal den/de studerende kunne begrunde problemstillingens professionsfaglige relevans samt kunne redegøre for projektets metodiske og teoretiske grundlag.

Projektet skal endvidere indeholde en empirisk baseret analyse af den valgte problemstilling samt en perspektivering af analysen i forhold til sociale, institutionelle og samfundsmæssige forhold (jf. uddannelsesbekendtgørelsens bilag 6).

Derudover skal projektet indeholde overvejelser over, hvad det vil sige at undersøge/udvikle en pædagogisk praksis, som man selv, som studerende, er en del af, samt hvilke etiske og værdimæssige udfordringer, denne position kan medføre.

Den studerende skal demonstrere et undersøgelsesperspektiv, der bevæger sig fra det specifikke eksempel til et generelt vilkår – eller omvendt.

Det skriftlige projekt indeholder (ikke nødvendigvis i rækkefølge):

- Titel (på dansk og engelsk)
- Resume (på dansk og eventuelt engelsk)
- Indledning med en begrundet problemstilling

- Eksisterende viden fra forskning og udviklingsarbejde om problemstillingen
- Metodeovervejelser, herunder
  - Undersøgelses/udviklingsdesign
  - Refleksioner over, hvad det vil sige at udforske egen praksis
- Beskrivelse og analyse af empiri ved anvendelse af teori
- Diskussion og perspektivering i forhold til sociale, kulturelle, institutionelle og samfundsmæssige forholds betydning for den valgte problemformulering, herunder
  - Beskrivelse af udviklingsmuligheder og handleovervejelser
  - Beskrivelse af og refleksion over den faglige drøftelse med praktikstedet
  - Relatering til forsknings- og udviklingsresultater
- Konklusion
- Referenceliste

Prøvegrundlag:

Det skriftlige bachelorprojekt må max have et omfang på:

- 1 studerende: 60.000 anslag
- 2 studerende: 72.000 anslag
- 3 studerende: 84.000 anslag
- 4 studerende: 96.000 anslag

Hertil kommer forside, litteraturliste og bilag.

Såfremt der inddrages andre dokumentationsformer, skal disse være beskrevet i det skriftlige produkt. Det skal fremgå hvilke studerende, der er ansvarlig for de enkelte dele af produktet.

Det skriftlige bachelorprojekt dokumenterer de studerendes opnåelse af kompetencemålet, herunder arbejdet med udvalgte og væsentlige videns- og færdighedsmål.

Ved bedømmelsen af professionsbachelorprojektet skal der ud over det faglige indhold også lægges vægt på den studerendes formulerings- og staveevne. Uddannelsesinstitutionen kan dispensere herfra for studerende, der dokumenterer en relevant specifik funktionsnedsættelse (jf. PR-BEK §34 stk. 2). Formulerings- og staveevne indgår i en helhedsvurdering.

Tidsramme for mundtlig prøve

- 1 studerende: 30 min. til præsentation og drøftelse
- 2 studerende: 45 min. til præsentation og drøftelse
- 3 studerende: 60 min. til præsentation og drøftelse
- 4 studerende: 75 min. til præsentation og drøftelse

Ca. 1/3 del af tidsrammen anvendes på de studerendes præsentation

Bedømmelsesgrundlag:

Bachelorprojekt og mundtlig prøve. Ekstern bedømmelse efter 7-trinsskalaen.

Oversigt over prøver

SEM	PRØVE	MODUL/ PRAKTIK	Gruppe/ Individuelt	Prøvegrundlag	Bedømmelses grundlag	Bedømmelse	ECTS
1. sem.	gK1	Modul1+2+3	Individuel prøve	Præsentationsportefolie	Præsentationsportefolie og mundtlig prøve	7-trins-skalaen. Intern bedømmelse	30 ECTS
2. sem.	gK3	Praktik 1	Individuel prøve	Præsentationsportefolie	Præsentationsportefolie og mundtlig prøve	Bestået/ikke bestået. Intern bedømmelse med praktikvejleder og underviser	35 ECTS
3. sem.	gK2	Modul4+5+6	Kombinationsprøve: Individuel og gruppe	Delprøve 1: MCQ- individuel Delprøve 2: Gruppe Skriftligt produkt	Delprøve 1:MCQ-prøve Delprøve 2: Helhedsvurdering af skriftligt produkt og mundtlig prøve	Delprøve 1: Bestået/ikke bestået Delprøve 2: 7-trins-skalaen. Intern bedømmelse	70 ECTS
4. sem.	sK3	Praktik 2	Individuel prøve	Præsentationsportefolie	Præsentationsportefolie og mundtlig prøve	Bestået/ikke bestået. Intern bedømmelse med praktikvejleder og underviser	95 ECTS
5. sem.	sK1	Modul 7+8	Gruppeprøve	Fællesgjort præsentationsportefolie	Mundtlig prøve	7-trins-skalaen. Ekstern bedømmelse	120 ECTS
	TPE	Modul 10	Individuel prøve	Faglig artikel	Faglig artikel	7-trins-skalaen. Intern bedømmelse	130 ECTS
6. sem.	sK4	Praktik 3	Individuel prøve	Præsentationsportefolie	Præsentationsportefolie og mundtlig prøve	Bestået/ikke bestået. Ekstern bedømmelse med praktikvejleder og underviser og censor	155 ECTS
	VO	Modul 9+11	Gruppeprøve	Dokumenteret Pædagogisk aktivitet	Dokumenteret Pædagogisk aktivitet og mundtlig prøve	7-trins-skalaen. Ekstern bedømmelse	180 ECTS
7. sem.	sK2	Modul 8+12	Gruppeprøve	Skriftlig projektopgave	Skriftlig projektopgave	7-trins-skalaen. Ekstern bedømmelse	120 ECTS
	BA	Bachelor+ Praktik 4	Gruppeprøve/ Individuel prøve	Skriftligt bachelorprojekt	Skriftligt bachelorprojekt og mundtlig prøve	7-trins-skalaen Ekstern bedømmelse	210 ECTS

Andre regler vedrørende prøver

Syge- og omprøve følger reglerne i PR-BEK §6-9. Den konkrete prøveform aftales med uddannelseslederen.

Gruppeprøver tilrettelægges således, at der kan foretages en individuel bedømmelse. (Jf. PR-BEK §12 stk. 3). Der er ingen begrænsninger i anvendelsen af hjælpemidler ved prøverne (Jf. PR-BEK §15).

Dansksprogede forløb prøves som udgangspunkt på dansk. Engelsksprogede forløb prøves som udgangspunkt på engelsk eller dansk. Se dog undtagelser i PR-BEK §17.

Der tilbydes særlige prøvevilkår til studerende med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, til studerende med tilsvarende vanskeligheder samt til studerende med et andet modersmål end dansk, når institutionen vurderer, at dette er nødvendigt for at ligestille disse studerende med andre i prøvesituationen. Det er en forudsætning, at der med tilbuddet ikke sker en ændring af prøvens niveau (se PR-BEK §18).

Vedr. disciplinære foranstaltninger i forbindelse med prøver – se PR-BEK §19.

Regler om klager over prøver fremgår af PR-BEK kapitel 10.

Af adgangsbekendtgørelsens §39 fremgår, at uddannelsesinstitutionen kan ophøre en studerende, der ikke har bestået en prøve indenfor ét år (BEK. 248 af 13/3-2015).

Tildeling af specialiseringer

Adgang til specialiseringer afgøres på professionshøjskolen efter en fælles national procedure. Fordelingen er underlagt den gældende dimensionering af de tre specialiseringer fastsat af Uddannelsesministeriet. Proceduren er tilgængelig på Professionshøjskolens hjemmeside. Professionshøjskolen tildeler den studerende en specialiseringsretning på baggrund af en helhedsvurdering ud fra følgende kriterier:

- Den studerendes egne prioriterede ønsker
- Den studerendes begrundede motivation for de prioriterede ønsker
- Den studerendes beskrivelse af betydningsbærende personlige og praktiske forhold relateret til professionsudøvelse
- Den studerendes forståelse af faglige professionsudfordringer og dilemmaer samt evnen til at pege på handlinger
- Den studerendes overvejelser over betydningen af egne motiver, værdier og potentialer i forhold til det pædagogiske arbejdsfelt
- Den studerendes inddragelse af viden og færdigheder relateret til første kompetencemål

Den studerende skal tildeles specialisering på 2. semester. Det sker efter vejledning i de tre specialiseringers mål og indhold. Det skal sikres, at den studerende på forskellig måde kan undersøge de tre specialiseringsområder i modulerne forud for deres prioriteringer.

Fordelingen af specialiseringerne bygger på følgende forudsætninger:

- Kommunernes Kontakt Råd (KKR) og Region Midtjylland indstiller både pædagoguddannelsens samlede dimensionering – og fordelingen på de tre specialiseringer. Det sker for et år ad gangen.
- Specialiseringsmodulerne (modul 7, 8 og 12) udbydes således: Dagtilbudspædagogik udbydes på alle uddannelsessteder. Skole/fritidspædagogik udbydes i Holstebro, Ikast, Viborg og Aarhus. Social/specialpædagogik udbydes i Holstebro, Viborg, Horsens, Aarhus og Randers. Der kan udbydes specialiseringsmoduler andre steder som samlæsning efter aftale med uddannelseschefen.
- Der etableres faglige fællesskaber på tværs af uddannelsessteder, der skal danne grundlag for de enkelte specialiseringer. Det betyder, at der dannes teams af undervisere, der både varetager undervisningen i de enkelte moduler samt varetager den løbende faglige og didaktiske udvikling.
- Hvis man som studerende skal gennemføre en specialisering, som ikke udbydes det sted, man har gennemført fællesdelen, er man sikret at kunne gennemføre de nødvendige dele af studiet et andet sted i VIA.
- Der oprettes netbaserede specialiseringsmoduler med udgangspunkt i Viborg, men i et fagligt miljø på tværs af uddannelsessteder.

Merit

Studerende, som har kompetencer svarende til et eller flere af uddannelsens elementer, kan opnå merit herfor. Det er en forudsætning for merit, at den studerende kan dokumentere, at studieelementets læringsmål er tilegnet på anden vis, eller at vedkommende har viden og færdigheder, som ækvivalerer læringsmålene for det, der søges merit for.

Alle studerende skal oplyse om tidligere beskæftigelse og beståede/gennemførte uddannelseselementer på samme niveau, når de optages på uddannelsen. Disse oplysninger behandles som ansøgning om merit. Endvidere kan merit opnås efter ansøgning til uddannelsesleder.

Ansøgning om merit bør som udgangspunkt ske før man påbegynder på det uddannelseselement, som man søger merit for. Man kan også søge merit på grundlag af dokumenterede tidligere gennemførte aktiviteter. Man skal altid søge inden man deltager i den prøve meritten vedrører.

Man kan klage over afgørelser om merit til Kvalifikationsnævnet inden 4 uger efter, man har fået afgørelsen. Klagen skal stiles til nævnet, men sendes til uddannelseslederen. Hvis VIA fastholder afgørelsen, sendes klagen sammen med en udtalelse fra VIA til nævnet.

Merit for praktik kan kun opnås, hvis man kan dokumentere kompetencer, der modsvarer de kompetencemål, der gælder for den pågældende praktik.

Merituddannelsen

Merituddannelsen tilrettelægges jf. PÆD-BEK §25-27. Merituddannelsen er et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb, hvor de studerendes praksiserfaringer og tilknytning til pædagogisk praksis integreres i uddannelsens moduler. Meritstuderende får ved optagelsen merit for de specialiseringspraktikker, hvilket medfører, at den studerende skal gennemføre specialiseringen indenfor det område, der er givet merit for. Hvis den studerende har omfattende erfaring fra flere områder, skal specialiseringen gennemføres på det område, hvor den studerende har sin ansættelse på optagelsestidspunktet, eller hvor hovedparten af den pædagogiske erhvervs erfaring kan dokumenteres. Hvis der er flere muligheder, skal tildelingen af specialisering være afgjort med udgangen af 1. studieår.

Meritpædagoguddannelsen VIA tilrettelægger første studieår som fuldtidsstudie med 60 ECTS, under hensyntagen til bestemmelserne i Lov om åben uddannelse, og med samme moduler som den ordinære uddannelse under Pædagogens Grundfaglighed. Det skal i tilrettelæggelsen tilstræbes, at den studerende får udvidet sit kendskab til pædagogiske arbejdsområder ud over eget specialiseringsområde. Det skal derfor tilstræbes, at den studerende tilbydes praktikplads indenfor et af de øvrige specialiseringsområder.

Andet og tredje studieår tilrettelægges som deltidsstudie. I begyndelsen af 3. semester gennemføres modul 6, der afslutter Pædagogens Grundfaglighed. Herefter påbegyndes specialiseringsdelen, der består af 4 obligatoriske moduler, 2 valgmoduler samt bachelorperioden med en tilhørende praktik.

Valgfrie områder indgår i tilrettelæggelsen på en sådan måde, at der skabes mest mulig sammenhæng mellem de enkelte moduler. Det enkelte uddannelsessted udarbejder en model for uddannelsens tilrettelæggelse på deltid, således at der sikres størst mulig sammenhæng mellem modulerne, og skitserer denne i en særskilt studieplan og semesterplan.

Uddannelsens praktik i forbindelse med bachelorprojektet (jf. PÆD-BEK § 8 stk. 4 samt Bilag 6) tager sit udgangspunkt i den studerendes ansættelsessted. Det enkelte uddannelsessted kan udarbejde særlige modeller for studerende, der ikke har et ansættelsesforhold eller som ønsker at supplere eller erstatte praktik i ansættelsesstedet med praktik i andre institutioner.

Ved opstart af 6. semester informeres ansættelsesstederne om krav og forpligtelser som praktiksted jf. PÆD-BEK bestemmelser for bachelorperioden.

Talentforløb

Pædagoguddannelsen i VIA sigter på at styrke og udvikle talentindsatsen for nuværende og kommende studerende på pædagoguddannelsen. Talentindsatsen skal sikre og styrke mulighederne for studerende med særlige faglige forudsætninger, talent og motivation. Uddannelsens talentforløb forudsætter en ekstraordinær indsats fra den studerendes side.

Talentindsatsen vil omfatte flere initiativer:

- Udmærkelse på eksamensbeviset som gives ved en ekstraordinær indsats på studiet
- Anerkendelse af ekstra-curriculære aktiviteter på eksamensbeviset
- Ekstra ECTS-point, da talentforløb kan give mulighed for ekstraordinære arbejdsopgaver og studiebelastning
- Tidlig studiestart for elever fra ungdomsuddannelser, som kan deltage i moduler på pædagoguddannelsen og få merit for disse ved et evt. senere optag på uddannelsen

Talentforløb på pædagoguddannelsen kan komme til udtryk som deltagelse i forskning og udviklingsaktiviteter, deltagelse i særlige moduler, studieophold på udenlandske universiteter eller moduler på andre uddannelsesinstitutioner. Det kan være ekstra-curriculære aktiviteter i hele eller dele af uddannelsesforløbet. Ligeledes kan et talentforløb udvikles i samarbejde med pædagogiske institutioner og organisationer som studierelevant aktiviteter, lønnet eller frivilligt arbejde.

Der vil blive udviklet talentforløb indenfor uddannelserne i Pædagogik og Samfund, VIA. I forbindelse hermed vil adgangsbetingelser, indhold og evalueringsformer blive klarlagt.

Evaluering

Pædagoguddannelsen i VIA arbejder målrettet og systematisk med at kvalitetsudvikle uddannelsen. Pædagoguddannelsen har et ønske om, at fokusere på evaluering og kvalitetsudvikling, da vores mål er, at uddanne dygtige og engagerede pædagoger til det pædagogiske arbejdsmarked og til videreuddannelse på kandidat- og masterniveau.

Kontinuerlig og systematisk evaluering af uddannelsen og undervisningen er derfor et grundlæggende og vigtigt element i uddannelsens arbejde. Det sker for at udvikle kvaliteten af undervisningen og for at støtte studerende undervejs og give dem medindflydelse på uddannelsens udvikling. Hertil kommer en række eksternt fastlagte myndighedskrav og forventninger til evaluering og kvalitetssikring af uddannelsen.

Intentionen med evalueringsarbejdet er, at skabe viden og erfaring, der kan anvendes fremadrettet. Gennem evalueringsarbejdet skabes dokumenterede data, som analyseres, fortolkes og vurderes. Herved skabes viden og erfaring om vores uddannelsespraksis.

Evalueringsarbejdet kan på et dokumenteret grundlag give input til læring og viden, der kan bidrage til en kontinuerlig udvikling af uddannelsen. Arbejdet med evaluering fungerer også

som støttefunktion, der kan hjælpe til at vurdere om og hvordan uddannelsen og VIA som organisation når sine mål.

I løbet af studietiden skal hvert hold evaluere nærmere definerede moduler samt deltage i studentertilfredshedsundersøgelser.

Overflytning fra et uddannelsessted til et andet

Af adgangs bekendtgørelsen §35 fremgår;

”Studieskift og overflytning til anden institution

§ 35. Skift til ny uddannelse på samme eller anden uddannelsesinstitution sker efter reglerne for den nye uddannelse.

Stk. 2. Overflytning til samme uddannelse ved en anden institution kan, medmindre der foreligger særlige forhold, tidligst ske, når den studerende har bestået prøver svarende til første studieår på den modtagende uddannelse.

Stk. 3. Overflytning forudsætter, at der er ledige uddannelsespladser på det pågældende uddannelsesstrin af uddannelsen.” (BEK nr 223 af 11/03/2014)

Det indebærer

- At den studerendes tildeling af specialisering som udgangspunkt tages med til det nye uddannelsessted
- At der skal være en ledig plads på det nye uddannelsessted inden for den tildelte specialisering.
- At fællesdelen skal gøres færdig på det nye uddannelsessted efter de regler, der gælder der.
- Der gives merit for første studieår.
- Studieskift sker ved modulstarter.

Klager, anker, dispensationer, forsøg mv.

Klage over retlige spørgsmål i afgørelser truffet af VIA kan indgives til VIA/uddannelseslederen (jf. PÆD-BEK §28). Hvis VIA fastholder sin afgørelse sendes klagen til Styrelsen for Videregående Uddannelser vedlagt en udtalelse, som klageren skal have mulighed for at kommentere inden for en uge. Klagerens eventuelle kommentarer til VIA's udtalelse vedlægges.

Klage over retslige spørgsmål skal indgives senest 2 uger efter den dag, VIA's afgørelse er meddelt klageren.

Klager over prøver følger reglerne i prøve bekendtgørelsen (PR-BEK).

Klager over andre forhold indgives til uddannelseslederen.

VIA kan dispensere fra de regler, der fremgår af denne studieordning, når der foreligger usædvanlige forhold. Ansøgning om dispensation sendes til uddannelseschefen.

Der kan gennemføres forsøg med andre ordninger af studiet, end det fremgår af denne studieordning efter godkendelse af uddannelseschefen.

VIA er underlagt forvaltningsrettens regler og principper.

Overgangsregler

Denne studieordning gælder for alle studerende, der pr. 1. september 2015 går på 1. – 5. semester. Studerende på 6. og 7. semester gennemfører uddannelsen i henhold til 2007-bekendtgørelsen.

Meritstuderende, der er optaget under bestemmelserne af tidligere bekendtgørelse, fortsætter under disse bestemmelser og den tidligere studieordning.

Studerende, der kommer tilbage fra orlov, barsel eller lignende tilbydes et særligt studieforløb, som aftales med uddannelseslederen.

Modul- og praktikbeskrivelser

Indhold

Grundfagligheden - modul 1: I pædagogikkens verden – på opdagelse.....	37
Grundfagligheden – modul 2: Køn, seksualitet og mangfoldighed.....	39
Grundfagligheden - modul 3: Individ og fællesskab.....	40
Grundfagligheden – modul 4: Pædagogen som myndighedsperson.....	42
Grundfagligheden - modul 5: Samskabelse og medborgerskab.....	44
Grundfagligheden - modul 6: Professionel dømmekraft, viden og etik.....	46
Specialisering i dagtilbudspædagogik – modul 7: Barndom, kultur og læring.....	47
Specialisering i dagtilbudspædagogik – modul 8: Professionsviden og forskning.....	49
Specialisering i dagtilbudspædagogik – modul 12: Profession og organisation.....	50
Specialisering i skole- og fritidspædagogik – modul 7: Barndom, ungdom, didaktik og dannelse.....	52
Specialisering i skole- og fritidspædagogik – modul 8: Professionsviden og forskning.....	54
Specialisering i skole- og fritidspædagogik – modul 12: Identitet og fællesskab.....	55
Specialisering i social- og specialpædagogik – modul 7: Pædagogisk arbejde med mennesker i udsatte positioner.....	57
Specialisering i social- og specialpædagogik – modul 8: Professionsviden og forskning.....	59
Specialisering i social- og specialpædagogik – modul 12: Identitet og fællesskab.....	60
Det tværprofessionelle element - modul 10: Samarbejde på tværs.....	62
Valgfrie områder.....	64
1) Kreative udtryksformer (modul 9 og 11).....	64
2) Natur og udeliv (modul 9 og 11).....	66
3) Sundhedsfremme og bevægelse (modul 9 og 11).....	67
4) Medier og digital kultur (modul 9 og 11).....	68
5) Kulturprojekter og kulturelt iværksætteri (modul 9 og 11).....	69
6) Social innovation og entreprenørskab (modul 9 og 11).....	70
7) Kulturmøde og interkulturalitet (modul 9 og 11).....	71
1. praktik, Pædagogens grundfaglighed.....	72
2. praktik, Specialisering i dagtilbudspædagogik.....	74
3. praktik, Specialisering i dagtilbudspædagogik.....	76
2. praktik, Specialisering i skole- og fritidspædagogik.....	78
3. praktik, Specialisering i skole- og fritidspædagogik.....	80

2. praktik, Specialisering i social- og specialpædagogik	82
3. praktik, Specialisering i social- og specialpædagogik	84
4. praktik, Undersøgelsespraktik.....	86
Bilag 1: Hvordan afvikles prøver ved praktik i udlandet?	88
Bilag 2: Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som pædagog.....	91

Grundfagligheden - modul 1: I pædagogikkens verden – på opdagelse

Modulets titel	I pædagogikkens verden – på opdagelse
Modulets omfang	10 ECTS
Modulets placering	Pædagogens grundfaglighed. Modulet skal sammen med modul 2 og 3 kvalificere den studerende til den første kompetencemålsprøve i uddannelsen (gK1).
Modulets indhold	Modulet retter sig mod etablering, vurdering og evaluering af pædagogiske miljøer og aktiviteter, der understøtter børn, unge og voksnes udvikling. Modulet introducerer til grundlæggende pædagogisk teori, forskellige pædagogiske paradigmer samt centrale pædagogiske begreber som dannelse, læring og didaktik. På baggrund heraf arbejder den studerende med at tilrettelægge, gennemføre og evaluere en pædagogisk aktivitet, der involverer de praktiske/æstetiske områder.
Modulets læringsmål	• Den studerende kan redegøre for udvalgte teorier og værdier og reflektere over den pædagogiske opgave med at understøtte børn, unge og voksnes udvikling • Den studerende kan på baggrund af egne praktiske/æstetiske erfaringer demonstrere færdigheder i og viden om tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering af udvalgte aktiviteter med børn, unge eller voksne • Den studerende kan redegøre for børn, unge og voksnes forskellige forudsætninger og for egne faglige vurderinger og valg.
Modulets evaluering	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med • modulets læringsmål og tilrettelæggelse • modul 2 og 3 • kravene til den afsluttende kompetencemålsprøve gK1. Der skal i evalueringen af modulet indgå dokumentation fra de studerendes arbejdsportfolio. I evalueringen af modulet skal indgå dokumentation af udvalgt praktisk/æstetisk aktivitet suppleret med skriftlig dokumentation.

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Kompetenceområde gK1: Pædagogiske miljøer og aktiviteter. Kompetenceområdet retter sig mod centrale videns- og færdighedsmål, som danner et fagligt pædagogisk udgangspunkt for det samlede pædagogiske arbejdsområde.
Kompetencemål: Den studerende kan med udgangspunkt i børn, unge og voksnes forudsætninger og perspektiver etablere, vurdere og evaluere pædagogiske miljøer og aktiviteter, der understøtter børn, unge og voksnes udvikling, samt i relation til dette redegøre for faglige vurderinger og valg.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
1.1	pædagogiske teorier og paradigmer, herunder forskellige former for målsætning af og dannelsesidealer i pædagogiske miljøer og aktiviteter,	med udgangspunkt i pædagogiske teorier og værdier formulere mål og dannelsesidealer for pædagogisk praksis,

1.7	natur og miljø samt pædagogisk-didaktiske aktiviteter inden for disse områder,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere natur- og miljøpædagogiske aktiviteter,
1.8	idræt og bevægelse og pædagogisk-didaktiske aktiviteter knyttet hertil,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske idræts- og bevægelsesaktiviteter,
1.9	musisk-æstetisk virksomhed og pædagogisk-didaktiske aktiviteter knyttet hertil og	tilrettelægge, gennemføre og evaluere musik-æstetiske forløb og
1.10	Kunstneriske og håndværksmæssige arbejdsprocesser og udtryksformer samt pædagogiske-didaktiske aktiviteter indenfor disse områder	Tilrettelægge, gennemføre og evaluere kunstneriske og håndværksmæssige forløb

Grundfagligheden – modul 2: Køn, seksualitet og mangfoldighed

Nationalt modul

Modulets titel	Køn, seksualitet og mangfoldighed
Modulets omfang	10 ECTS-point
Modulets placering	Pædagogens grundfaglighed.
Modulets indhold	Modulet indeholder forskellige diskurser om og perspektiver på køn, seksualitet, ligestilling og familieformer. Helt centralt står socialpsykologisk og sociologisk viden om, hvordan individuelle, sociale, institutionelle og kulturelle faktorer er med til at strukturere, muliggøre og reproducere menneskers identitet, køn, normer, værdier og handlemuligheder i en mangfoldig kultur. Denne viden belyser, hvordan køn og identitet udfoldes, forhandles og håndteres i pædagogisk praksis. Denne viden indgår som et professionsvidens- og praksisbaseret bidrag til at håndtere og differentiere pædagogisk praksis i relation til børn, unge og voksnes udvikling, læring, identitet, dannelse og perspektiver herunder dilemmaer vedrørende seksualitet og køn.
Modulets læringsmål	• Den studerende har viden om og færdigheder i at anvende et tværfagligt socialpsykologisk og sociologisk praksisrettet perspektiv på relationerne mellem faktorer, der generelt påvirker og muliggør børns, unges og voksnes udvikling, læring, identitet og dannelse og særligt har betydning for deres kønsidentitet, seksualitet og familieformer. • Den studerende har viden om og færdigheder i, at etablere udviklende, lærerige og dannende pædagogiske miljøer og professionelle omsorgsrelationer i pædagogisk praksis baseret på børns, unges og voksnes perspektiver på ligestilling og mangfoldighed set i relation til deres familieformer og køn.
Modulets evaluering	Den studerende kan dokumentere et repertoire af professionskompetencer, viden og færdigheder fra læringsmålene, der dokumenterer et professionelt udgangspunkt for selvstændigt at kunne handle i og reflektere over pædagogisk praksis.

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:

Kompetenceområde gK1: Pædagogiske miljøer og aktiviteter.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
1.5	hvordan forskellige individuelle, sociale og kulturelle faktorer kan påvirke udvikling og læring,	differentiere omsorg og pædagogiske indsatser, så de tilgodeser børns, unges og voksnes dannelse,
1.6	kønsidentitet, seksualitet, ligestilling og familieformer	formulere faglige mål og midler til skabelse af rum for menneskers mangfoldighed og til understøttelse af kønnes lige muligheder

Grundfagligheden - modul 3: Individ og fællesskab

Modulets titel	Individ og fællesskab
Modulets omfang	10 ECTS
Modulets placering	Pædagogens grundfaglighed. Modulet skal sammen med modul 1 og 2 kvalificere den studerende til den første kompetencemålsprøve i uddannelsen (gK1).
Modulets indhold	I modulet arbejdes der med menneskers individuelle og sociale udvikling i pædagogiske miljøer. Modulet vægter en færdigheds- og handleorienteret tilgang, idet den studerende afprøver og didaktisk begrundet arbejder med forskellige praktiske/æstetiske, sproglige og kommunikative områder med fokus på udvikling af inkluderende fællesskaber.
Modulets læringsmål	• Den studerende kan redegøre for og reflektere over, hvordan inkluderende pædagogiske miljøer skaber betingelser for børns, unges og voksnes individuelle og sociale trivsel og udvikling. • Den studerende har viden om sprogets betydning, og kan understøtte sprogudvikling og fremme kommunikationskompetencer • Den studerende kan på baggrund af egne praktiske/æstetiske erfaringer planlægge, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter i forhold til en målgruppe i et pædagogisk miljø og anvende teorier og metoder til at redegøre for egne faglige vurderinger og valg.
Modulets evaluering	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med • modulets læringsmål og tilrettelæggelse • kravene til den afsluttende kompetencemålsprøve gK1. Der skal i evalueringen af modulet indgå dokumentation fra de studerendes arbejdsportfolio. I evalueringen af modulet skal indgå dokumentation af udvalgt praktisk/æstetisk, kommunikativ aktivitet suppleret med skriftlig dokumentation

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:

Kompetenceområde gK1: Pædagogiske miljøer og aktiviteter.

Kompetenceområdet retter sig mod centrale videns- og færdighedsmål, som danner et fagligt pædagogisk udgangspunkt for det samlede pædagogiske arbejdsområde.

Kompetencemål:

Den studerende kan med udgangspunkt i børn, unge og voksnes forudsætninger og perspektiver etablere, vurdere og evaluere pædagogiske miljøer og aktiviteter, der understøtter børn, unge og voksnes udvikling, samt i relation til dette redegøre for faglige vurderinger og valg.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
1.2	socialiserings- og interaktionsprocesser samt inkluderende pædagogisk praksis,	formulere faglige mål, midler og metoder til understøttelse af det enkelte menneskes trivsel og sociale udvikling og til udvikling af inkluderende fællesskaber,

1.3	børn, unge og voksnes sociale, emotionelle, sproglige, kognitive, fysiske, motoriske og sansemæssige forudsætninger og udvikling,	anvende viden om børn, unge og voksnes udvikling, forudsætninger og perspektiver i pædagogisk praksis,
1.4	udvikling af sprog og kommunikation, herunder ved brug af IT,	formulere faglige mål, midler og metoder, der understøtter det enkelte menneskes sprogudvikling og kommunikationskompetence,
1.7	Natur, miljø og matematik samt pædagogisk-didaktiske aktiviteter inden for disse områder,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere natur- og miljøpædagogiske aktiviteter,
1.8	idræt og bevægelse og pædagogisk-didaktiske aktiviteter knyttet hertil,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske idræts- og bevægelsesaktiviteter,
1.9	musisk-æstetisk virksomhed og pædagogisk-didaktiske aktiviteter knyttet hertil	tilrettelægge, gennemføre og evaluere musik-æstetiske forløb
1.10	kunstneriske og håndværksmæssige arbejdsprocesser og udtryksformer samt pædagogiske-didaktiske aktiviteter indenfor disse områder	tilrettelægge, gennemføre og evaluere kunstneriske og håndværksmæssige forløb
1.11	videnskabeligt baserede tilgange og metoder til tilrettelæggelse, undersøgelse og udvikling af pædagogisk praksis, herunder evidensbaserede metoder, og hvordan disse kan anvendes i praksis	redegøre for og anvende teorier og metoder om og for pædagogisk praksis

Grundfagligheden – modul 4: Pædagogen som myndighedsperson

Nationalt modul

Modulets titel	Pædagogen som myndighedsperson
Modulets omfang	10 ECTS-point
Modulets placering	Pædagogens grundfaglighed.
Modulets indhold	Modulet fokuserer på pædagogisk praksis' ydre rammer, indre betingelser og de opgaver pædagogen skal håndtere som myndighedsperson. Ud fra et pædagogisk-sociologisk, pædagogisk-psykologisk, socialfagligt-juridisk og sundhedspædagogisk perspektiv tematiseres pædagogens håndtering af, refleksioner over og kommunikation af det pædagogiske ansvar overfor børn, unge og voksne. Helt centralt står viden om de politiske, organisatoriske og lovgivningsmæssige rammer for myndighedsudøvelsen. Disse baserer pædagogisk praksis på et medborgerskabsperspektiv, konventioner og lovgivning. Der indgår viden om den myndighed pædagogen tildeles til – også ud fra et risikoperspektiv - at varetage opgaver i forhold til tidlig indsats, forebyggende arbejde samt tegn på mistrivsel. Denne viden skal kunne anvendes til at varetage professionel skriftlig, verbal, nonverbal og digital kommunikation med børn, unge, voksne, pårørende og myndigheder.
Modulets læringsmål	• Den studerende kan redegøre for og reflektere over den myndighed pædagogen repræsenterer i pædagogisk praksis, herunder praksis' juridiske grundlag i relation til tavshedspligt og underretning. • Den studerende kan identificere og fagligt begrunde gennemførelse af tidlig pædagogisk indsats, forebyggende og sundhedsfremmende tiltag i pædagogisk praksis. • Den studerende kan varetage professionelle samtaler med børn, unge, voksne, pårørende og myndigheder herunder redegøre for og reflektere over indhold, virkemidler og dilemmaer.
Modulets evaluering	Den studerende skal vise et repertoire af praksisnære kompetencer, viden og færdigheder inden for myndighedsudøvelse, sundhedsfremme og professionel kommunikation.

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:

Kompetenceområde gK2: Profession og samfund

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan.
2.5	sundhedsfremme og forebyggelse, herunder tidlig opsporing, samt om gældende lovgivning inden for området,	identificere sundhedsmæssige og sociale problemstillinger samt formulere pædagogiske handlemuligheder i relation hertil,
2.6	risikofaktorer og signaler på mistrivsel hos børn, unge og voksne,	identificere og reagere på børn, unge og voksne, der viser tegn på mistrivsel i pædagogisk praksis
2.7	professionel kommunikation	indgå i professionelle samtaler med børn, unge, voksne, pårørende og myndigheder.

2.8	politiske, organisatoriske og lovgivningsmæssige rammer og betingelser for udøvelsen af pædagogisk arbejde	identificere pædagogiske opgaver og udfordringer givet af de eksisterende rammer og vilkår, samt udpege handlemuligheder inden for disse rammer.

Grundfagligheden - modul 5: Samskabelse og medborgerskab

Modulets titel	Samskabelse og medborgerskab
Modulets omfang	10 ECTS
Modulets placering	Pædagogens grundfaglighed Modulet skal sammen med modul 4 og modul 6 kvalificere den studerende til grundfaglighedens 2. kompetencemålsprøve (gK2).
Modulets indhold	Modulet retter sig mod pædagogisk viden og handlekompetence omkring samskabelse og medborgerskab. Modulet indeholder viden om velfærdssamfundets globale og lokale udvikling og den samfundsmæssige, historiske, institutionelle og professionelle kontekst for pædagogisk arbejde og dette arbejdes forhold til og samarbejde med tilgrænsende professioner. Denne viden bringes i anvendelse gennem planlægning, gennemførelse, dokumentation og evaluering af et pædagogisk praksisforløb, med fokus på samskabelse med relevante parter og udvikling af pædagogiske miljøer og aktiviteter, der bidrager til medborgerskab og demokratisk dannelse.
Modulets læringsmål	• Den studerende kan redegøre for viden om velfærdssamfundets og det pædagogiske arbejdes udvikling i en historisk kontekst. • Den studerende kan redegøre for og reflektere over, hvordan pædagogiske miljøer og aktiviteter kan udvikle og fremme medborgerskab og demokratisk dannelse og på baggrund heraf tilrettelægge og varetage pædagogiske aktiviteter i samarbejde med relevante parter. • Den studerende kan analysere samskabelse på tværs af professioner, institutioner og organisationer i det pædagogiske felt og kan reflektere, vurdere og perspektivere eget projekt ind i denne ramme.
Modulets evaluering	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med • modulets læringsmål og tilrettelæggelse • modulerne 4-6 frem mod kompetencemålsprøven • kravene til den afsluttende kompetencemålsprøve gK2. Modulet evalueres gennem en fremlæggelse/fremstilling af det pædagogiske-praktiske projekt, hvor der gøres rede for tilegnet viden og kompetencer i relation til læringsmålene. Der tilstræbes en dokumentationsform, som også kan formidles til f.eks. den involverede brugergruppe eller andre relevante aktører.

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:

Kompetenceområde gK2: Profession og samfund.

Kompetencemålet retter sig mod den samfundsmæssige og historiske kontekst for pædagogprofessionens virkefelt og aktuelle vilkår

Kompetencemål:

Den studerende kan fagligt begrunde pædagogisk arbejde i relation til den samfundsmæssige, historiske, institutionelle og professionelle sammenhæng.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
2.1	velfærdssamfundets udvikling og globalisering, om medborgerskab og demokrati,	varetage pædagogiske aktiviteter med henblik på udvikling af børn, unge og voksnes medborgerskab og demokratiske dannelse,
2.3	pædagogprofessionens placering i forhold til tilgrænsende professioner, myndigheder og offentlighed,	bringe sin faglighed i spil i samarbejdet med andre professioner og i interaktionen med relevante samfundsinstitutioner,

Grundfagligheden - modul 6: Professionel dømmekraft, viden og etik

Modulets titel	Professionel dømmekraft, viden og etik
Modulets omfang	10 ECTS
Modulets placering	Pædagogens grundfaglighed. Modulet skal sammen med modul 4 og modul 5 kvalificere den studerende til grundfaglighedens 2. kompetencemålsprøve (gK2).
Modulets indhold	I modulet arbejdes med den studerendes viden om og erfaringer med professionel dømmekraft i pædagogisk praksis. Modulet retter sig mod pædagogers professionshistorie, værdier og menneskesyn i pædagogisk praksis, professionsetik, pædagogiske grundsyn og vidensformer. Modulet har fokus på at den studerende får mulighed for at inddrage egne erfaringer fra praksis i analysen af forholdet mellem pædagogisk teori og praksis.
Modulets læringsmål	• Den studerende kan fremstille sammenhænge mellem pædagogiske paradigmer og pædagogers handlemuligheder • Den studerende kan analysere og vurdere professionsetiske dilemmaer og værdier i pædagogisk praksis • Den studerende kan reflektere over forudsætninger og vilkår for pædagogers professionelle dømmekraft og vurdere pædagogers samfundsopgave og egen rolle i relationelt arbejde
Modulets evaluering	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med • modulets læringsmål og tilrettelæggelse • modulerne 4-5 frem mod kompetencemålsprøven • kravene til den afsluttende kompetencemålsprøve K2. I evalueringen af modulet skal indgå den studerendes egne erfaringer fra praksis i analysen af forholdet mellem pædagogisk teori og praksis.

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Kompetenceområde gK2: Profession og samfund. Kompetencemålet retter sig mod den samfundsmæssige og historiske kontekst for pædagogprofessionens virkefelt og aktuelle vilkår.
Kompetencemål: Den studerende kan fagligt begrunde pædagogisk arbejde i relation til den samfundsmæssige, historiske, institutionelle og professionelle sammenhæng

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
2.2	grundlæggende træk ved pædagogprofessionens udvikling samt om forandringer i pædagogiske paradigmer over tid,	analysere, diskutere og vurdere aktuelle paradigmer i pædagogisk praksis og i samfundet,
2.4	professionsetik og værdier, som disse udfolder sig i relationen, professionen og samfundet	analysere og vurdere værdier og etiske dilemmaer i pædagogiske sammenhænge samt analysere og vurdere sin egen rolle i relationelt arbejde,

Specialisering i dagtilbudspædagogik – modul 7: Barndom, kultur og læring

Modulets titel	Barndom, kultur og læring
Modulets omfang	10 ECTS
Modulets placering	Specialisering i dagtilbudspædagogik Modulet skal sammen med modul 8 kvalificere den studerende til specialiseringens 1. kompetencemålsprøve (sK1).
Modulets indhold	Modulet retter sig mod det 0-5 årige barns trivsel, dannelse, leg, læring og udvikling. Helt centralt står betydningen af børns forskellige opvækstvilkår samt viden om børns kommunikative og sproglige udvikling. Denne viden anvendes som grundlag for at udvikle, gennemføre, og evaluere pædagogiske aktiviteter inden for de praktiske/æstetiske områder med inddragelse af relevant pædagogisk viden og under hensyntagen til barnets perspektiv.
Modulets læringsmål	• Den studerende kan redegøre, analysere og reflektere over det 0-5 årige barns trivsel, dannelse, leg, læring og udvikling – herunder betydningen af opvækst, sprog og etnicitet. • Den studerende kan på et pædagogisk og didaktisk grundlag etablere udviklings- og læreprocesser for 0-5 årige børn, der inddrager sprogudvikling og relevante praktiske/æstetiske udtryksformer og aktiviteter.
Modulets evaluering	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med • modulets læringsmål og tilrettelæggelse • modul 8 • kravene til den afsluttende kompetencemålsprøve sK1. Der skal i evalueringen af modulet indgå dokumentation fra den studerendes arbejdsportfolio.

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Kompetenceområde sK1: Barndom, kultur og læring Dette kompetenceområde retter sig mod inddragelsen af kultur, natur og æstetiske udtryksformer i pædagogiske aktiviteter, der understøtter børns udvikling, trivsel, dannelse og læring.
Kompetencemål: Den studerende kan anvende natur samt kulturelle medier og udtryksformer til at skabe udviklings- og læreprocesser for 0-5 årige børn samt inddrage børns perspektiv, deres kreativitet og leg i pædagogiske aktiviteter.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
1.1	pædagogiske læreplaner, herunder pædagogiske og didaktiske overvejelser knyttet til børns leg, udvikling og læring,	udarbejde pædagogiske læreplaner og på baggrund heraf tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter,
1.2	barndom, historiske forandringer i synet på børn og på inddragelse af barnets perspektiv i pædagogisk praksis,	undersøge og inddrage børns perspektiver i organiseringen og tilrettelæggelsen af pædagogisk arbejde,
1.3	det 0-5 årige barns trivsel, dannelse, leg, læring og udvikling,	anvende viden om børns udvikling og forudsætninger i pædagogisk praksis i dagtilbud,

1.4	børns forskellige opvækstvilkår og livsbetingelser,	identificere pædagogiske problemstillinger i relation til børns forskellige livsbetingelser,
1.5	børns sproglige udvikling og om sprogstimulering, herunder skriftsprogets betydning,	understøtte børns almene kommunikative og sproglige kompetenceudvikling,
1.6	etnicitet, to-sprogethed og kulturforståelse,	etablere, analysere og vurdere kulturmøder,
1.7	Natur, matematisk opmærksomhed og teknik samt pædagogiske aktiviteter inden for dette område målrettet 0-5 årige børn,	udvikle, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter inden for natur, matematisk opmærksomhed og teknik, herunder inddrage barnets perspektiv og relevant pædagogisk viden,
1.8	krop og bevægelse, samt pædagogiske aktiviteter inden for dette område målrettet 0-5 årige børn	udvikle, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter inden for krop og bevægelse, herunder inddrage barnets perspektiv og relevant pædagogisk viden
1.9	kulturelle, musiske og æstetiske udtryks- og læringsformer samt pædagogiske aktiviteter inden for dette område målrettet 0-5 årige børn.	inddrage litterære, musikalske, dramatiske og visuelle udtryks- og læringsformer samt barnets perspektiv og relevant pædagogisk viden i sin pædagogiske praksis.

Specialisering i dagtilbudspædagogik – modul 8: Professionsviden og forskning

Nationalt modul.

Modulets titel	Professionsviden og forskning i relation til dagtilbudspædagogik
Modulets omfang	10 ECTS-point
Modulets placering	Specialisering i dagtilbudspædagogik.
Modulets indhold	Modulet har et historisk, etisk og videnskabeligt perspektiv på dagtilbudspædagogik og pædagogisk praksis. I modulet indgår viden om historiske og aktuelle udfordringer, etiske dilemmaer og opfattelser af pædagogisk arbejde og praksis med børn. I modulet kombineres det historiske perspektiv med viden om, hvordan videnskabelige teorier og metoder - herunder evidensbaserede metoder – indgår i dagtilbudspædagogisk teori og praksis.
Modulets læringsmål	• Den studerende kan redegøre for, analysere og håndtere barndomsbegrebet og dagtilbuds aktuelle pædagogiske praksis ud fra et historisk og et inddragende perspektiv. • Den studerende kan vurdere og håndtere professionsetiske problemstillinger og etiske dilemmaer i pædagogisk praksis ud fra et børneperspektiv. • Den studerende kan reflektere over og etisk ansvarligt anvende forskellige undersøgelsesmetoder – herunder evidensbaserede metoder, der undersøger og udvikler pædagogisk praksis' vidensgrundlag.
Modulets evaluering	Med udgangspunkt i forslag til kvalificering af dagtilbudspædagogisk praksis skal den studerende ud fra en aktuel problemstilling dokumentere professionskompetencer om dagtilbudspædagogikkens historiske betingede og aktuelle værdier samt praksis' vidensgrundlag

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:

Kompetenceområde SK1: Barndom, kultur og læring.,
Kompetenceområde SK2: Profession og organisation

	Vidensmål: Den studerende har viden om:	Færdighedsmål: Den studerende kan:
2.9	Videnskabelige teorier og metoder i relation til pædagogisk praksis - herunder evidensbaserede metoder,	analysere og vurdere vidensgrundlaget for pædagogisk praksis – herunder anvende videnskabelige metoder til undersøgelse og udvikling af pædagogisk praksis,
2.3	professionsetik og etiske dilemmaer i pædagogisk praksis for 0-5 årige.	analysere og vurdere etiske problemstillinger på en måde, så det bidrager til kvalificering af pædagogisk praksis,
2,1	historiske forandringer i pædagogisk arbejde med 0-5 årige samt professionens aktuelle opgaver og udfordringer,	forholde sig vurderende til opgaver og udfordringer inden for pædagogisk arbejde med 0-5 årige samt kvalificere pædagogisk praksis på den baggrund,
1.2	barndom, historiske forandringer i synet på børn og på inddragelse af barnets perspektiv i pædagogisk praksis.	undersøge og inddrage børns perspektiver i organiseringen og tilrettelæggelsen af pædagogisk arbejde.

Specialisering i dagtilbudspædagogik – modul 12: Profession og organisation

Modulets titel	Profession og organisation
Modulets omfang	10 ECTS
Modulets placering	Specialisering i dagtilbudspædagogik. Modulet skal kvalificere den studerende til specialiseringens 2. kompetencemålsprøve (sK2).
Modulets indhold	Modulet har fokus på de organisatoriske og professionelle rammer for pædagogens opgave med at understøtte det enkelte barns udvikling gennem tidlig opsporing og tilrettelæggelse af pædagogiske aktiviteter, der fremmer forpligtende fællesskaber. Helt centralt står viden om institutionelle vilkår, gældende retsgrundlag samt videnskabelig teori og metode i relation til pædagogisk praksis. Denne viden skal kunne anvendes til at samarbejde med forældre, andre professioner, frivillige og civilsamfund samt reflektere over alternative måder at handle på i pædagogisk praksis.
Modulets læringsmål	• Den studerende kan redegøre for og reflektere over dagtilbuddets opgaver og udfordringer vedrørende tidlig indsats og inklusion og kan på baggrund heraf tilrettelægge og begrunde pædagogiske aktiviteter, der understøtter det enkelte barns udvikling og deltagelse i forpligtende fællesskaber og reflektere over alternative handlemuligheder. • Den studerende kan analysere og vurdere dagtilbuddenes organisatoriske rammer – herunder ledelsesmæssige forhold og organisationskulturens betydning for udøvelsen af den pædagogiske praksis. • Den studerende kan varetage kommunikation og samarbejde med andre professioner, forældre, frivillige og civilsamfund inden for det gældende retsgrundlag • Den studerende kan analysere og vurdere det vidensgrundlag, der ligger til grund for pædagogisk praksis, herunder anvende videnskabelige metoder til undersøgelse og udvikling af pædagogisk praksis
Modulets evaluering	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med • modulets læringsmål og tilrettelæggelse • kravene til den afsluttende kompetencemålsprøve sK2. Der skal i evalueringen af modulet indgå dokumentation fra de studerendes projektopgave.

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Kompetenceområde sK2: Profession og organisation. Kompetenceområdet retter sig mod de organisatoriske rammer for professionel pædagogisk praksis, herunder samarbejdet med forældre, frivillige og andre professioner.
Kompetencemål: Den studerende kan reflektere, vurdere, begrunde og kvalificere pædagogisk arbejde på baggrund af de organisatoriske og professionelle rammer

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
2.2	dagtilbuddenes organisation og ledelse, herunder viden om organisationskultur,	analysere og vurdere organisations- og ledelsesmæssige forhold af betydning for pædagogisk praksis for 0-5-årige,
2.4	børn i udsatte positioner, social- og specialpædagogiske indsatser og inkluderende praksis,	understøtte det enkelte barns udvikling gennem tidlig opsporing og tilrettelæggelse af pædagogiske aktiviteter, der inkluderer og fremmer forpligtende fællesskaber,
2.5	tværprofessionelt samarbejde, herunder samarbejde om børns overgange mellem forskellige institutionstyper,	samarbejde med fagpersoner på tværs af professioner og kompetenceområder, herunder samarbejde om børns overgange mellem forskellige institutionstyper,
2.6	forældresamarbejde og inddragelse af forældre i forhold til børns udvikling,	tilrettelægge forældresamarbejde med udgangspunkt i det enkelte barn og børnegruppens trivsel, læring og udvikling,
2.7	pædagogens rolle og opgaver i forhold til samarbejdet med frivillige og civilsamfund,	inddrage frivillige og civilsamfund i pædagogisk praksis,
2.8	gældende retsgrundlag og relevante internationale konventioner og	agere professionelt inden for gældende retsgrundlag og varetage skriftlig kommunikation med relevante samarbejdspartnere og
2.9	videnskabelige teorier og metoder i relation til pædagogisk praksis, herunder evidensbaserede metoder.	analysere og vurdere videngrundlaget for pædagogisk praksis, herunder anvende videnskabelige metoder til undersøgelse og udvikling af pædagogisk praksis.

Specialisering i skole- og fritidspædagogik – modul 7: Barndom, ungdom, didaktik og dannelse

Modulets titel	Barndom, ungdom, didaktik og dannelse
Modulets omfang	10 ECTS
Modulets placering	Specialisering i skole og fritidspædagogik. Modulet skal sammen med modul 8 kvalificere den studerende til specialiseringens 1. kompetencemålsprøve (sK1).
Modulets indhold	Modulet har fokus på 6-18-åriges trivsel, udvikling, læring og dannelse og målgruppens særlige forudsætninger og motivationsfaktorer. Helt centralt i modulet er viden om pædagogiske og didaktiske teorier og metoder, der retter sig mod fritids- og skoleområdet og de etiske dilemmaer, der knytter sig til pædagogisk arbejde med børn og unge. Denne viden danner grundlag for den studerendes udvikling, gennemførelse og evaluering af understøttende undervisning og pædagogiske aktiviteter, der understøtter læring, dannelse, fællesskaber og udvikling i skole og fritidstilbud og inddrager børns og unges perspektiv.
Modulets læringsmål	• Den studerende kan redegøre, analysere og reflektere over børns og unges forskellige forudsætninger for trivsel, udvikling, læring og dannelse • Den studerende kan redegøre for og reflektere over hvordan forskellige pædagogiske aktiviteter kan understøtte undervisning, udvikling og læring • Den studerende kan udvikle, gennemføre og vurdere didaktisk tilrettelæggelse af undervisningsforløb og pædagogiske aktiviteter med henblik på børns og unges læring, dannelse, fællesskaber og udvikling i skole og fritidstilbud
Evaluerings af modulet	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med • modulets læringsmål og tilrettelæggelse • modul 8 • kravene til den afsluttende kompetencemålsprøve sK1. Der skal i evalueringen af modulet indgå dokumentation fra den studerendes arbejdsportfolio.

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:

Kompetenceområde sK1: Barndom, ungdom, didaktik og dannelse.

Området retter sig mod børn og unges læring, dannelse, fællesskaber og udvikling, herunder inddragelse af børn og unges perspektiv i pædagogisk praksis.

Kompetencemål:

Den studerende kan med inddragelse af pædagogiske og didaktiske teorier tilrettelægge, gennemføre og analysere pædagogiske aktiviteter, inkluderende læringsmiljøer, lærings- og undervisningsforløb med henblik på, at børn og unges trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
1.1	6-18 åriges kognitive, emotionelle, fysiske, motoriske og sansemæssige forudsætninger og udvikling,	anvende viden om børn og unges udvikling og forudsætninger i pædagogisk praksis i skole og fritidstilbud,
1.2	hvordan pædagogisk praksis kan understøtte undervisning, udvikling og læring i skole og fritidstilbud,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere aktiviteter, der understøtter undervisning og læring i skole og fritidstilbud, herunder varetage den understøttende undervisning i skolen,
1.3	læring, læringsmål og motivation,	basere pædagogisk arbejde på indsigt i forskellige teorier om læring og motivation, herunder de forskellige teoriers potentialer, begrænsninger og menneskesyn
1.4	børns og unges kropslige, kulturelle og musisk-kreative udvikling og om aktivitetsmuligheder inden for bevægelse og æstetiske udtryksformer,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere aktiviteter, der fremmer børns og unges nysgerrighed, interesse og aktive deltagelse inden for de kropslige, kreative og musiske områder,
1.5	natur, matematisk opmærksomhed, teknik og udeliv samt pædagogiske aktiviteter inden for dette område målrettet børn og unge	udvikle, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter inden for natur, matematisk opmærksomhed, teknik og udeliv, herunder inddrage børn og unges perspektiv samt relevant pædagogisk viden,
1.6	børn og unges mediebrug og mediekultur, om udviklingen af børns it- og mediekompetencer og mediedannelse samt om it og mediernes forskellige udtryksformer	vurdere og anvende forskellige it, medier og mediekritiske tilgange i pædagogisk praksis - både analoge og digitale
1.7	professionsetik og etiske dilemmaer i pædagogisk praksis for børn og unge og	analysere og vurdere etiske problemstillinger på en måde, så det bidrager til kvalificering af pædagogisk praksis, og
1.8	pædagogiske og didaktiske teorier og metoder, der retter sig mod såvel fritids- som skoleområdet.	vurdere og anvende pædagogisk og didaktisk teori i pædagogisk praksis

Specialisering i skole- og fritidspædagogik – modul 8: Professionsviden og forskning

Nationalt modul.

Modulets titel	Professionsviden og forskning i relation til skole- og fritidspædagogik
Modulets omfang	10 ECTS-point
Modulets placering	Specialisering i skole- og fritidspædagogik.
Modulets indhold	Modulet fokuserer analytisk og praktisk på vidensgrundlaget i skole- og fritidspædagogisk praksis. I modulet indgår viden om, hvordan pædagogisk forskning, didaktiske og pædagogiske metoder indenfor skole- og fritidspædagogik designes, udfordrer, dokumenterer og kvalificerer pædagogisk praksis og pædagogers vidensgrundlag, herunder etiske problemstillinger og dilemmaer knyttet til dette.
Modulets læringsmål	• Den studerende kan anvende andres og egen systematiske vidensindsamling med henblik på at kvalificere vidensgrundlaget i pædagogisk praksis. • Den studerende kan anvende systematisk indsamlet viden i målrettet didaktisk planlægning, gennemførelse, dokumentation og evaluering af pædagogisk praksis, herunder professionsetiske problemstillinger knyttet til dette. • Den studerende kan reflektere over og etisk ansvarligt anvende forskellige undersøgelsesmetoder, der undersøger og udvikler pædagogisk praksis' vidensgrundlag.
Modulets evaluering	Den studerende skal gennemføre eller tage udgangspunkt i en empirisk baseret undersøgelse af en aktuell problemstilling inden for det skole- og fritidspædagogiske område og kan der igennem pege på kvalificering af pædagogisk praksis' vidensgrundlag.

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:

Kompetenceområder:

sK1. Barndom, ungdom, didaktik og dannelse.

sK2. Identitet og fællesskab

sK4: Samarbejde og udvikling

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
1.7	professionsetik og etiske dilemmaer i pædagogisk praksis for børn og unge,	analysere og vurdere etiske problemstillinger på en måde, så det bidrager til kvalificering af pædagogisk praksis,
2.9	videnskabelige teorier og metoder i relation til pædagogisk praksis – herunder evidensbaserede metoder,	analysere og vurdere vidensgrundlaget for pædagogisk praksis, herunder anvende videnskabelige metoder til undersøgelse og udvikling af pædagogisk praksis,
4.5	didaktiske og pædagogiske metoder til udvikling af pædagogisk praksis, herunder dokumentation og evaluering.	sætte mål, anvende dokumentations- og evalueringsmetoder og udvikle viden gennem deltagelse, systematisk erfaringsopsamling og refleksion over pædagogisk praksis

Specialisering i skole- og fritidspædagogik – modul 12: Identitet og fællesskab

Modulets titel	Identitet og fællesskab
Modulets omfang	10 ECTS
Modulets placering	Specialisering i skole- og fritidspædagogik. Modulet skal kvalificere den studerende til specialiseringens 2. kompetencemålsprøve (sK2).
Modulets indhold	Modulet har fokus på børn og unges udvikling, identitetsdannelse og socialisering – herunder sprog, krop, leg og etnicitet. Helt centralt står teorier og metoder, der understøtter integrationsprocesser og social mobilitet. Denne viden skal kunne anvendes til at facilitere børne- og ungegruppers deltagelse i inkluderende læringsmiljøer og kulturelle fællesskaber gennem pædagogisk arbejde og analysere det vidensgrundlag, der begrundet den pædagogiske praksis og reflektere over alternative handlemuligheder. Forældresamarbejde indgår som et vigtigt element i forhold til at understøtte det enkelte barns eller unges trivsel, læring og udvikling.
Modulets læringsmål	• Den studerende kan redegøre for og reflektere over forskellige perspektiver på børns og unges identitetsdannelse og socialisering • Den studerende kan varetage og analysere pædagogisk arbejde, der støtter og faciliterer børns og unges leg, læring, udvikling, inklusion og trivsel og reflektere over alternative handlemuligheder. • Den studerende kan tilrettelægge og reflektere over forældresamarbejde med udgangspunkt i det enkelte barns eller den enkelte unges trivsel, læring og udvikling. • Den studerende kan analysere og vurdere det vidensgrundlag der ligger til grund for pædagogisk praksis, herunder anvende videnskabelige metoder til undersøgelse og udvikling af pædagogisk praksis.
Modulets evaluering	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med • modulets læringsmål og tilrettelæggelse • kravene til den afsluttende kompetencemålsprøve sK2. Der skal i evalueringen af modulet indgå dokumentation fra de studerendes projektopgave.

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Kompetenceområde sK2: Identitet og fællesskab. Området retter sig mod børn og unges identitetsdannelse, relationer, inklusion og fællesskaber
Kompetencemål: Den studerende kan varetage og analysere pædagogisk arbejde, der støtter og faciliterer børn og unges læring, udvikling, inklusion, trivsel og perspektiver.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
2.1	Børn og unges socialisering og identitetsdannelse, herunder krop og seksualitet,	Understøtte børns og unges socialisering, identitetsdannelse og perspektiver,

2.2	Grupperelationer, gruppeprocesser og gruppeledelse,	Understøtte børne- og ungegruppers trivsel, interaktion, udvikling og normdannelse og fremme deres muligheder for deltagelse og udfoldelse i inkluderende fællesskaber
2.3	Sprog, sproglige udtryksformer og sprogtilegnelse,	Motivere og understøtte børns udvikling af et nuanceret og varieret sprog i alle typer af aktiviteter,
2.4	Leg, legeteorier og legekulturer i historisk og aktuel belysning,	Etablere inkluderende læringsmiljøer gennem motivering og understøttelse af legende processer,
2.5	Etnicitet, kulturforståelse, kulturelle fællesskaber, to-sprogethed og integrationsprocesser,	Identificere integrationsmuligheder blandt børn og unge og understøtte udviklingen af kulturelle fællesskaber
2.6	Forældresamarbejde og inddragelse af forældre i forhold til børn og unges udvikling,	Tilrettelægge forældresamarbejde med udgangspunkt i det enkelte barn eller unges trivsel, læring og udvikling,
2.7	Gældende lovgivning på skole- og fritidsområdet, herunder internationale konventioner,	Agere professionelt inden for det gældende retsgrundlag og varetage skriftlig kommunikation med offentlige myndigheder,
2.8	Social mobilitet samt social- og specialpædagogiske metoder i en pædagogisk sammenhæng og	Anvende differentierede metoder med henblik på understøttelse af børn og unges sociale mobilitet og chancelighed og
2.9	Videnskabelige teorier og metoder i relation til pædagogisk praksis, herunder evidensbaserede metoder.	Analysere og vurdere videngrundlaget for pædagogisk praksis, herunder anvende videnskabelige metoder til undersøgelse og udvikling af pædagogisk praksis.

Specialisering i social- og specialpædagogik – modul 7: Pædagogisk arbejde med mennesker i udsatte positioner

Modulets titel	Pædagogisk arbejde med mennesker i udsatte positioner
Modulets omfang	10 ECTS
Modulets placering	Specialisering i social- og specialpædagogik. Modulet skal sammen med modul 8 kvalificere den studerende til specialiseringens 1. kompetencemålsprøve (sK1).
Modulets indhold	Modulet retter sig mod børn, unge og voksne med særlige behov, mennesker med sociale vanskeligheder, mennesker med psykiske/fysiske funktionsned sættelser og beskæftiger sig med special- og socialpædagogiske paradigmer, vidensformer og metoder. Helt centralt i modulet er samspillet mellem samfundsmæssige vilkår, individuelle forudsætninger og udviklingsmuligheder. Centrale tematikker knyttet til de problemstillinger, der skal håndteres i det pædagogiske arbejde, kan være: Medborgerskab, marginalisering, magt, etik, livskvalitet, deltagelse, selvbestemmelse, inklusion/eksklusion, forebyggelse, autonomi, mestring, sundhedsfremme og recovery.
Modulets læringsmål	• Den studerende kan redegøre og reflektere over viden om mennesker i udsatte positioner i samfundsmæssige sammenhænge og centrale teorier, begreber og metoder i pædagogisk og socialt arbejde med mennesker i udsatte positioner • Den studerende kan anvende centrale teorier og begreber til at identificere og analysere problemstillinger vedrørende mennesker i udsatte positioner i konkrete pædagogiske og sociale sammenhænge. • Den studerende kan fagligt begrunde handleforslag i forhold til pædagogiske og sociale indsatser for og med mennesker i udsatte positioner
Evaluerings af modulet	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med • modulets læringsmål og tilrettelæggelse • modul 8 • kravene til den afsluttende kompetencemålsprøve sK1. Der skal i evalueringen af modulet indgå dokumentation fra de studerendes arbejde med problemstilling fra praksis (til senere brug i projektopgave).

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:

Kompetenceområde sK1: Mennesker i udsatte positioner.

Kompetenceområdet retter sig mod de tre målgruppers forudsætninger og udviklingsmuligheder samt de social- og specialpædagogiske lærings-, udviklings- og omsorgsopgaver, der knytter sig hertil.

Kompetencemål:

Den studerende kan med udgangspunkt i de tre målgruppers forudsætninger og perspektiver identificere og varetage pædagogiske opgaver i relation hertil. Den studerende har indsigt i social- og specialpædagogiske paradigmer, vidensformer og metoder.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
1.1	socialvidenskabelige og psykologiske teorier, der belyser vilkår og forudsætninger hos mennesker i almindelighed og mennesker i udsatte positioner i særdeleshed,	identificere og understøtte muligheder i det social- og specialpædagogiske arbejde med en specifik målgruppe,
1.2	forandringer i synet på mennesker i udsatte positioner og på de social- og specialpædagogiske opgaver over tid,	basere pædagogisk praksis på analyser og vurderinger af aktuelle paradigmer i det social- og specialpædagogiske arbejde og i samfundet,
1.3	normer, værdier, konventioners funktioner og udbredelse og om normalitetsbegrebers relativitet,	identificere og forholde sig kritisk til egne og andres normer, værdier, konventioner og normalitetsbegreber om en given målgruppe,
1.4	marginaliserings- og stigmatiseringsprocesser,	bidrage til at modvirke marginalisering og stigmatisering af mennesker i udsatte positioner,
1.5	etiske og institutionelle dilemmaer vedrørende det udsatte menneskes autonomi og mestring af eget liv,	understøtte autonomi og mestring af eget liv for mennesker i udsatte positioner,
1.6	overordnede mål og værdier i social- og specialpædagogiske indsatser,	anvende begreber som trivsel, udvikling, livskvalitet og deltagelse på en måde, der kvalificerer praksis,
1.8	sundhedsfremmende og forebyggende arbejde, herunder kost, motion og seksualitet og	tilrettelægge, gennemføre og evaluere sundhedspædagogiske og forebyggende indsatser og aktiviteter og
1.9	socialpsykiatri, psykiatriske behandlingsformer, fysiske og psykiske funktionsnedsættelser, diagnoser og medicinsk behandling.	basere social- og specialpædagogiske indsatser og aktiviteter på indsigt i menneskers forudsætninger og deres perspektiver på egne udviklingsmuligheder.

Specialisering i social- og specialpædagogik – modul 8: Professionsviden og forskning

Nationalt modul.

Modulets titel	Professionsviden og forskning i relation til social- og specialpædagogik
Modulets omfang	10 ECTS-point
Modulets placering	Specialisering i social- og specialpædagogik.
Modulets indhold	Modulet tager et historisk, etisk og videnskabeligt udgangspunkt i social- og specialpædagogisk praksis. I modulet fokuseres på viden om social- og specialpædagogikkens historiske og aktuelle udfordringer, etiske dilemmaer og aktuelle paradigmer i relation til social- og specialpædagogisk arbejde og praksis med mennesker i udsatte positioner. I modulet kombineres det historiske udgangspunkt med viden om, hvordan videnskabelige metoder – herunder evidensbaserede metoder – indgår i social- og specialpædagogikkens teori og praksis.
Modulets læringsmål	• Den studerende kan redegøre for, analysere og håndtere den social- og specialpædagogisk aktuelle praksis ud fra et historisk perspektiv. • Den studerende kan anvende forskningsbaseret viden i analyser og vurderinger, der understøtter udvikling, læring og livsbetingelser blandt mennesker i udsatte positioner. • Den studerende kan udvikle social- og specialpædagogisk praksis gennem håndtering af professionsetik i relation til egne og andres undersøgelser af social- og specialpædagogisk praksis
Modulets evaluering	Med udgangspunkt i en problemstilling fra social- og specialpædagogisk praksis skal den studerende tage udgangspunkt i en undersøgelse eller udfærdige et projekt, der undersøger praksis. I projektet skal der redegøres for den eller de anvendte metoder, den analytiske tilgang og de forskningsetiske implikationer. Form: Synopsis med mundtlig fremlæggelse, evt. med deltagelse af aftagerfeltet.

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål

Kompetenceområde SK1: Mennesker i udsatte positioner.

Kompetenceområde SK2: Identitet og fællesskab

	Vidensmål; Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
2.9	teorier og metoder i relation til pædagogisk praksis – herunder evidensbaserede metoder,	vurdere videngrundlaget for pædagogisk praksis – herunder anvende videnskabelige metoder til undersøgelse og udvikling af pædagogisk praksis
1.2	forandringer i synet på mennesker i udsatte positioner og på de social- og specialpædagogiske opgaver over tid,	basere pædagogisk praksis på analyser og vurderinger af aktuelle paradigmer i det social- og specialpædagogiske arbejde og i samfundet,
1.5	etiske og institutionelle dilemmaer vedrørende det udsatte menneskes autonomi og mestring af eget liv,	understøtte autonomi og mestring af eget liv for mennesker i udsatte positioner,
1.7	udvikling, læring og livsbetingelser hos mennesker inden for de tre målgrupper.	basere en differentieret pædagogisk indsats på det enkelte menneskes situation, perspektiv og forudsætninger.

Specialisering i social- og specialpædagogik – modul 12: Identitet og fællesskab

Modulets titel	Identitet og fællesskab
Modulets omfang	10 ECTS
Modulets placering	Specialisering i social- og specialpædagogik Modulet skal kvalificere den studerende til specialiseringens 2. kompetencemålsprøve (sK2).
Modulets indhold	Modulet har fokus på de tre målgruppers udvikling, læreprocesser og deltagelse i fællesskaber – herunder forholdet mellem individ og fællesskab. Helt centralt i modulet står inklusions-, eksklusions- og integrationsprocesser og rehabiliterende indsatser. På modulet arbejdes der med at inddrage udvalgte udtryksformer i pædagogiske indsatser og processer, som fremmer trivsel, udvikling, livskvalitet og deltagelse for målgrupperne og undersøgelser af alternative måder at handle på i pædagogisk praksis i forhold til specifikke målgrupper. I modulet indgår rammebetingelser for menneskers udvikling og det socialpolitiske og retslige grundlag for udøvelsen af social- og specialpædagogik.
Modulets læringsmål	• Den studerende kan redegøre for og reflektere over perspektiver på individets, gruppens og fællesskabets forudsætninger, behov, ressourcer og rammebetingelser. • Den studerende kan analysere og vurdere forskellige rammebetingelsers betydning for menneskers udvikling • Den studerende kan tilrettelægge, gennemføre og evaluere social- og specialpædagogiske indsatser og inddrage udvalgte udtryksformer, fagligt begrunde sine valg og reflektere over alternative måder at handle på i pædagogisk praksis • Den studerende kan analysere og vurdere det vidensgrundlag, der ligger til grund for pædagogisk praksis, herunder anvende videnskabelige metoder til undersøgelse og udvikling af pædagogisk praksis
Evaluerings af modulet	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med • modulets læringsmål og tilrettelæggelse • kravene til den afsluttende kompetencemålsprøve sK2. Der skal i evalueringen af modulet indgå dokumentation fra de studerendes arbejdsportfolio.

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:

Kompetenceområde sK2: Identitet og fællesskab

Området retter sig mod den enkelte og fællesskabet, herunder relations- og netværksdannelse, social interaktion og inklusion

Kompetencemål:

Den studerende kan tilrettelægge, gennemføre og evaluere social- og specialpædagogiske indsatser og aktiviteter, der sigter mod at fremme trivsel og livskvalitet, og som understøtter de tre målgruppers

udvikling, læreprocesser og deltagelse i fællesskaber.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
2.1	forskellige kropslige, emotionelle, kognitive, sociale og kommunikative udviklingsmønstre hos mennesker inden for de tre målgrupper,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske indsatser og processer, som fremmer trivsel, udvikling, livskvalitet og deltagelse,
2.2	forholdet mellem individ og fællesskab og om deltagelsesfremmende social-og specialpædagogiske indsatser,	identificere potentialer og udfordringer i forholdet mellem individ og fællesskab og understøtte udviklingen af det enkelte menneskes identitet og aktive deltagelse i fællesskaber, herunder inddrage lokalsamfund, fritidsliv og skole/arbejde,
2.3	inklusions- og eksklusionsmekanismer, herunder om grupperelationer, gruppeprocesser og gruppeledelse,	identificere og fremme inkluderende processer i konkrete fællesskaber,
2.4	rehabiliterende indsatser og centrale individuelle og sociale aspekter af menneskers mestringsprocesser,	iværksætte rehabiliterende indsatser, der understøtter det enkelte menneskes mestringsprocesser,
2.5	krop, bevægelse, natur, kultur og æstetiske udtryks- og læringsformer,	inddrage udvalgte dele af kropslige, bevægelsesmæssige, musikalske, dramatiske, naturmæssige og æstetiske udtryksformer i pædagogisk praksis,
2.6	forskellige rammebetingelser, herunder bo- og institutionsformer, hjælpemidler og teknologi og digitale medier,	analysere og vurdere forskellige institutionelle rammers og hjælpemidlers betydning for menneskers udvikling og for det social- og specialpædagogiske arbejde,
2.7	etnicitet, kulturforståelse, kulturelle fællesskaber, to-sprogethed og integrationsprocesser,	identificere integrationsmuligheder blandt børn og unge og understøtte udviklingen i kulturelle fællesskaber,
2.8	det socialpolitiske og retslige grundlag for udøvelsen af social- og specialpædagogik samt om gældende internationale konventioner og	agere professionelt inden for gældende retsgrundlag og varetage skriftlig kommunikation med relevante samarbejdspartnere, herunder i forhold til udredning og
2.9	teorier og metoder i relation til pædagogisk praksis, herunder evidensbaserede metoder.	vurdere videngrundlaget for pædagogisk praksis, herunder anvende videnskabelige metoder til undersøgelse og udvikling af pædagogisk praksis.

Det tværprofessionelle element - modul 10: Samarbejde på tværs

Modulets titel	Samarbejde på tværs
Modulets omfang	10 ECTS
Modulets placering	Alle tre specialiseringer. Modulet skal kvalificere den studerende til prøve i kompetencemålet for tværprofessionelt element (TPE).
Modulets indhold	Modulet har fokus på at fremme helhedsorienterede løsninger på tværs af professioner og sektorer med henblik på at skabe forandring og værdi for relevante målgrupper. På modulet arbejdes der med potentialer og dilemmaer i tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde og pædagogens særlige faglighed, rolle og ansvar i opgaveløsningen. Der arbejdes med de politiske og juridiske rammer for og procesredskaber og kommunikationsmetoder til at fremme det tværprofessionelle samarbejde. Helt centralt står viden, værktøjer og metoder, der understøtter involvering af relevante samarbejdspartnere og inddragelse af brugergrupper i innovations- og samskabelsesprocesser
Modulets læringsmål	• Den studerende kan redegøre for og reflektere over egen faglighed og faglige identitet i relation til andre faggruppers professionsforståelse, faglighed og traditioner • Den studerende kan identificere og analysere muligheder og barrierer i tværprofessionelt samarbejde og perspektivere til den politiske og juridiske kontekst samt vurdere etiske dilemmaer • Den studerende kan analysere tværprofessionel projektorganisering og varetage procesledelse i en innovativ og samskabende proces, der tager højde for borgeres interesser, behov og rettigheder gennem inddragelse af forskellige interessenter som frivillige, foreninger samt offentlige og private organisationer og virksomheder. • Den studerende kan selvstændigt vurdere og reflektere over nye pædagogiske situationer og muligheder
Evaluerings af modulet	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med • modulets læringsmål og tilrettelæggelse • kravene til den afsluttende kompetencemålsprøve TPE. Der skal i evalueringen af modulet indgå dokumentation fra de studerendes arbejde med artikel.

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Kompetenceområde: Tværprofessionelt samarbejde Området retter sig mod samarbejde om indkredsning og udvikling af helhedsorienterede løsninger på tværs af den offentlige, private og frivillige sektor.
Kompetencemål: Den studerende kan identificere, analysere og reflektere over tværprofessionelle og tværsektorielle dilemmaer og potentialer og skal indgå i, koordinere og lede helhedsorienterede og tværgående samarbejdsprocesser.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
5.1	pædagogers og andres professionsforståelse, faglighed og handlekompetence, herunder lærere, sygeplejersker og socialrådgivere, velfærdssamfundets forskellige sektorer, aktører og deres forskellige perspektiver på opgaver og udfordringer og - lovgivning og politiske rammer for det tværgående samarbejde,	basere sin deltagelse i tværprofessionelt samarbejde med eksempelvis lærere, sygeplejersker og socialrådgivere på refleksioner over pædagogers faglighed, roller og ansvar og skabe helhedsorienterede løsninger ved at inddrage relevante samarbejdspartneres faglighed, roller og ansvar i opgaveløsningen,
5.2	samarbejdsformer, herunder kommunikative metoder og strategier, der understøtter det tværgående samarbejde,	formidle pædagogisk faglighed og indsigt til professionelle, brugere og andre centrale parter i en helhedsorienteret praksis,
5.3	empiriske undersøgelser af, hvad der kendetegner tværprofessionelle og tværsektorielle samskabelsesprocesser,	identificere og tage højde for muligheder og barrierer i det tværprofessionelle og tværsektorielle samarbejde, herunder analysere og agere i et felt med etiske dilemmaer,
5.4	projekt- og procesledelse, herunder procesværktøjer, der kan understøtte samarbejdsformer og samskabende processer og	koordinere projekter og anvende procesværktøjer i samskabende processer og
5.5	rammerne for samt potentialer og udfordringer i arbejdet med brugerinddragelse.	udvikle fællesskaber og skabe forandring og værdi ved selvstændigt at indgå i og koordinere samarbejde, der involverer brugere, professionelle og frivilliges netværk og ressourcer.

Valgfrie områder

1) Kreative udtryksformer (modul 9 og 11)

Modulets titel	Kreative udtryksformer
Modulets omfang	10 ECTS
Modulets placering	I specialiseringsdelen
Modulets indhold	Området retter sig mod at lede og understøtte æstetiske og kreative udtryksformer i pædagogisk praksis. En detaljeret beskrivelse af de enkelte modulers indhold kan læses i uddannelsesstedets studieplan for de enkelte moduler.
Modulets læringsmål	Valområdet læringsmål dækker viden, færdigheder og kompetencer, der er beskrevet i bekendtgørelsen. Læringsmålene er beskrevet i de enkelte uddannelsessteders studieplaner.
Modulets evaluering	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med modulets læringsmål og tilrettelæggelse samt kravene til den afsluttende prøve efter modul 11.

Ovenstående modulbeskrivelser skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Den studerende erhverver kompetencer til at kunne deltage i og lede udviklingsprocesser inden for det valgte kompetenceområde. Kompetenceområde 1: Kreative udtryksformer Området rettet sig mod at lede og understøtte æstetiske og kreative udtryksformer i pædagogisk praksis
Kompetencemål: Den studerende kan skabe rammer for, lede og udvikle kreative erfarings- og læreprocesser, som understøtter og inspirerer mennesker til at arbejde kreativt med musiske og æstetiske udtryksformer og kulturskabende virksomhed.

Vidensmål: Den studerende har viden om skabende processers betydning for menneskers udvikling, identitet, livskvalitet og dannelse,	Færdighedsmål: Den studerende kan analysere og vurdere æstetiske læreprocesser samt redegøre for æstetiske udtryksformers pædagogiske, oplevelsesmæssige og kulturelle perspektiver,
musisk og æstetisk produktion, æstetiske læreprocesser og kreative arbejdsformer,	tilrettelægge, skabe rammer for og understøtte musisk og æstetisk produktion og æstetiske læreprocesser for og i samarbejde med en selvvalgt målgruppe,
kunstnerisk og håndværksmæssig produktion og skabende processers betydning for menneskets udvikling og livsmuligheder, herunder æstetiske læreprocesser,	demonstrere egne færdigheder inden for kunstnerisk og håndværksmæssig produktion samt tilrettelægge, begrunde, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter, som understøtter udtryksbevidsthed, aktivitetsglæde og udfoldelseslyst gennem kunstnerisk

	og håndværksmæssig produktion,
formsproglige teorier, metoder, grundelementer og virkemidler og	demonstrere egne færdigheder inden for forskellige musiske og æstetiske udtryk, herunder udvælge og anvende metoder og teknikker inden for et æstetisk formsprog, og
æstetisk virksomheds muligheder for at bidrage til udvikling og fornyelse af den pædagogiske praksis.	udvikle pædagogisk praksis gennem innovative æstetiske udtryk og æstetiske fænomener.

2) Natur og udeliv (modul 9 og 11)

Valgområdets titel	Natur og udeliv
Valgområdets omfang	20 ECTS (modul 9: 10 ECTS, modul 11: 10 ECTS)
Valgområdets placering	I specialiseringsdelen
Valgområdets indhold	Området retter sig mod at lede og understøtte pædagogiske processer med inddragelse af naturen og uderummet i pædagogisk praksis.
Valgområdets læringsmål	Valgområdets læringsmål dækker viden, færdigheder og kompetencer, der er beskrevet i bekendtgørelsen. Læringsmålene er beskrevet i de enkelte uddannelsessteders studieplaner.
Modulets evaluering	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med modulets læringsmål og tilrettelæggelse samt kravene til den afsluttende prøve efter modul 11.

Ovenstående modulbeskrivelser skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Den studerende erhverver kompetencer til at kunne deltage i og lede udviklingsprocesser inden for det valgte kompetenceområde.
Område 2: Natur og udeliv
Området retter sig mod at lede og understøtte pædagogiske processer med inddragelse af naturen og uderummet i pædagogisk praksis.
Kompetencemål: Den studerende kan skabe rammer for, lede og udvikle pædagogiske forløb med et naturvidenskabeligt udgangspunkt og med fokus på børn, unge og voksnes naturoplevelser, naturforståelse med uderummet som læringsmiljø.

	Vidensmål: Den studerende har viden om globale miljøudfordringer, natur, naturfænomener og udepædagogiske oplevelses- og læringsmuligheder,	Færdighedsmål: Den studerende kan tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter i uderummet,
	naturdidaktik og udeliv,	skabe oplevelser og en varieret kreativitet og videnformidling i uderummet med udgangspunkt i deltagernes forskellige forudsætninger og perspektiver,
	udfordringer og dilemmaer inden for naturformidling i den pædagogiske profession, herunder forholdet natur/kultur, natur på legepladsen samt bæredygtighed i hverdagen, og	inddrage og anvende natur og udeliv i den pædagogisk praksis samt udvikle metoder til naturformidling og
	forskellige målgruppers forudsætninger for aktiv deltagelse, oplevelser og læring i uderummet.	tilrettelægge og lede pædagogiske forløb inden for naturformidling, friluftsliv og andre former for udeliv under hensyn til deltagernes forskellige forudsætninger.

3) Sundhedsfremme og bevægelse (modul 9 og 11)

Valgområdets titel	Sundhedsfremme og bevægelse
Valgområdets omfang	20 ECTS (modul 9: 10 ECTS, modul 11: 10 ECTS)
Valgområdets placering	I specialiseringsdelen
Valgområdets indhold	Området retter sig mod at lede og understøtte pædagogiske aktiviteter med fokus sundhed, trivsel og kropslig udfoldelse.
Valgområdets læringsmål	Valområdets læringsmål dækker den viden og de færdigheder og kompetencer, der er beskrevet i bekendtgørelsen. Læringsmålene er beskrevet i de enkelte uddannelsessteders studieplaner.
Modulets evaluering	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med modulets læringsmål og tilrettelæggelse samt kravene til den afsluttende prøve efter modul 11.

Ovenstående modulbeskrivelser skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Den studerende erhverver kompetence til at kunne deltage og lede udviklingsprocesser inden for det valgte kompetenceområde.
Område 3: Sundhedsfremme og bevægelse
Området retter sig mod at lede og understøtte pædagogiske aktiviteter med fokus på sundhed, trivsel og kropslig udfoldelse.
Kompetencemål:
Den studerende kan igangsætte, gennemføre og lede sundhedsfremmende og bevægelsesmæssige aktiviteter og udviklingsprocesser, der understøtter menneskers sundhed, livskvalitet og trivsel og motiverer til kropslig udfoldelse.

Vidensmål: Den studerende har viden om sundhedsfremme, idræt og bevægelse	Færdighedsmål: Den studerende kan demonstrere egne færdigheder inden for sundhedsfremme, idræt og bevægelse, herunder vurdere det dannelsesmæssige og kompetenceskabende potentiale
Aktivitetmuligheder inden for sundhedsfremme, idræt og bevægelse samt om didaktik og metoder til at lede og understøtte processer og aktiviteter	tilrettelægge og lede sundhedsfremmende aktiviteter og bevægelsesaktiviteter, som inddrager børn, unge og voksne perspektiv i processen
metoder til evaluering af processer og aktiviteter med fokus på sundhedsfremme og bevægelse og	analysere og evaluere gennemførte processer og aktiviteter med bevægelse og sundhedsfremme, herunder vurdere forandringspotentialer for det enkelte menneskes forhold til sundhed og bevægelse og
individuelle, sociale, kulturelle, institutionelle, sundhedsvidenskabelige og velfærdsteknologiske forholdes betydning for idræt, sundhedsfremme og bevægelse	analysere og udvikle pædagogisk praksis under hensyn til det enkelte menneskes situation, perspektiv og forudsætninger for deltagelse

4) Medier og digital kultur (modul 9 og 11)

Valgområdets titel	Medier og digital kultur
Valgområdets omfang	20 ECTS (modul 9: 10 ECTS, modul 11: 10 ECTS)
Valgområdets placering	I specialiseringsdelen
Valgområdets indhold	Området retter sig mod at lede og understøtte mediepædagogiske processer samt udvikling af pædagogisk praksis ved hjælp af digitale medier. En detaljeret beskrivelse af de enkelte modulers indhold kan læses i uddannelsesstedets studieplan for de enkelte moduler.
Valgområdets læringsmål	Valgområdets læringsmål dækker den viden og de færdigheder og kompetencer, der er beskrevet i bekendtgørelsen. Læringsmålene er beskrevet i de enkelte uddannelsessteders studieplaner.
Modulets evaluering	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med modulernes læringsmål og tilrettelæggelse samt kravene til den afsluttende prøve efter modul 11.

Ovenstående modulbeskrivelser skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Den studerende erhverver kompetencer til at kunne deltage i og lede udviklingsprocesser inden for det valgte kompetenceområde. 4) Medier og digital kultur Området retter sig mod at lede og understøtte mediepædagogiske processer samt udvikling af pædagogisk praksis ved hjælp af digitale medier.
Kompetencemål: Den studerende kan etablere, udvikle og lede pædagogiske processer og produktioner ved anvendelse af digitale medier.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
digitale medier og deres anvendelsesmuligheder inden for pædagogisk praksis,	anvende digitale medier, der indeholder legende, lærende, identitetsdannende og æstetiske aspekter
digital kultur, herunder sociale medier i pædagogiske institutioner i en etisk og samfundsmæssig sammenhæng,	analysere og vurdere anvendelsen af digitale medier i pædagogisk praksis og betydningen af digital dannelse for børn, unge og voksne,
digital dannelse og digitale mediers kulturelle anvendelse og	tilrettelægge og lede mediepædagogiske processer samt begrunde didaktiske valg og
anvendelsen af digitale medier til dokumentation, analyse og udvikling af pædagogisk praksis.	udvikle pædagogisk praksis ved hjælp af digitale medier.

5) Kulturprojekter og kulturelt iværksætteri (modul 9 og 11)

Valgområdets titel	Kulturprojekter og kulturelt iværksætteri
Valgområdets omfang	20 ECTS (modul 9: 10 ECTS, modul 11: 10 ECTS)
Valgområdets placering	I specialiseringsdelen
Valgområdets indhold	Området retter sig mod kulturformidling og kulturprojekter med fokus på menneskers dannelse og demokratiske deltagelse i kulturliv.
Valgområdets læringsmål	Valområdets læringsmål dækker den viden og de færdigheder og kompetencer, der er beskrevet i bekendtgørelsen. Læringsmålene er beskrevet i de enkelte uddannelsessteders studieplaner.
Modulets evaluering	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med modulets læringsmål og tilrettelæggelse samt kravene til den afsluttende prøve efter modul 11.

Ovenstående modulbeskrivelser skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Den studerende erhverver kompetence til at kunne deltage og lede udviklingsprocesser inden for det valgte kompetenceområde. Område 5: Kulturprojekter og kulturelt iværksætteri Området retter sig mod kulturformidling og kulturprojekter med fokus på menneskers dannelse og demokratiske deltagelse i kulturliv.
Kompetencemål: Den studerende kan udvikle, iværksætte og lede kulturprojekter, som sigter mod menneskers inddragelse og deltagelse i og med produktion af kulturliv.

Vidensmål Den studerende har viden om:	Færdighedsmål Den studerende kan:
kulturliv, kulturprojekter og kulturelle udtryksformer,	udvikle koncepter for målgruppespecifikke og/eller brugerdrevne kulturprojekter,
kulturelle udtryksformer samt kulturprojekters didaktiske og æstetiske potentialer,	fagligt begrunde og lede pædagogiske kulturprojekter for, med og af børn, unge og voksne, som sigter mod disses aktive deltagelse i kulturliv,
kulturbegreber og disses relation til demokratiforståelse og dannelsessyn og	analysere og vurdere kulturprojekters demokratiske og dannelsesmæssige potentialer og
relevant kulturpolitik, kulturinstitutioner og kulturelle aktører.	indgå i og videreudvikle kulturelle samarbejder.

6) Social innovation og entreprenørskab (modul 9 og 11)

Valgområdets titel	Social innovation og entreprenørskab
Valgområdets omfang	20 ECTS (modul 9: 10 ECTS, modul 11: 10 ECTS)
Valgområdets placering	I specialiseringsdelen
Valgområdets indhold	Området retter sig mod metoder til fornyelse og udvikling af kvalitet og velfærdsydelser i pædagogiske institutioner.
Valgområdets læringsmål	Valgområdets læringsmål dækker den viden og de færdigheder og kompetencer, der er beskrevet i bekendtgørelsen. Læringsmålene er beskrevet i de enkelte uddannelsessteders studieplaner.
Modulets evaluering	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med modulets læringsmål og tilrettelæggelse samt kravene til den afsluttende prøve efter modul 11.

Ovenstående modulbeskrivelser skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Den studerende erhverver kompetence til at kunne deltage og lede udviklingsprocesser inden for det valgte kompetenceområde.
Område 6: Social innovation og entreprenørskab. Området retter sig mod metoder til fornyelse og udvikling af kvalitet og velfærdsydelser i pædagogiske institutioner.
Kompetencemål: Den studerende kan udforske eksisterende og udvikle nye pædagogiske praksisser og organisationsformer, der bidrager til at håndtere udfordringer og nytænkning inden for pædagogprofessionen.

Vidensmål: Den studerende har viden om teorier og metoder til fremme af innovative processer og entreprenørskab inden for pædagogprofessionen, herunder projektdesign og projektledelse,	Færdighedsmål: Den studerende kan idéudvikle og tilrettelægge pædagogiske innovationsprocesser og sociale innovationsprojekter,
evaluering af innovative processer og projekter,	evaluere og løbende justere innovationsprocesser samt tage højde for modsatrettede interesser,
undersøgelsesmetoder til identifikation af udfordringer inden for pædagogprofessionen og	identificere udfordringer inden for pædagogprofessionen samt analysere, hvordan udvikling af praksis kan håndtere disse, og
forskellige præsentations- og formidlingsmetoder.	præsentere og formidle ideer, projekter og resultater til forskellige interessenter.

7) Kulturmøde og interkulturalitet (modul 9 og 11)

Valgområdets titel	Kulturmøde og interkulturalitet
Valgområdets omfang	20 ECTS (modul 9: 10 ECTS, modul 11: 10 ECTS)
Valgområdets placering	I specialiseringsdelen
Valgområdets indhold	Området retter sig mod at lede og understøtte pædagogiske processer med fokus på kulturel diversitet.
Valgområdets læringsmål	Valområdets læringsmål dækker den viden og de færdigheder og kompetencer, der er beskrevet i bekendtgørelsen. Læringsmålene er beskrevet i de enkelte uddannelsessteders studieplaner.
Modulets evaluering	Evalueringen tilrettelægges med fokus på sammenhæng med modulets læringsmål og tilrettelæggelse samt kravene til den afsluttende prøve efter modul 11.

Ovenstående modulbeskrivelser skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Den studerende erhverver kompetence til at kunne deltage og lede udviklingsprocesser inden for det valgte kompetenceområde. Område 7: Kulturmøde og interkulturalitet Området retter sig mod at lede og understøtte pædagogiske processer med fokus på kulturel diversitet.
Kompetencemål: Den studerende kan reflektere over og handle i forhold til kulturforskelle, kulturmøder og kulturkonflikter samt inddrage kulturdiversitet som et deltagerperspektiv og en ressource i pædagogisk praksis.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
Kulturelle, multikulturelle og interkulturelle forholds betydning for individ, samfund og gruppe,	Vurdere interkulturelle processer og aktiviteter betydning for menneskers fællesskab, trivsel, identitet og dannelse,
forskellige kulturer samt sammenhæng mellem kultur og pædagogisk praksis,	udvikle pædagogiske praksis med udgangspunkt i interkulturelle møder og netværk,
kulturteori, kulturanalyse og	analysere og redegøre for kulturelle forhold og dynamikker og
pædagogiske metoder og aktiviteter med fokus på kulturmøde, kulturel diversitet og kulturel produktion	tilrettelægge og lede pædagogiske aktiviteter, hvor kulturel diversitet inddrages som perspektiv og ressource

1. praktik, Pædagogens grundfaglighed

Praktikkens titel	Pædagogens praksis
Praktikkens omfang	10 ECTS
Praktikkens placering	Grundfaglighed – 2. semester. Første praktik, svarende til 10 ECTS-point, tilrettelægges som ulønnet praktik på 2. semester med 32 arbejdsdage med et gennemsnitligt timetal på 6 timer pr. dag og med 3 studiedage på professionshøjskolen (Jf. § 8 stk. 2).
Praktikkens indhold	Modulet retter sig mod deltagelse i pædagogisk praksis inden for det pædagogiske arbejdsområde. Pædagogisk arbejde er først og fremmest relationsarbejde i forhold til de konkrete brugere. Gennem praktikken øves og læres relationsarbejde løbende i forpligtigende faglige fællesskaber. Kompetencemålet for 1. praktik er, at den studerende kan begrunde, tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter gennem deltagelse i pædagogisk praksis på praktikstedet, herunder vurdere egne læreprocesser i praksis.
Praktikkens tilrettelæggelse	Før praktikken Jf. § 10 introduceres og forberedes den studerende til den kommende praktik, herunder studiemetoder og kompetencemål for praktikperioden. I praktikforberedelsen forud for praktikperioden forberedes de studerende i videns- og færdighedsmålne. Den studerende skal inden praktikken præsenteres for evaluerings-, undersøgelses- og dokumentationsformer, da dette er et vidensmål i praktikken. Den studerende påbegynder arbejdet med arbejdsportfolio. Under praktikken I praktikken arbejder den studerende med arbejdsportfolio som refleksions- og dokumentationsredskab. På studiedagene arbejdes der med at understøtte den studerendes tilegnelse af praktikkens kompetencemål. Uddannelsen tilrettelægger studiedagene med udgangspunkt i den studerendes læring i den konkrete praktik gennem undersøgelse og udvikling af forholdet mellem teori og praksis. Arbejdsportfolioen inddrages i dette arbejde. Praktikken afsluttes med en prøve. Efter praktikken Umiddelbart efter 1. praktik arbejdes med praktikopsamling og erfaringsudveksling. I modulet efter 1. praktik inddrager den studerende såvel portfolioen samt erfaringer fra 1. praktik.

Ovenstående modulbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:

Kompetenceområde gK3: Pædagogens praksis – 1. praktik.
Kompetenceområdet retter sig mod deltagelse i pædagogisk praksis inden for det pædagogiske arbejdsområde

Kompetencemål:

De studerende kan begrunde, tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter gennem deltagelse i pædagogisk praksis på praktikstedet, herunder vurdere egne læreprocesser i praksis.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
3.1	praktikstedets målgrupper samt praktikstedets pædagogiske og samfundsmæssige opgaver,	anvende viden om praktikstedets samfundsmæssige opgaver i tilrettelæggelsen af det pædagogiske arbejde,
3.2	målsætning, tilrettelæggelse og organisering af pædagogisk praksis, herunder om pædagogiske metoders effekter,	målsætte, tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogisk praksis med inddragelse af viden om effekten af forskellige pædagogiske metoder,
3.3	evaluerings-, undersøgelses- og dokumentationsformer,	dokumentere og evaluere egen deltagelse i pædagogisk praksis, herunder reflektere over kvaliteten i egne læreprocesser,
3.4	såvel den sundhedsmæssige som den dannelsesmæssige betydning af sunde madvaner, måltidskultur, hygiejne og indeklima.	anvende viden om sundhed og sundhedsfremme i tilrettelæggelsen af det pædagogiske arbejde.

2. praktik, Specialisering i dagtilbudspædagogik

Praktikkens titel	Relation og kommunikation
Praktikkens omfang	30 ECTS
Praktikkens placering	2. praktikperiode er placeret over 3. og 4. semester med start 1. december eller 1. juni. Anden praktik, svarende til 30 ECTS-point, tilrettelægges som lønnet praktik med start på 3. semester på et praktiksted med tilknytning til specialiseringsdelen. Praktikperioden tilrettelægges over 6 mdr. med et gennemsnitligt ugentligt timetal på 32½. I de 6 mdr. indgår 10 studiedage på professionshøjskolen (Jf. § 8 stk. 3).
Praktikkens indhold	Praktikken retter sig mod relationer, samspil og kommunikation i pædagogisk praksis med 0-5-årige børn, herunder betydningen af børns forskellige livsbetingelser for trivsel, relationer og kommunikation. Kompetencemålet er, at den studerende kan skabe relationer til det enkelte barn og børnegruppen, støtte børnene i at indgå i relationer til hinanden, støtte udviklingen af børns kommunikative kompetencer, beherske professionel kommunikation samt reflektere over sine egne evner til at kommunikere og indgå i relationer.
Praktikkens tilrettelæggelse	Før praktikken Jf. § 10 introduceres og forberedes den studerende til den kommende praktik, herunder studiemetoder og kompetencemål for praktikperioden. I praktikforberedelsen forud for praktikperioden forberedes de studerende i videns- og færdighedsmålene. Den studerende påbegynder arbejdet med arbejdsportfolien. Under praktikken I praktikken arbejder den studerende med arbejdsportfolien som refleksions- og dokumentationsredskab. På studiedagene arbejdes der med at understøtte den studerendes tilegnelse af praktikkens kompetencemål. Uddannelsen tilrettelægger studiedagene med udgangspunkt i den studerendes læring i den konkrete praktik gennem undersøgelse og udvikling af forholdet mellem teori og praksis. Arbejdsportfolien inddrages i dette arbejde. Praktikken afsluttes med en prøve. Efter praktikken Umiddelbart efter 2. praktik arbejdes med praktikopsamling og erfaringsudveksling. I modulet efter 2. praktik inddrages den studerende såvel arbejdsportfolio samt erfaringer fra 2. praktik.

Ovenstående praktikbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:

Kompetenceområde sK3: Relation og kommunikation – 2. praktikperiode

Området retter sig mod relationer, samspil og kommunikation i pædagogisk praksis med 0-5-årige børn, herunder betydningen af børns forskellige livsbetingelser for trivsel, relationer og kommunikation.

Kompetencemål:

Den studerende kan skabe relationer til det enkelte barn og børnegruppen, støtte børnene i at indgå i relationer til hinanden, støtte udviklingen af børns kommunikative kompetencer, beherske professionel kommunikation samt reflektere over sine egne evner til at kommunikere og indgå i relationer

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
3.1	det 0-5 årige barns forudsætninger og udviklingsmuligheder, herunder børn med særlige behov,	tilrettelægge differentierede pædagogiske aktiviteter gennem analyse af børns forudsætninger, interaktion og kommunikation,
3.2	samspil og interaktion samt relationernes betydning for det 0-5 årige barns leg, læring, socialisering, trivsel og udvikling,	skabe nærværende relationer og understøtte det enkelte barns udfoldelses- og deltagelsesmuligheder i fællesskabet,
3.3	dialog og professionel kommunikation,	kommunikere nuanceret, præcist og forståeligt med børn, familier og kollegaer,
3.4	leg, legeteorier og legekulturer,	rammesætte børns leg,
3.5	kropslig, kreativ, musisk og æstetisk læring og udfoldelse i pædagogisk praksis,	målsætte, tilrettelægge og evaluere pædagogiske aktiviteter og generelt motivere og understøtte børns leg og æstetiske, musiske og kropslige udfoldelse,
3.6	omsorg, sundhedsfremmende og forebyggende arbejde og	tilrettelægge, gennemføre og evaluere indsatser for omsorg, sundhed og forebyggelse og
3.7	førstehjælp	udføre grundlæggende førstehjælp.

3. praktik, Specialisering i dagtilbudspædagogik

Praktikkens titel	Samarbejde og udvikling
Praktikkens omfang	30 ECTS
Praktikkens placering	3. praktikperiode er placeret over 5. og 6. semester med start 1. december eller 1. juni. Tredje praktik, svarende til 30 ECTS-point, tilrettelægges som lønnet praktik med start på 5. semester på et praktiksted med tilknytning til specialiseringsdelen. Praktikperioden tilrettelægges over 6 mdr. med et gennemsnitligt ugentligt timetal på 32½. I de 6 mdr. indgår 10 studiedage på professionshøjskolen (Jf. § 8 stk. 3).
Praktikkens indhold	Praktikken retter sig mod relationer, samspil og kommunikation i pædagogisk praksis med 0-5-årige børn, herunder systematisk og vidensbaseret refleksion over og bidrag til udvikling og innovation i pædagogisk praksis. Kompetencemålet er, at den studerende målrettet skal kunne tilrettelægge, gennemføre, dokumentere og evaluere aktiviteter og læreprocesser, der støtter barnets trivsel, læring, dannelse og udvikling. I den forbindelse skal den studerende på et fagligt grundlag kunne udfordre eksisterende praksis, afsøge og vurdere alternative muligheder og bidrage til udvikling af pædagogisk praksis.
Praktikkens tilrettelæggelse	Før praktikken Jf. § 10 introduceres og forberedes den studerende til den kommende praktik, herunder studiemetoder og kompetencemål for praktikperioden. I praktikforberedelsen forud for praktikperioden forberedes den studerende i videns- og færdighedsmålene. Den studerende påbegynder arbejdet med arbejdsportfolien. Under praktikken I praktikken arbejder den studerende med arbejdsportfolien som refleksions- og dokumentationsredskab. På studiedagene arbejdes der med at understøtte den studerendes tilegnelse af praktikkens kompetencemål. Uddannelsen tilrettelægger studiedagene med udgangspunkt i den studerendes læring i den konkrete praktik gennem undersøgelse og udvikling af forholdet mellem teori og praksis. Arbejdsportfolien inddrages i dette arbejde. Praktikken afsluttes med en prøve. Efter praktikken Umiddelbart efter 3. praktik arbejdes med praktikopsamling og erfaringsudveksling. I modulet efter 3. praktik inddrager den studerende såvel arbejdsportfolio samt erfaringer fra 3. praktik.

Ovenstående praktikbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Kompetenceområde sK4: Samarbejde og udvikling – 3. praktikperiode Området retter sig mod systematisk og vidensbaseret refleksion over og bidrag til udvikling og innovation i pædagogisk praksis

Kompetencemål:

Den studerende skal målrettet kunne tilrettelægge, gennemføre, dokumentere og evaluere aktiviteter og læreprocesser, der støtter barnets trivsel, læring, dannelse og udvikling. I den forbindelse skal den studerende på et fagligt grundlag kunne udfordre eksisterende praksis, afsøge og vurdere alternative muligheder og bidrage til udvikling af pædagogisk praksis.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
4.1	samfundsmæssige og institutionelle problemstillinger forbundet med pædagogisk arbejde i dagtilbud,	identificere, analysere og vurdere samfundsmæssige rammer og institutionskulturens betydning for samarbejde, pædagogisk udvikling og kvalitet,
4.2	leg, bevægelse, natur- og kulturoplevelser, digitale medier samt skabende aktiviteterets betydning for 0-5 åriges dannelse, trivsel, læring og udvikling,	udvikle det fysiske, psykiske, sociale og æstetiske børnemiljø,
4.3	forandringsprocesser og innovation,	bidrage til udvikling af pædagogisk praksis gennem innovative og eksperimenterende tiltag,
4.4	inddragelse af børn og forældres perspektiv i udviklings- og forandringsprocesser og	inddrage børn og forældres ideer og kreativitet som en del af pædagogiske udviklings- og forandringsprocesser og
4.5	didaktiske og pædagogiske metoder til udvikling af pædagogisk praksis, herunder dokumentation og evaluering.	sætte mål, anvende dokumentations- og evalueringsmetoder og udvikle viden gennem deltagelse, systematisk erfaringsopsamling og refleksion over pædagogisk praksis.

2. praktik, Specialisering i skole- og fritidspædagogik

Praktikkens titel	Udviklings- og læringsrum
Praktikkens omfang	30 ECTS
Praktikkens placering	2. praktikperiode er placeret over 3. og 4. semester med start 1. december eller 1. juni. Anden praktik, svarende til 30 ECTS-point, tilrettelægges som lønnet praktik med start på 3. semester på et praktiksted med tilknytning til specialiseringsdelen. Praktikperioden tilrettelægges over 6 mdr. med et gennemsnitligt ugentligt timetal på 32½. I de 6 mdr. indgår 10 studiedage på professionshøjskolen (Jf. § 8 stk. 3).
Praktikkens indhold	Praktikken retter sig mod pædagogisk arbejde med skolebørn og unge i alderen 6-18 år i forskellige udviklings- og læringsrum dvs. skole- og fritidsinstitutioner, herunder tilrettelæggelse og gennemførelse af, og kommunikation om, pædagogiske aktiviteter i pædagogisk praksis. Kompetencemålet er, at den studerende kan skabe sammenhænge mellem forskellige udviklings- og læringsrum og varetage pædagogiske og didaktiske opgaver i fritidstilbud og skole samt indgå i professionel kommunikation herom.
Praktikkens tilrettelæggelse	Før praktikken Jf. § 10 introduceres og forberedes den studerende til den kommende praktik, herunder studiemetoder og kompetencemål for praktikperioden. I praktikforberedelsen forud for praktikperioden forberedes den studerende i videns- og færdighedsmålene. Den studerende påbegynder arbejdet med arbejdsportfolien. Under praktikken I praktikken arbejder den studerende med arbejdsportfolien som refleksions- og dokumentationsredskab. På studiedagene arbejdes der med at understøtte den studerendes tilegnelse af praktikkens kompetencemål. Uddannelsen tilrettelægger studiedagene med udgangspunkt i den studerendes læring i den konkrete praktik gennem undersøgelse og udvikling af forholdet mellem teori og praksis. Arbejdsportfolien inddrages i dette arbejde. Praktikken afsluttes med en prøve. Efter praktikken Umiddelbart efter 2. praktik arbejdes med praktikopsamling og erfaringsudveksling. I modulet efter 2. praktik inddrager den studerende såvel arbejdsportfolio samt erfaringer fra 2. praktik.

Ovenstående praktikbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:

Kompetenceområde sK3: Udviklings- og læringsrum – 2. praktik.

Området retter sig mod pædagogisk arbejde i forskellige udviklings- og læringsrum dvs. skole- og fritidsinstitutioner, herunder tilrettelæggelse og gennemførelse af og kommunikation om pædagogiske aktiviteter i pædagogisk praksis..

Kompetencemål:

Den studerende kan skabe sammenhænge mellem forskellige udviklings- og læringsrum og varetage pædagogiske og didaktiske opgaver i fritidstilbud og skole samt indgå i professionel kommunikation herom.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
3.1	professionsfaglig kommunikation, argumentation og samarbejde,	kommunikere og samarbejde professionelt med forældre, kolleger, lærere og andre relevante aktører,
3.2	ledelse af udviklings- og læringsrum, herunder om klasserumsledelse,	motivere, lede og samle børn og unge om konkret læring,
3.3	didaktik og metodik knyttet til læring,	redegøre for sammenhængen mellem metodiske og didaktiske overvejelser og egen pædagogiske praksis,
3.4	bevægelsesmæssige, musiske, æstetiske og kreative processers betydning for trivsel, læring og udvikling,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere differentierede læreprocesser inden for udvalgte områder, herunder inddrage børn og unges perspektiv,
3.5	omsorg, sundhedsfremmende og forebyggende arbejde,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere indsatser, der styrker forebyggelse samt børn og unges omsorg og sundhed,
3.6	6-18 åriges forudsætninger og udviklingsmuligheder, herunder børn med særlig behov og	tilrettelægge differentierede pædagogiske aktiviteter gennem analyse af børn og unges forudsætninger og udviklingsmuligheder og
3.7	førstehjælp.	udføre grundlæggende førstehjælp.

3. praktik, Specialisering i skole- og fritidspædagogik

Praktikkens titel	Samarbejde og Udvikling
Praktikkens omfang	30 ECTS
Praktikkens placering	3. praktikperiode er placeret over 5. og 6. semester med start 1. december eller 1. juni. Tredje praktik, svarende til 30 ECTS-point, tilrettelægges som lønnet praktik med start på 5. semester på et praktiksted med tilknytning til specialiseringsdelen. Praktikperioden tilrettelægges over 6 mdr. med et gennemsnitligt ugentligt timetal på 32½. I de 6 mdr. indgår 10 studiedage på professionshøjskolen (Jf. § 8 stk. 3).
Praktikkens indhold	Praktikken retter sig mod pædagogisk arbejde med skolebørn og unge i alderen 6-18 år i forskellige udviklings- og læringsrum dvs. skole- og fritidsinstitutioner, herunder tværprofessionelt samarbejde og det lovgivningsmæssige og organisatoriske grundlag for pædagogens ansvar og opgaver. Kompetencemålet er, at den studerende kan arbejde tværprofessionelt med udvikling af skole- og fritidspædagogik, så børns og unges trivsel, udvikling og læring fremmes.
Praktikkens tilrettelæggelse	Før praktikken Jf. § 10 introduceres og forberedes den studerende til den kommende praktik, herunder studiemetoder og kompetencemål for praktikperioden. I praktikforberedelsen forud for praktikperioden forberedes den studerende i videns- og færdighedsmålene. Den studerende påbegynder arbejdet med arbejdsportfolien. Under praktikken I praktikken arbejder den studerende med arbejdsportfolien som refleksions- og dokumentationsredskab. På studiedagene arbejdes der med at understøtte den studerendes tilegnelse af praktikkens kompetencemål. Uddannelsen tilrettelægger studiedagene med udgangspunkt i den studerendes læring i den konkrete praktik gennem undersøgelse og udvikling af forholdet mellem teori og praksis. Arbejdsportfolien inddrages i dette arbejde. Praktikken afsluttes med en prøve. Efter praktikken Umiddelbart efter 3. praktik arbejdes med praktikopsamling og erfaringsudveksling. I modulet efter 3. praktik inddrager den studerende såvel arbejdsportfolio samt erfaringer fra 3. praktik.

Ovenstående praktikbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Kompetenceområde SK4: Samarbejde og udvikling – 3. praktik Området retter sig mod tværprofessionelt samarbejde og det lovgivningsmæssige og organisatoriske grundlag for pædagogens ansvar og opgaver
Kompetencemål: Den studerende kan arbejde tværprofessionelt med udvikling af skole- og fritidspædagogik, så børn og unges trivsel, udvikling og læring fremmes.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
4.1	institutionelle og organisatoriske rammer for det skole- og fritidspædagogiske arbejde,	agere professionelt inden for de givne institutionelle og organisatoriske rammer for området,
4.2	tværprofessionelt samarbejde med lærere og andre faggrupper, herunder teamsamarbejde og kollaborative fællesskaber,	analysere, vurdere og agere på faglige udfordringer i samarbejdet med lærere og andre faggrupper,
4.3	praktikstedets organisation i forhold til tværprofessionelt samarbejde,	indgå i samt analysere og vurdere praktikstedets tværprofessionelle samarbejdspraksis,
4.4	forandringsprocesser og innovation og	deltage i udviklingen af den pædagogiske praksis gennem innovative og eksperimenterende tiltag og
4.5	didaktiske og pædagogiske metoder til udvikling af pædagogisk praksis, herunder dokumentation og evaluering.	sætte mål, anvende dokumentations- og evalueringsmetoder og udvikle viden gennem deltagelse, systematisk erfaringsopsamling og refleksion over pædagogisk praksis.

2. praktik, Specialisering i social- og specialpædagogik

Praktikkens titel	Relation og kommunikation
Praktikkens omfang	30 ECTS
Praktikkens placering	2. praktikperiode er placeret over 3. og 4. semester med start 1. december eller 1. juni. Anden praktik, svarende til 30 ECTS-point, tilrettelægges som lønnet praktik med start på 3. semester på et praktiksted med tilknytning til specialiseringsdelen. Praktikperioden tilrettelægges over 6 mdr. med et gennemsnitligt ugentligt timetal på 32½. I de 6 mdr. indgår 10 studiedage på professionshøjskolen (Jf. § 8 stk. 3).
Praktikkens indhold	Praktikken retter sig mod pædagogisk arbejde med børn og unge med særlige behov og personer med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse eller sociale vanskeligheder, herunder pædagogens relationer, professionelle kommunikation og pædagogiske aktiviteter og midler i pædagogisk praksis. Kompetencemålet er, at den studerende kan kommunikere professionelt i relation til målgruppen og kolleger og på den baggrund kan gennemføre pædagogiske aktiviteter på et etisk forsvarligt grundlag.
Praktikkens tilrettelæggelse	Før praktikken Jf. § 10 introduceres og forberedes den studerende til den kommende praktik, herunder studiemetoder og kompetencemål for praktikperioden. I praktikforberedelsen forud for praktikperioden forberedes de studerende i videns- og færdighedsmålene. De studerende påbegynder arbejdet med arbejdsportfolien. Under praktikken I praktikken arbejder den studerende med arbejdsportfolien som reflektions- og dokumentationsredskab. På studiedagene arbejdes der med at understøtte den studerendes tilegnelse af praktikkens kompetencemål. Uddannelsen tilrettelægger studiedagene med udgangspunkt i den studerendes læring i den konkrete praktik gennem undersøgelse og udvikling af forholdet mellem teori og praksis. Arbejdsportfolien inddrages i dette arbejde. Praktikken afsluttes med en prøve. Efter praktikken Umiddelbart efter 2. praktik arbejdes med praktikopsamling og erfaringsudveksling. I modulet efter 2. praktik inddrager den studerende såvel arbejdsportfolio samt erfaringer fra 2. praktik.

Ovenstående praktikbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Kompetenceområde SK3: Relation og kommunikation – 2. praktikperiode. Området retter sig mod pædagogens relationer, professionelle kommunikation og pædagogiske aktiviteter og midler i pædagogisk praksis.
Kompetencemål: Den studerende kan kommunikere professionelt i relation til målgruppen og kolleger og kan på den baggrund gennemføre pædagogiske aktiviteter på et etisk forsvarligt grundlag.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
3.1	kommunikationsformer og relationsdannelse, herunder om den professionelle samtale,	kommunikere professionelt, etablere og indgå i professionelle relationer til mennesker i udsatte positioner,
3.2	professionsetik og pædagogiske værdier,	analysere og vurdere etik, magt og ligeværd i sin egen og andres tilgang til det enkelte menneske og til fællesskaber,
3.3	konflikt- og voldsforebyggelse, konfliktnedtrapning og udadreagerende adfærd,	vurdere konflikter, forebygge og håndtere konflikter samt evaluere indgreb i konflikt- og voldsepisoder,
3.4	bevægelsesmæssige, musiske, æstetiske og kreative processers betydning i den socialpædagogiske praksis,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter inden for udvalgte områder, herunder inddrage børn, unge og voksnes kreativitet og perspektiv,
3.5	hjælpemidler og professionsteknologier i et lærings- og udviklingsperspektiv og	vurdere og anvende hjælpemidler og professionsteknologier i samarbejde med mennesker med særlige behov med henblik på at understøtte udvikling og læring og
3.6	førstehjælp.	udføre grundlæggende førstehjælp.

3. praktik, Specialisering i social- og specialpædagogik

Praktikkens titel	Samarbejde og Udvikling
Praktikkens omfang	30 ECTS
Praktikkens placering	3. praktikperiode er placeret over 5. og 6. semester med start 1. december eller 1. juni. Tredje praktik, svarende til 30 ECTS-point, tilrettelægges som lønnet praktik med start på 5. semester på et praktiksted med tilknytning til specialiseringsdelen. Praktikperioden tilrettelægges over 6 mdr. med et gennemsnitligt ugentligt timetal på 32½. I de 6 mdr. indgår 10 studiedage på professionshøjskolen (Jf. § 8 stk. 3).
Praktikkens indhold	Praktikken retter sig mod pædagogisk arbejde med børn og unge med særlige behov og personer med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse eller sociale vanskeligheder, herunder samarbejdsrelationer i, og udvikling af, social- og specialpædagogisk praksis i samspil med målgrupperne. Kompetencemålet er, at den studerende gennem udvikling af pædagogisk praksis kan understøtte de tre målgruppers lærings-, udviklings- og omsorgsbehov og perspektiver i samarbejde med relevante aktører.
Praktikkens tilrettelæggelse	Før praktikken Jf. § 10 introduceres og forberedes den studerende til den kommende praktik, herunder studiemetoder og kompetencemål for praktikperioden. I praktikforberedelsen forud for praktikperioden forberedes den studerende i videns- og færdighedsmålene. Den studerende påbegynder arbejdet med arbejdsportfolien. Under praktikken I praktikken arbejder den studerende med arbejdsportfolien som reflektions- og dokumentationsredskab. På studiedagene arbejdes der med at understøtte den studerendes tilegnelse af praktikkens kompetencemål. Uddannelsen tilrettelægger studiedagene med udgangspunkt i den studerendes læring i den konkrete praktik gennem undersøgelse og udvikling af forholdet mellem teori og praksis. Arbejdsportfolien inddrages i dette arbejde. Praktikken afsluttes med en prøve. Efter praktikken Umiddelbart efter 3. praktik arbejdes med praktikopsamling og erfaringsudveksling. I modulet efter 3. praktik inddrager den studerende såvel arbejdsportfolio samt erfaringer fra 3. praktik.

Ovenstående praktikbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i kompetenceområdet har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Kompetenceområde SK4: Samarbejde og udvikling – 3. praktikperiode. Området retter sig mod samarbejdsrelationer i og udvikling af social- og specialpædagogisk praksis i samspil med målgrupperne.
Kompetencemål: Den studerende kan gennem udvikling af pædagogisk praksis understøtte de tre målgruppers lærings-, udviklings- og omsorgsbehov og perspektiver i samarbejde med relevante aktører.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
4.1	institutionelle, organisatorske og ledelsesmæssige rammer for social- og specialpædagogiske indsatser,	agere professionelt inden for de givne institutionelle, organisatoriske og ledelsesmæssige rammer,
4.2	forskellige social- og specialpædagogiske tilgange og metoder,	foretage en faglig vurdering af de metoder, som anvendes på praktikstedet,
4.3	tilgrænsende fagligheder og rammerne for tværprofessionelt samarbejde,	indgå i tværprofessionelt samarbejde om løsningen af konkrete opgaver og/eller problemstillinger,
4.4	opgave- og ansvarsfordeling mellem målgrupperne, professionelle, frivillige og pårørende,	redegøre for egen faglighed, opgaver og ansvar i et mangefacetteret samarbejde,
4.5	forandringsprocesser og innovation og	deltage i udviklingen af den pædagogiske praksis gennem innovative og eksperimenterende tiltag og
4.6	didaktiske og pædagogiske metoder til udvikling af pædagogisk praksis, herunder dokumentation og evaluering.	sætte mål, anvende dokumentations- og evalueringsmetoder og udvikle viden gennem deltagelse, systematisk erfaringsopsamling og refleksion over pædagogisk praksis.

4. praktik, Undersøgelserpraktik

Praktikkens titel	Undersøgelserpraktik
Praktikkens omfang	5 ECTS
Praktikkens placering	Fjerde praktik, svarende til 5 ECTS-point, tilrettelægges som ulønnet praktik på 7. semester i sammenhæng med bachelorprojektet på et praktiksted i tilknytning til specialiseringen. Praktikken indeholder den studerendes opsamling af empiri og fordeles over 16 arbejdsdage med et gennemsnitligt timetal på 6 timer, som placeres efter den studerendes tidsplan for bachelorprojektet (Jf. § 8 stk. 4).
Praktikkens indhold	Praktikken retter sig mod den studerendes specialiseringsområde. Bachelorprojektet og den tilhørende bachelorpraktik tager udgangspunkt i en professionsrelevant problemstilling indenfor den studerendes specialisering. Bachelorprojektets problemstilling danner grundlag for en empirisk og teoretisk analyse, identifikation af udviklingsmuligheder og perspektivering af praksis. I bachelorpraktikken: • Indsamler den studerende empiri i forhold til en relevant professionsfaglig problemstilling af både teoretisk og praktisk karakter. • Skaber den studerende i samarbejde med praktikstedet grundlag for udvikling af den pædagogfaglige problemstilling/pædagogiske praksis.
Praktikkens tilrettelæggelse	Den studerende formulerer et foreløbigt ønske af bacheloremne indenfor det valgte specialiseringsområde. På baggrund af den studerendes ønske om bacheloremner fordeles praktikstederne og herefter udarbejder den/de studerende en selvvalgt problemstilling. Problemstillingen skal godkendes af uddannelsesstedet. De studerende kan udarbejde bachelorprojektet i grupper på op til fire studerende – disse studerende kan i samarbejde med praktikstedet gennemføre praktikken på samme praktiksted. Den studerende placerer de gennemsnitligt 16 dage a 6 timer efter den studerendes tidsplan for bachelorprojektet. Denne tidplan godkendes af både praktiksted og bachelorvejleder.

Ovenstående praktikbeskrivelse skal bidrage til, at den studerende til den afsluttende eksamen i området har tilegnet sig nedenstående kompetencemål:
Kompetenceområde: Bachelorprojektet, herunder 4. praktikperiode. Bachelorprojektet udspringer af den studerendes specialiseringsområde. Bachelorprojektet og den tilhørende bachelorpraktik tager udgangspunkt i en professionsrelevant problemstilling. Bachelorprojektets problemformulering danner grundlag for en empirisk og teoretisk analyse, identifikation af udviklingsmuligheder og perspektivering af praksis.
Kompetencemål: Den studerende kan identificere, undersøge, udvikle og perspektivere pædagogfaglige problemstillinger.

	Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
6.1	virkefelter for den pædagogiske profession,	identificere, afgrænse og undersøge en relevant professionsfaglig problemstilling af både teoretisk og praktisk karakter,

6.2	pædagogfaglig udvikling og innovation,	identificere og fagligt vurdere muligheder for udvikling og kvalificering af pædagogisk praksis,
6.3	pædagogens professionsfaglighed og professionsetik,	formidle etiske og handleorienterede overvejelser, der kvalificerer pædagogisk samspil, og demonstrere professionsfaglig dømmekraft,
6.4	følgende forholds indflydelse på den valgte problemstilling: -Kulturelle og sociale. -Institutionelle og organisatoriske. -Historiske, samfundsmæssige og internationale,	inddrage organisatoriske og samfundsmæssige forhold i perspektiveringen af den valgte problemstilling,
6.5.	nationale og internationale forsknings- og udviklingsresultater af relevans for den valgte problemstilling,	inddrage viden og forskning i en faglig argumentation,
6.6	empiriske undersøgelsesmetoder samt deres muligheder og begrænsninger og	vurdere og begrunde valget af metoder til indsamling af empiri og
6.7	opgaveskrivning og faglig formidling.	formidle analyse- og undersøgelsesresultater mundtligt og skriftligt.

Bilag 1: Hvordan afvikles prøver ved praktik i udlandet?

Nedenstående er besluttet af Ekspertgruppen som en fælles praksis i professionshøjskolerne (møde den 22. august 2014 og ændret den 27. oktober 2014). Hensigten er, at praktik i udlandet bedømmes efter samme principper og kriterier som praktik i Danmark inden for bekendtgørelsens rammer. Bestemmelserne indarbejdes i den institutionelle del af studieordningen (jf. beslutning i Ekspertgruppen den 27. oktober 2014). Bestemmelserne er godkendt af Styrelsen for Videregående Uddannelser den 24. september 2014 (godkendelsen kan findes i Ekspertgruppens mødemateriale for mødet den 27. oktober 2014)

Efter ansøgning kan den studerende gennemføre 2. og / eller 3. praktikperiode i udlandet, når praktikopholdet er led i et formaliseret uddannelsessamarbejde mellem professionshøjskolen og en uddannelsesinstitution i udlandet. Aftalen mellem de to uddannelsesinstitutioner om modtagelse af studerende i praktik skal være indgået senest 2 måneder før praktikperiodens begyndelse og udarbejdes i overensstemmelse med kompetencemål for perioden (BEK §11 stk. 1). Kravet om, at praktikforholdet skal være lønnet, kan fraviges, hvis det udenlandske praktiksted skriftligt erklærer, at lønnede praktikforhold ikke er sædvane i det pågældende land, og at det i øvrigt ikke er muligt at yde den studerende løn i praktikperioden (BEK §11 stk. 2). Såfremt praktikken er ulønnet, er der mulighed for, at den studerende kan medtage SU og SU-lån.

I forbindelse med praktik i udlandet kan professionshøjskolen fravige kravet om den studerendes deltagelse i studiedage og undervisning såfremt kravet kan opfyldes på anden måde (BEK §11 stk. 3).

Senest når 2/3-del af praktikperioden er forløbet, skal praktikstedet og den studerende udtale sig om, hvordan den studerende kan opfylde kompetencemålene for den pågældende periode (BEK §9 stk. 3).

Anden og tredje praktikperiode afsluttes med en prøve:

§ 17. Første, anden og tredje praktikperiode afsluttes hver med en prøve, der finder sted på praktikstedet eller professionshøjskolen.

Stk. 2. Første og anden praktikperiode bedømmes med intern bedømmelse af en praktikvejleder fra praktikstedet og en underviser udpeget af professionshøjskolen.

Stk. 3. Tredje praktikperiode bedømmes med ekstern bedømmelse af en praktikvejleder fra praktikstedet, en underviser udpeget af professionshøjskolen og en censor.

Stk. 4. De tre praktikperioder bedømmes med »Bestået/Ikke bestået«.

Stk. 5. Bedømmes en praktikprøve til »Ikke bestået« afholder professionshøjskolen en samtale om det videre forløb med den studerende. Som resultat af samtalen kan den studerende i særlige tilfælde tilbydes at gå praktikperioden om én gang.

Prøveform – 2. praktik

Individuel mundtlig prøve med afsæt i præsentationsportfolio samt vurdering fra praktikstedet

Arbejdsportfolien består af indsamling, selektion og refleksion af produkter, der dokumenterer den studerendes arbejdsproces med at udvikle viden, færdigheder og kompetencer.

Præsentationsportfolien består af udvalgte produkter samt dokumentation, der viser den studerendes arbejde med kompetencemålet herunder tilhørende videns- og færdighedsmål. Præsentationsportfolien skal indeholde skriftlige refleksioner, der beskriver og begrundet indholdet i portfolien.

Eksamensgrundlag: Præsentationsportfolien består af skriftlige refleksioner, max. 24.000 anslag samt bilag (billede, lyd mv.). Bilag består maksimalt af 2 siders tekst, 10 minutter lyd/film og 5 dias/billeder. Præsentationsportfolien skal indeholde 5 min. samtale med praktikvejlederen med refleksioner over kompetencemålene (lyd eller film).

Praktikvejlederen vurderer inden afslutningen af praktikken om den studerende har opfyldt kompetencemålene. Vurderingen skal fremgå af et skema udarbejdet af professionshøjskolerne. Der kan vurderes opfyldt/delvist opfyldt/ikke opfyldt. Ved "delvist opfyldt" og "ikke opfyldt" gives en begrundelse.

Bedømmelsesgrundlag: En helhedsvurdering af vurdering af praktiksted, præsentationsportfolio og mundtlig præsentation.

Prøven afvikles efter hjemkomst til professionshøjskolen. I prøven deltager to undervisere udpeget af professionshøjskolen.

Bedømmelse: Bestået – ikke bestået.

Prøveform – 3. praktik

Individuel mundtlig prøve med afsæt i præsentationsportfolio samt vurdering fra praktikstedet

Arbejdsportfolien består af indsamling, selektion og refleksion af produkter, der dokumenterer den studerendes arbejdsproces med at udvikle viden, færdigheder og kompetencer.

Præsentationsportfolien består af udvalgte produkter samt dokumentation, der viser den studerendes arbejde med kompetencemålet herunder tilhørende videns- og færdighedsmål. Præsentationsportfolien skal indeholde skriftlige refleksioner, der beskriver og begrundet indholdet i portfolien.

Eksamensgrundlag: Præsentationsportfolien består af skriftlige refleksioner, max 24.000 samt bilag (billede, lyd mv.). Bilag består maksimalt af 2 siders tekst, 10 minutter lyd/film og 5 dias/billeder.

Præsentationsportefolioen skal indeholde 5 min. samtale med praktikvejlederen med refleksioner over kompetencemålene (lyd eller film).

Praktikvejlederen vurderer inden afslutningen af praktikken om den studerende har opfyldt kompetencemålene. Vurderingen skal fremgå af et skema fra professionshøjskolerne. Der kan vurderes opfyldt/delvist opfyldt/ikke opfyldt. Ved "delvist opfyldt" og "ikke opfyldt" gives en begrundelse.

Bedømmelsesgrundlag: En helhedsvurdering af vurdering af praktiksted, præsentationsportefolio og mundtlig præsentation.

Prøven afvikles efter hjemkomst til professionshøjskolen. I prøven deltager en underviser udpeget af professionshøjskolen samt en censor.

Bedømmelse: Bestået – ikke bestået.

Bilag 2: Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som pædagog

BEK nr 211 af 06/03/2014

I medfør af § 22, stk. 1 og 2, og § 31, stk. 3, i lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 467 af 8. maj 2013, som ændret ved lov nr. 898 af 4. juli 2013, § 3, stk. 3, i lov nr. 22 af 14. januar 2014 om ændring af lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser og lov om Danmarks Evalueringsinstitut og om ophævelse af lov om uddannelsen til professionsbachelor som pædagog og § 2, stk. 9, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 952 af 2. oktober 2009, fastsættes:

Kapitel 1

Formål og varighed

§ 1. Formålet med uddannelsen er, at den studerende erhverver sig professionsrelevante kompetencer, viden og færdigheder til selvstændigt og i samarbejde at udøve, udvikle og formidle udviklings-, lærings- og omsorgsopgaver i et samfundsmæssigt perspektiv.

§ 2. Uddannelsen er normeret til 210 ECTS-point. 60 ECTS-point svarer til en fuldtidsstuderendes arbejde i 1 år.

Stk. 2. Uddannelsen giver den uddannede ret til at anvende titlen professionsbachelor som pædagog. Den engelske titel for den uddannede er Bachelor in Social Education.

Stk. 3. Uddannelsens engelske betegnelse er Bachelor's Degree Programme in Social Education.

§ 3. Uddannelsen skal være afsluttet senest 5½ år efter studiestart. Heri medregnes ikke fravær på grund af graviditet, fødsel og adoption.

Stk. 2. Professionshøjskolen kan, hvor særlige forhold foreligger, give dispensation til forlængelse af uddannelsens gennemførelse.

Stk. 3. Den studerende har pligt til at deltage i uddannelsen, som den tilrettelægges af professionshøjskolen.

Kapitel 2

Struktur og indhold

§ 4. Uddannelsen består af en fællesdel – grundfagligheden og en specialiseringsdel.

Stk. 2. I fællesdelen – grundfagligheden, svarende til 70 ECTS-point, indgår praktik, svarende til 10 ECTS-point.

Stk. 3. I specialiseringsdelen, svarende til 140 ECTS-point, indgår følgende:

1) Specialiseringsfag, svarende til 60 ECTS-point, inden for hvert af følgende tre områder, hvoraf den studerende skal påbegynde et efter gennemførelse af fællesdelen – grundfagligheden:

a) Dagtilbudspædagogik, der retter sig mod pædagogisk arbejde med 0-5-årige børn.

b) Skole- og fritidspædagogik, der retter sig mod pædagogisk arbejde med skolebørn og unge i alderen 6-18 år.

c) Social- og specialpædagogik, der retter sig mod pædagogisk arbejde med børn og unge med særlige behov og personer med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse eller sociale vanskeligheder.

2) Tværprofessionelt element.

3) Tre praktikperioder, svarende til henholdsvis 30, 30 og 5 ECTS-point.

4) Bachelorprojekt, svarende til 15 ECTS-point.

Stk. 4. Professionshøjskolen kan flytte 10 ECTS-point til fællesdelen – grundfagligheden fra specialiseringsdelen med henblik på tilrettelæggelse af forløb med en særlig profil.

§ 5. Uddannelsens kompetencemål, jf. § 4, fremgår af bilagene 1-7 under områderne:

1) Pædagogens grundfaglighed.

2) Dagtilbudspædagogik.

3) Skole- og fritidspædagogik.

4) Social- og specialpædagogik.

5) Tværprofessionelt element.

6) Bachelorprojekt.

7) Valgfrie områder.

Stk. 2. Uddannelsens kompetencemål, jf. stk. 1, beskriver den viden, de færdigheder og den refleksion, den studerende skal kunne demonstrere ved de afsluttende prøver for at have opfyldt målene.

§ 6. Fællesdelen – grundfaglighedens elementer har tre kompetencemål, heraf et for praktik, jf. bilag 1.

Stk. 2. Specialiseringsdelen, jf. § 4, stk. 3, har følgende kompetencemål:

1) 4 kompetencemål inden for hver af de tre specialiseringsdele, heraf 1 for hver af de 2 praktikperioder på hver 30 ECTS-point, jf. bilag 2-4.

2) 1 valgfrit kompetencemål valgt blandt samtlige af uddannelsens valgfrie kompetencemål, jf. bilag 7.

- 3) 1 kompetencemål i det tværprofessionelle element, jf. bilag 5.
- 4) 1 kompetencemål for bachelorprojektet, jf. bilag 6.

§ 7. Fællesdelen – grundfagligheden, jf. § 4, stk. 2, og specialiseringsdelen, bortset fra praktik, jf. § 4, stk. 3, består af moduler på hver 10-20 ECTS-point.

Stk. 2. Et modul skal være kvalificerende i forhold til et eller flere kompetencemål, jf. bilagene 1-5 og 7.

Stk. 3. Den enkelte professionshøjskole er forpligtet til at udbyde moduler, der kvalificerer til samtlige kompetencemål på pædagoguddannelsen, herunder de valgfrie kompetencemål. De udbudte moduler kan fordeles på flere af professionshøjskolens udbudssteder.

Praktikuddannelsen

§ 8. Praktikken tilrettelægges i fire perioder.

Stk. 2. Første praktik, svarende til 10 ECTS-point, tilrettelægges som ulønnet praktik på 2. semester med 32 arbejdsdage med et gennemsnitligt timetal på 6 timer pr. dag og med 3 studiedage på professionshøjskolen

Stk. 3. Anden og tredje praktik: To specialiseringspraktikperioder, hver svarende til 30 ECTS point, tilrettelægges som lønnet praktik med start i henholdsvis 3. og 5. semester på et praktiksted i tilknytning til specialiseringsdelen. De to praktikperioder tilrettelægges hver over 6 måneder med et gennemsnitligt ugentligt timetal på 32,5 timer. I hver af de to 6-måneders praktikperioder indgår 10 studiedage på professionshøjskolen. I forbindelse med tredje praktik gennemføres et uddannelsesforløb på 2 dage med førstehjælp varetaget af en formelt anerkendt førstehjælpsinstruktør på professionshøjskolen³.

Stk. 4. Fjerde praktik, svarende til 5 ECTS-point, tilrettelægges som ulønnet praktik på 7. semester i sammenhæng med bachelorprojektet på et praktiksted i tilknytning til specialiseringen. Praktikken indeholder den studerendes opsamling af empiri og fordeles over 16 arbejdsdage med et gennemsnitligt timetal på 6 timer.

Stk. 5. Studiedagenes formål er at understøtte den studerendes tilegnelse af praktikken kompetencemål. Uddannelsesinstitutionen tilrettelægger studiedagene med udgangspunkt i de studerendes læring i den konkrete praktik gennem undersøgelse og udvikling af forholdet mellem teori og praksis. De studerendes dokumentation af praktikerfaringer indgår i studiedagene.

Stk. 6. Den studerende har mødepligt til praktikken, herunder studiedagene.

Stk. 7. Regler om de fire praktikperioders placering i uddannelsen fastsættes i studieordningen, jf. § 21, stk. 2, nr. 5.

§ 9. Praktikstedet udarbejder en praktikbeskrivelse, der skal indeholde følgende:

- 1) Beskrivelse af praktikstedet, herunder formål, karakteristik af brugergruppe og arbejdsmetoder.
- 2) Uddannelsesplan for de praktikperioder, praktikstedet kan modtage studerende. Planen skal udarbejdes i overensstemmelse med kompetencemålene for de relevante praktikperioder med angivelse af relevant litteratur, organisering af praktikvejledning og af kontakt til professionshøjskolen. Uddannelsesplanen udarbejdes i samarbejde med professionshøjskolen.

Stk. 2. Praktikstedet har ansvaret for, at den studerende modtager praktikvejledning i overensstemmelse med kompetencemålene for praktikperioden.

Stk. 3. Senest når 2/3 af praktikperioden er forløbet i første, anden og tredje praktikperiode, skal praktikstedet efter møde med professionshøjskolen og den studerende udtale sig om, hvordan den studerende kan opfylde kompetencemålene for den pågældende periode.

§ 10. Professionshøjskolen forbereder forud for hver praktikperiode de studerende på uddannelsen i praktikken, herunder på studiemetoder, og på periodens kompetencemål.

Stk. 2. I løbet af praktikperioden modtager den studerende i studiedagene, jf. § 8, stk. 5, undervisning og vejledning af professionshøjskolen.

Stk. 3. Efter praktikperioden inddrager professionshøjskolen løbende de studerendes erfaringer fra praktikken i undervisningen. Endvidere inddrager professionshøjskolen praktikstedets udtalelse om praktikforløbet i den løbende vejledning af den studerende.

§ 11. Professionshøjskolen kan tillade en studerende at gennemføre praktik i udlandet, når praktikopholdet er et led i et formaliseret uddannelsessamarbejde mellem professionshøjskolen og en uddannelsesinstitution i udlandet. Aftalen mellem de to uddannelsesinstitutioner om modtagelse af studerende i praktik skal være indgået senest 2 måneder før praktikperiodens begyndelse og udarbejdes i overensstemmelse med kompetencemålene for perioden.

Stk. 2. Kravet om, at praktikken skal være lønnet, jf. § 8, stk. 3, kan fraviges, hvis det udenlandske praktiksted skriftligt erklærer, at lønede praktikforhold ikke er sædvane i det pågældende land, og at det i øvrigt ikke er muligt at yde den studerende løn i praktikken.

Stk. 3. I forbindelse med tilladelsen til praktik i udlandet kan professionshøjskolen fravige § 10, stk. 2, når de hensyn, der ligger til grund for reglen, tilgodeses på anden måde.

---

³ Førstehjælps placering er med BEK 824 af 02/07/2015 ændret til "i begyndelsen af 2. praktik" i alle tre specialiseringer.

Tværfaglige elementer

§ 12. Det tværfaglige element indgår som en del af specialiseringen. Elementet skal styrke den studerendes kompetencer til at samarbejde på tværs af professionsgrænser og indgå i tværfaglig opgavevaretagelse.

Bachelorprojektet

§ 13. Bachelorprojektet indgår som en del af specialiseringen. Bachelorprojektet udarbejdes i tilknytning til den 4. praktikperiode, hvor den studerende indhenter empiri.

Stk. 2. Bachelorprojektet skal være skriftligt og behandle en selvvalgt problemstilling inden for det valgte specialiseringsområde. Problemstillingen skal godkendes af professionshøjskolen.

Udbud

§ 14. Den enkelte professionshøjskoles udbud af de tre specialiseringer skal inden for professionshøjskolens samlede dimensionering for pædagoguddannelsen vægtes i overensstemmelse med antal praktikpladser og arbejdsmarkedets efterspørgsel inden for de tre områder.

Stk. 2. De professionshøjskoler, der udbyder pædagoguddannelsen, har i fællesskab en forpligtelse til at sikre et samlet udbud og volumen af de tre specialiseringer, der sikrer arbejdsmarkedets landsdækkende behov.

§ 15. Professionshøjskolen skal i studieordningen fastsætte kriterier for adgang til hver af specialiseringerne og skal herunder sikre, at der er praktikpladser svarende til de udbudte specialiseringer.

Kapitel 3

Prøver og evaluering

§ 16. Afsluttende prøver i fællesdelen – grundfaglighedens to faglige kompetencemål bedømmes ved intern bedømmelse, jf. § 6, stk. 1. Inden udgangen af den studerendes 2. studieår skal prøverne være bestået for, at den studerende kan fortsætte på uddannelsen.

Stk. 2. Afsluttende prøver i specialiseringsdelens obligatoriske og valgfrie kompetencemål bedømmes med ekstern censur, jf. § 6, stk. 2, nr. 1 og 2.

Stk. 3. Afsluttende prøve i det tværfaglige element bedømmes ved intern bedømmelse, jf. § 6, stk. 2, nr. 3.

Stk. 4. Professionsbachelorprojektet afsluttes i 7. semester ved en mundtlig ekstern prøve, hvor der gives en samlet karakter for projektet og den mundtlige præstation.

Stk. 5. Alle prøver i henhold til stk. 1-4 bedømmes efter 7-trins-skalaen.

§ 17. Første, anden og tredje praktikperiode afsluttes hver med en prøve, der finder sted på praktikstedet eller professionshøjskolen.

Stk. 2. Første og anden praktikperiode bedømmes med intern bedømmelse af en praktikvejleder fra praktikstedet og en underviser udpeget af professionshøjskolen.

Stk. 3. Tredje praktikperiode bedømmes med ekstern bedømmelse af en praktikvejleder fra praktikstedet, en underviser udpeget af professionshøjskolen og en censor.

Stk. 4. De tre praktikperioder bedømmes med »Bestået/Ikke bestået«.

Stk. 5. Bedømmes en praktikprøve til »Ikke bestået« afholder professionshøjskolen en samtale om det videre forløb med den studerende. Som resultat af samtalen kan den studerende i særlige tilfælde tilbydes at gå praktikperioden om én gang.

§ 18. Ved prøverne bedømmes det, i hvilken grad kompetencemålene er opfyldt, jf. bilag 1-7.

Stk. 2. I vurderingen af, i hvilken grad den studerende har opfyldt kompetencemålene, indgår, at den studerende

- 1) kan gøre rede for kendt viden, færdigheder og grundlæggende processer,
- 2) kan fremstille sammenhænge og analysere kendte situationer og problemstillinger gennem anvendelse af tilegnet viden og færdigheder og på den baggrund handle i pædagogisk praksis og
- 3) kan reflektere over og vurdere nye situationer og problemstillinger, som kræver selvstændige vurderinger og alternative måder at handle på i pædagogisk praksis.

Stk. 3. Prøveformerne skal sikre professionskompetencer i forhold til en praksisnær problemstilling.

Stk. 4. For prøverne gælder i øvrigt reglerne i bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser (eksamensbekendtgørelsen).

§ 19. Ved afslutningen af hvert modul eller flerhed af moduler evalueres den studerendes udbytte af modulet eller modulerne. Evalueringsformen fastlægges i studieordningen.

Kapitel 4

Studieordning

§ 20. Inden for rammerne af denne bekendtgørelse og eksamensbekendtgørelsen fastsættes de nærmere regler for uddannelsen i en studieordning, jf. § 21.

Stk. 2. Studieordningens fællesdel udarbejdes i fællesskab af de professionshøjskoler, der er godkendt til at udbyde uddannelsen. Studieordningens institutionsdel udarbejdes af den enkelte professionshøjskole.

Stk. 3. Inden en studieordning godkendes og ved væsentlige ændringer heraf, indhentes en udtalelse fra censorformandskabet og aftagerrepræsentanter.

Stk. 4. Studieordningen og væsentlige ændringer heraf træder i kraft ved et studieårs begyndelse.

Stk. 5. Ved udstedelse af ny studieordning og ved væsentlige ændringer af den gældende studieordning skal der fastsættes overgangsregler i studieordningen.

Stk. 6. De gældende og tidligere studieordninger skal være tilgængelige på professionshøjskolens hjemmeside.

§ 21. Studieordningens fællesdel skal indeholde regler om følgende:

1) Afsluttende prøver i fællesdelen — grundfaglighedens tre kompetencemål og specialiseringsdelens to obligatoriske kompetencemål, herunder prøveform og tilrettelæggelse.

2) Krav til udformning af professionsbachelorprojektet.

3) Kriterier for adgang til hver af de tre specialiseringer, jf. § 15.

Stk. 2. Studieordningens institutionsdel skal indeholde regler om følgende:

1) Udbud af moduler.

2) Hvert modul, herunder

a) indhold,

b) ECTS-omfang,

c) læringsmål,

d) evaluering af den studerendes udbytte af moduler og

e) kompetencemål, som modulet kvalificerer til, jf. bilag 1-5 og 7.

3) Minimumsomfang angivet i ECTS-point for adgang til hver af de afsluttende prøver.

4) Tilrettelæggelse og placering af de fire praktikperioder, herunder af studiedage.

5) Samspillet mellem praktikken og den øvrige uddannelse.

6) Tilrettelæggelse af det tværprofessionelle element, jf. § 12.

7) Tilrettelæggelse af og prøve i professionsbachelorprojektet, herunder fjerde praktikperiode.

8) Undervisnings- og arbejdsformer.

9) Deltagelsespligt, herunder mødepligt, og konsekvenser ved manglende opfyldelse af deltagelsespligten og mulighederne for afhjælpning.

10) Muligheden for deltagelse i internationale aktiviteter, herunder studieophold og praktik i udlandet, i internationale udviklingsprojekter og i samarbejde med udenlandske studerende.

11) Mulighed for talentforløb.

12) Merit.

13) Meritpædagoguddannelsen, jf. §§ 25-27.

14) Overgangsregler.

Stk. 3. Det skal fremgå af studieordningen, at professionshøjskolen kan dispensere fra de regler i studieordningen, der alene er fastsat af institutionen eller institutionerne, når særlige grunde taler derfor.

Kapitel 5

Andre regler

§ 22. Professionshøjskolen skal tilbyde den studerende rådgivning og vejledning om gennemførelse af uddannelsen. I vejledningstilbuddet skal bl.a. indgå vejledning i den studerendes valg af specialisering, moduler m.v. under hensyntagen til den studerendes ønskede faglige profil og til arbejdsmarkedets behov.

§ 23. For optagelse til uddannelsen gælder bekendtgørelse om adgang til erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser.

§ 24. I øvrigt gælder de regler om professionsbacheloruddannelser, der er fastsat i bekendtgørelse om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser.

Kapitel 6

Meritpædagoguddannelsen

§ 25. Uddannelsen til meritpædagog udbydes som en særlig tilrettelagt deltidsuddannelse efter reglerne i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse m.v.) og reglerne i dette kapitel.

Stk. 2. Optagelse på uddannelsen efter stk. 1 er betinget af, at ansøgeren ud over de almindelige adgangskrav til uddannelsen har erfaring fra pædagogisk eller tilsvarende arbejde i et omfang, der svarer til mindst 5 års fuldtidsbeskæftigelse.

Stk. 3. Uddannelsen kan udbydes på de af professionshøjskolernes udbudssteder, der udbyder uddannelsen til professionsbachelor som pædagog.

§ 26. Bekendtgørelsen gælder for uddannelsen med følgende afvigelser:

1) Uddannelsen tilrettelægges af professionshøjskolen inden for en ramme svarende til 150 ECTS-point. Uddannelsen kan tilrettelægges på heltid eller deltid, dog kan højst 60 ECTS-point tilrettelægges på heltid for den enkelte studerende.

2) Uddannelsen omfatter ikke anden og tredje praktikperiode.

3) Placeringen af første og fjerde praktikperiode i uddannelsen følger ikke semesterplaceringen, men placeres i henholdsvis uddannelsens fællesdel – grundfagligheden og uddannelsens specialiseringsdel i forbindelse med udarbejdelse af bachelorprojektet.

§ 27. Studerende, der har kvalifikationer svarende til hele eller dele af en eller flere af uddannelsens dele, jf. § 4, får merit for disse dele.

Stk. 2. Der gives ikke merit for bachelorprojektet.

Kapitel 7

Klage

§ 28. Klage over en afgørelse truffet af professionshøjskolen kan indbringes for Styrelsen for Videregående Uddannelser, når klagen vedrører retlige spørgsmål, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 2. Klagen indgives til professionshøjskolen. Fastholder professionshøjskolen sin afgørelse, afgiver professionshøjskolen en udtalelse, som klageren skal have mulighed for at kommentere inden for en frist af 1 uge. Professionshøjskolen sender klagen til styrelsen vedlagt udtalelsen og klagerens eventuelle kommentarer hertil.

Stk. 3. Frist for at indgive klage efter stk. 1 er 2 uger fra den dag, professionshøjskolens afgørelse er meddelt klageren.

Stk. 4. Klage over helt eller delvist afslag på merit indbringes via professionshøjskolen for Kvalifikationsnævnet inden for en frist af 4 uger fra den dag, professionshøjskolens afgørelse er meddelt klageren.

Stk. 5. Klage over prøver følger reglerne i eksamensbekendtgørelsen.

Kapitel 8

Ikrafttræden

§ 29. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juni 2014 og har virkning for studerende, der efter denne dato begynder på uddannelsen til professionsbachelor som pædagog eller meritpædagoguddannelsen.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 1122 af 27. september 2010 om uddannelsen til professionsbachelor som pædagog ophæves, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Studerende, der er begyndt på uddannelsen til professionsbachelor som pædagog eller meritpædagoguddannelsen før 1. juni 2014, kan færdiggøre uddannelsen efter den i stk. 2 nævnte bekendtgørelse indtil sommeren 2019, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Uddannelsesinstitutionen kan tilrettelægge overgangsordninger, således at studerende, der er begyndt på uddannelsen til professionsbachelor som pædagog eller meritpædagoguddannelsen før 1. juni 2014, skal færdiggøre uddannelsen efter reglerne i denne bekendtgørelse.

Styrelsen for Videregående Uddannelser, den 6. marts 2014

Nils Agerhus

/ Kirsten Lippert

Bilag 1

Kompetencemål for fællesdelen – grundfagligheden

Grundfagligheden giver de studerende kompetencer til professionelt at støtte og facilitere børn, unge og voksnes udvikling, læring, trivsel, medborgerskab og dannelse.

Områder:

- 1) Pædagogiske miljøer og aktiviteter.
- 2) Profession og samfund.
- 3) Pædagogens praksis – 1. praktik.

Område 1: Pædagogiske miljøer og aktiviteter.

Området retter sig mod centrale videns- og færdighedsmål, som danner et fagligt pædagogisk udgangspunkt for det samlede pædagogiske arbejdsområde.

Kompetencemål: Den studerende kan med udgangspunkt i børn, unge og voksnes forudsætninger og perspektiver etablere, vurdere og evaluere pædagogiske miljøer og aktiviteter, der understøtter børn, unge og voksnes udvikling, samt i relation til dette redegøre for faglige vurderinger og valg.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
pædagogiske teorier og paradigmer, herunder forskellige former for målsætning af og dannelsesidealer i pædagogiske miljøer og aktiviteter,	med udgangspunkt i pædagogiske teorier og værdier formulere mål og dannelsesidealer for pædagogisk praksis,
socialiserings- og interaktionsprocesser samt inkluderende pædagogisk praksis,	formulere faglige mål, midler og metoder til understøttelse af det enkelte menneskes trivsel og sociale udvikling og til udvikling af inkluderende fællesskaber,
børn, unge og voksnes sociale, emotionelle, sproglige, kognitive, fysiske, motoriske og sansemæssige forudsætninger og udvikling,	anvende viden om børn, unge og voksnes udvikling, forudsætninger og perspektiver i pædagogisk praksis,
udvikling af sprog og kommunikation, herunder ved brug af IT,	formulere faglige mål, midler og metoder, der understøtter det enkelte menneskes sprogudvikling og kommunikationskompetence,
hvordan forskellige individuelle, sociale og kulturelle faktorer kan påvirke udvikling og læring,	differentiere omsorg og pædagogiske indsatser, så de tilgodeser børn, unge og voksnes dannelse,
kønsidentitet, seksualitet, ligestilling og familieformer,	formulere faglige mål og midler til skabelse af rum for menneskers mangfoldighed og til understøttelse af kønnenes lige muligheder,
natur, miljø og matematik samt pædagogisk-didaktiske aktiviteter inden for disse områder,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere natur- og miljøpædagogiske aktiviteter,
idræt og bevægelse og pædagogisk-didaktiske aktiviteter knyttet hertil,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske idræts- og bevægelsesaktiviteter,
musisk-æstetisk virksomhed og pædagogisk-didaktiske aktiviteter knyttet hertil,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere musik-æstetiske forløb,
kunstneriske og håndværksmæssige arbejdsprocesser og udtryksformer samt pædagogisk-didaktiske aktiviteter inden for disse områder og	tilrettelægge, gennemføre og evaluere kunstneriske og håndværksmæssige forløb og
videnskabeligt baserede tilgange og metoder til tilrettelæggelse, undersøgelse og udvikling af pædagogisk praksis, herunder evidensbaserede metoder, og hvordan disse kan anvendes i praksis.	redegøre for og anvende teorier og metoder om og for pædagogisk praksis.

Område 2: Profession og samfund.

Området retter sig mod den samfundsmæssige og historiske kontekst for pædagogprofessionens virkefelt og aktuelle vilkår.

Kompetencemål: Den studerende kan fagligt begrunde pædagogisk arbejde i relation til den samfundsmæssige, historiske, institutionelle og professionelle sammenhæng.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan

velfærdssamfundets udvikling og globalisering, om medborgerskab og demokrati,	varetage pædagogiske aktiviteter med henblik på udvikling af børn, unge og voksnes medborgerskab og demokratiske dannelse,
grundlæggende træk ved pædagogprofessionens udvikling samt om forandringer i pædagogiske paradigmer over tid,	analysere, diskutere og vurdere aktuelle paradigmer i pædagogisk praksis og i samfundet,
pædagogprofessionens placering i forhold til tilgrænsende professioner, myndigheder og offentlighed,	bringe sin faglighed i spil i samarbejdet med andre professioner og i interaktionen med relevante samfundsinstitutioner,
professionsetik og værdier, som disse udfolder sig i relationen, professionen og samfundet,	analysere og vurdere værdier og etiske dilemmaer i pædagogiske sammenhænge samt analysere og vurdere sin egen rolle i relationelt arbejde,
sundhedsfremme og forebyggelse, herunder tidlig opsporing, samt om gældende lovgivning inden for området,	identificere sundhedsmæssige og sociale problemstillinger samt formulere pædagogiske handlemuligheder i relation hertil,
risikofaktorer og signaler på mistrivsel hos børn, unge og voksne,	identificere og reagere på børn, unge og voksne, der viser tegn på mistrivsel i pædagogisk praksis,
professionel kommunikation og	indgå i professionelle samtaler med børn, unge, voksne, pårørende og myndigheder og
politiske, organisatoriske og lovgivningsmæssige rammer og betingelser for udførelsen af pædagogisk arbejde.	identificere pædagogiske opgaver og udfordringer givet af de eksisterende rammer og vilkår samt udpege handlemuligheder inden for disse rammer.

Område 3: Pædagogens praksis – 1. praktik.

Området retter sig mod deltagelse i pædagogisk praksis inden for det pædagogiske arbejdsområde.

Kompetencemål: De studerende kan begrunde, tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter gennem deltagelse i pædagogisk praksis på praktikstedet, herunder vurdere egne læreprocesser i praksis.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
praktikstedets målgrupper samt praktikstedets pædagogiske og samfundsmæssige opgaver,	anvende viden om praktikstedets samfundsmæssige opgaver i tilrettelæggelsen af det pædagogiske arbejde,
målsætning, tilrettelæggelse og organisering af pædagogisk praksis, herunder om pædagogiske metoders effekter,	målsætte, tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogisk praksis med inddragelse af viden om effekten af forskellige pædagogiske metoder,
evaluerings-, undersøgelses- og dokumentationsformer og	dokumentere og evaluere egen deltagelse i pædagogisk praksis, herunder reflektere over kvaliteten i egne læreprocesser, og
såvel den sundhedsmæssige som den dannelsesmæssige betydning af sunde madvaner, måltidskultur, hygiejne og indeklima.	anvende viden om sundhed og sundhedsfremme i tilrettelæggelsen af det pædagogiske arbejde.

Bilag 2

Kompetencemål for specialiseringsdelen: Dagtilbudspædagogik

Pædagoger med denne specialisering har særlige kompetencer til at arbejde inden for den del af det pædagogiske arbejdsområde, der retter sig mod 0–5-årige. De vil i særlig grad have kompetencer til at skabe og udvikle pædagogiske miljøer og aktiviteter, hvor der på et pædagogisk fagligt grundlag skabes optimale betingelser for et stimulerende og trygt børneliv.

Områder:

- 1) Barndom, kultur og læring.
- 2) Profession og organisation.
- 3) Relation og kommunikation – 2. praktikperiode.
- 4) Samarbejde og udvikling – 3. praktikperiode.

Område 1: Barndom, kultur og læring.

Området retter sig mod inddragelsen af kultur, natur og æstetiske udtryksformer i pædagogiske aktiviteter, der understøtter børns udvikling, trivsel, dannelse og læring.

Kompetencemål: Den studerende kan anvende natur samt kulturelle medier og udtryksformer til at skabe udviklings- og læreprocesser for 0-5 årige børn samt inddrage børns perspektiv, deres kreativitet og leg i pædagogiske aktiviteter.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
pædagogiske læreplaner, herunder pædagogiske og didaktiske overvejelser knyttet til børns leg, udvikling og læring,	udarbejde pædagogiske læreplaner og på baggrund heraf tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter,
barndom, historiske forandringer i synet på børn og på inddragelse af barnets perspektiv i pædagogisk praksis,	undersøge og inddrage børns perspektiver i organiseringen og tilrettelæggelsen af pædagogisk arbejde,
det 0-5 årige barns trivsel, dannelse, leg, læring og udvikling,	anvende viden om børns udvikling og forudsætninger i pædagogisk praksis i dagtilbud,
børns forskellige opvækstvilkår og livsbetingelser,	identificere pædagogiske problemstillinger i relation til børns forskellige livsbetingelser,
børns sproglige udvikling og om sprogstimulering, herunder skriftsprogets betydning,	understøtte børns almene kommunikative og sproglige kompetenceudvikling,
etnicitet, to-sprogethed og kulturforståelse,	etablere, analysere og vurdere kulturmøder,
natur, matematisk opmærksomhed og teknik samt pædagogiske aktiviteter inden for dette område målrettet 0-5 årige børn,	udvikle, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter inden for natur, matematisk opmærksomhed og teknik, herunder inddrage barnets perspektiv og relevant pædagogisk viden,
krop og bevægelse, samt pædagogiske aktiviteter inden for dette område målrettet 0-5 årige børn og	udvikle, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter inden for krop og bevægelse, herunder inddrage barnets perspektiv og relevant pædagogisk viden og
kulturelle, musiske og æstetiske udtryks- og læringsformer samt pædagogiske aktiviteter inden for dette område målrettet 0-5 årige børn.	inddrage litterære, musikalske, dramatiske og visuelle udtryks- og læringsformer samt barnets perspektiv og relevant pædagogisk viden i sin pædagogiske praksis.

Område 2: Profession og organisation.

Området retter sig mod de organisatoriske rammer for professionel pædagogisk praksis, herunder samarbejdet med forældre, frivillige og andre professioner.

Kompetencemål: Den studerende kan reflektere, vurdere, begrunde og kvalificere pædagogisk arbejde på baggrund af de organisatoriske og professionelle rammer.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
historiske forandringer i pædagogisk arbejde med 0-5 årige samt professionens aktuelle opgaver og udfordringer,	forholde sig vurderende til opgaver og udfordringer inden for pædagogisk arbejde med 0-5 årige samt kvalificere pædagogisk praksis på den baggrund,

dagtilbuddenes organisation og ledelse, herunder viden om organisationskultur,	analysere og vurdere organisations- og ledelsesmæssige forhold af betydning for pædagogisk praksis for 0-5-årige,
professionsetik og etiske dilemmaer i pædagogisk praksis for 0-5 årige,	analysere og vurdere etiske problemstillinger på en måde, så det bidrager til kvalificering af pædagogisk praksis,
børn i udsatte positioner, social- og specialpædagogiske indsatser og inkluderende praksis,	understøtte det enkelte barns udvikling gennem tidlig opsporing og tilrettelæggelse af pædagogiske aktiviteter, der inkluderer og fremmer forpligtende fællesskaber,
tværprofessionelt samarbejde, herunder samarbejde om børns overgange mellem forskellige institutionstyper,	samarbejde med fagpersoner på tværs af professioner og kompetenceområder, herunder samarbejde om børns overgange mellem forskellige institutionstyper,
forældresamarbejde og inddragelse af forældre i forhold til børns udvikling,	tilrettelægge forældresamarbejde med udgangspunkt i det enkelte barn og børnegruppens trivsel, læring og udvikling,
pædagogens rolle og opgaver i forhold til samarbejdet med frivillige og civilsamfund,	inddrage frivillige og civilsamfund i pædagogisk praksis,
gældende retsgrundlag og relevante internationale konventioner og	agere professionelt inden for gældende retsgrundlag og varetage skriftlig kommunikation med relevante samarbejdspartnere og
videnskabelige teorier og metoder i relation til pædagogisk praksis, herunder evidensbaserede metoder.	analysere og vurdere videngrundlaget for pædagogisk praksis, herunder anvende videnskabelige metoder til undersøgelse og udvikling af pædagogisk praksis.

Område 3: Relation og kommunikation – 2. praktikperiode.

Området retter sig mod relationer, samspil og kommunikation i pædagogisk praksis med 0-5-årige børn, herunder betydningen af børns forskellige livsbetingelser for trivsel, relationer og kommunikation.

Kompetencemål: Den studerende kan skabe relationer til det enkelte barn og børnegruppen, støtte børnene i at indgå i relationer til hinanden, støtte udviklingen af børns kommunikative kompetencer, beherske professionel kommunikation samt reflektere over sine egne evner til at kommunikere og indgå i relationer.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
det 0-5 årige barns forudsætninger og udviklingsmuligheder, herunder børn med særlige behov,	tilrettelægge differentierede pædagogiske aktiviteter gennem analyse af børns forudsætninger, interaktion og kommunikation,
samspil og interaktion samt relationernes betydning for det 0-5 årige barns leg, læring, socialisering, trivsel og udvikling,	skabe nærværende relationer og understøtte det enkelte barns udfoldelses- og deltagelsesmuligheder i fællesskabet,
dialog og professionel kommunikation,	kommunikere nuanceret, præcist og forståeligt med børn, familier og kolleger,
leg, legeteorier og legekulturer,	rammesætte børns leg,
kropslig, kreativ, musisk og æstetisk læring og udfoldelse i pædagogisk praksis og	målsætte, tilrettelægge og evaluere pædagogiske aktiviteter og generelt motivere og understøtte børns leg og æstetiske, musiske og kropslige udfoldelse og
omsorg, sundhedsfremmende og forebyggende arbejde.	tilrettelægge, gennemføre og evaluere indsatser for omsorg, sundhed og forebyggelse.

Område 4: Samarbejde og udvikling – 3. praktikperiode.

Området retter sig mod systematisk og videnskabelig refleksion over og bidrag til udvikling og innovation i pædagogisk praksis.

Kompetencemål: Den studerende skal målrettet kunne tilrettelægge, gennemføre, dokumentere og evaluere aktiviteter og læreprocesser, der støtter barnets trivsel, læring, dannelse og udvikling. I den forbindelse skal den studerende på et fagligt grundlag kunne udfordre eksisterende praksis, afsøge og vurdere alternative muligheder og bidrage til udvikling af pædagogisk praksis.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
Samfundsmæssige og institutionelle problemstillinger forbundet med pædagogisk arbejde i dagtilbud,	identificere, analysere og vurdere samfundsmæssige rammer og institutionskulturens betydning for samarbejde, pædagogisk udvikling og kvalitet,
leg, bevægelse, natur- og kulturoplevelser, digitale medier samt skabende aktiviteter betydning for 0-5 åriges dannelse, trivsel, læring og udvikling,	udvikle det fysiske, psykiske, sociale og æstetiske børnemiljø,
forandringsprocesser og innovation,	bidrage til udvikling af pædagogisk praksis gennem innovative og eksperimenterende tiltag,
inddragelse af børn og forældres perspektiv i udviklings- og forandringsprocesser,	inddrage børn og forældres ideer og kreativitet som en del af pædagogiske udviklings- og forandringsprocesser,
didaktiske og pædagogiske metoder til udvikling af pædagogisk praksis, herunder dokumentation og evaluering, og	sætte mål, anvende dokumentations- og evalueringsmetoder og udvikle viden gennem deltagelse, systematisk erfaringsopsamling og refleksion over pædagogisk praksis og
førstehjælp.	udføre grundlæggende førstehjælp.

Bilag 3

Kompetencemål for specialiseringsdelen: Skole- og fritidspædagogik

Pædagoger med denne specialisering har særlige kompetencer til at arbejde inden for den del af det pædagogiske arbejdsområde, der retter sig mod børn og unge i 6-18 års alderen. De har i særlig grad viden om børns og unges udvikling, læring samt didaktik og dannelse. Pædagogen har kompetencer til at indgå i skolens samlede aktivitetsområde, herunder i undervisningen samt i det fritidspædagogiske område.

Områder:

- 1) Barndom, ungdom, didaktik og dannelse.
- 2) Identitet og fællesskab.
- 3) Udviklings- og læringsrum – 2. praktik.
- 4) Samarbejde og udvikling – 3. praktik.

Område 1: Barndom, ungdom, didaktik og dannelse.

Området retter sig mod børn og unges læring, dannelse, fællesskaber og udvikling, herunder inddragelse af børn og unges perspektiv i pædagogisk praksis.

Kompetencemål: Den studerende kan med inddragelse af pædagogiske og didaktiske teorier tilrettelægge, gennemføre og analysere pædagogiske aktiviteter, inkluderende læringsmiljøer, lærings- og undervisningsforløb med henblik på, at børn og unges trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
6-18 åriges kognitive, emotionelle, fysiske, motoriske og sansemæssige forudsætninger og udvikling,	anvende viden om børn og unges udvikling og forudsætninger i pædagogisk praksis i skole og fritidstilbud,
hvordan pædagogisk praksis kan understøtte undervisning, udvikling og læring i skole og	tilrettelægge, gennemføre og evaluere aktiviteter, der understøtter undervisning og

fritidstilbud,	læring i skole og fritidstilbud, herunder varetage den understøttende undervisning i skolen,
læring, læringsmål og motivation,	basere pædagogisk arbejde på indsigt i forskellige teorier om læring og motivation, herunder de forskellige teoriers potentialer, begrænsninger og menneskesyn,
børns og unges kropslige, kulturelle og musisk-kreative udvikling og om aktivitetsmuligheder inden for bevægelse og æstetiske udtryksformer,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere aktiviteter, der fremmer børns og unges nysgerrighed, interesse og aktive deltagelse inden for de kropslige, kreative og musiske områder,
natur, matematisk opmærksomhed, teknik og udeliv samt pædagogiske aktiviteter inden for dette område målrettet børn og unge,	udvikle, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter inden for natur, matematisk opmærksomhed, teknik og udeliv, herunder inddrage børn og unges perspektiv samt relevant pædagogisk viden,
børn og unges mediebrug og mediekultur, om udviklingen af børns it- og mediekompetencer og mediedannelse samt om it og mediernes forskellige udtryksformer,	vurdere og anvende forskellige it, medier og mediekritiske tilgange i pædagogisk praksis - både analoge og digitale,
professionsetik og etiske dilemmaer i pædagogisk praksis for børn og unge og	analysere og vurdere etiske problemstillinger på en måde, så det bidrager til kvalificering af pædagogisk praksis, og
pædagogiske og didaktiske teorier og metoder, der retter sig mod såvel fritids- som skoleområdet.	vurdere og anvende pædagogisk og didaktisk teori i pædagogisk praksis.

Område 2: Identitet og fællesskab.

Området retter sig mod børn og unges identitetsdannelse, relationer, inklusion og fællesskaber.

Kompetencemål: Den studerende kan varetage og analysere pædagogisk arbejde, der støtter og faciliterer børn og unges læring, udvikling, inklusion, trivsel og perspektiver.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
børn og unges socialisering og identitetsdannelse, herunder krop og seksualitet,	understøtte børns og unges socialisering, identitetsdannelse og perspektiver,
grupperelationer, gruppeprocesser og gruppeledelse,	understøtte børne- og ungegruppers trivsel, interaktion, udvikling og normdannelse og fremme deres muligheder for deltagelse og udfoldelse i inkluderende fællesskaber,
sprog, sproglige udtryksformer og sprogtilegnelse,	motivere og understøtte børns udvikling af et nuanceret og varieret sprog i alle typer af aktiviteter,
leg, legeteorier og legekulturer i historisk og aktuel belysning,	etablere inkluderende læringsmiljøer gennem motivering og understøttelse af legende processer,
etnicitet, kulturforståelse, kulturelle fællesskaber, to-sprogethed og integrationsprocesser,	identificere integrationsmuligheder blandt børn og unge og understøtte udviklingen af kulturelle fællesskaber,
forældresamarbejde og inddragelse af forældre i forhold til børn og unges udvikling,	tilrettelægge forældresamarbejde med udgangspunkt i det enkelte barn eller unges trivsel, læring og udvikling,
gældende lovgivning på skole- og fritidsområdet, herunder internationale konventioner,	agere professionelt inden for det gældende retsgrundlag og varetage skriftlig kommunikation med offentlige myndigheder,

social mobilitet samt social- og specialpædagogiske metoder i en pædagogisk sammenhæng og	anvende differentierede metoder med henblik på understøttelse af børn og unges sociale mobilitet og chancelighed og
videnskabelige teorier og metoder i relation til pædagogisk praksis, herunder evidensbaserede metoder.	analysere og vurdere videngrundlaget for pædagogisk praksis, herunder anvende videnskabelige metoder til undersøgelse og udvikling af pædagogisk praksis.

Område 3: Udviklings- og læringsrum – 2. praktik.

Området retter sig mod pædagogisk arbejde i forskellige udviklings- og læringsrum dvs. skole- og fritidsinstitutioner, herunder tilrettelæggelse og gennemførelse af og kommunikation om pædagogiske aktiviteter i pædagogisk praksis.

Kompetencemål: Den studerende kan skabe sammenhænge mellem forskellige udviklings- og læringsrum og varetage pædagogiske og didaktiske opgaver i fritidstilbud og skole samt indgå i professionel kommunikation herom.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
professionsfaglig kommunikation, argumentation og samarbejde,	kommunikere og samarbejde professionelt med forældre, kolleger, lærere og andre relevante aktører,
ledelse af udviklings- og læringsrum, herunder om klasserumsledelse,	motivere, lede og samle børn og unge om konkret læring,
didaktik og metodik knyttet til læring,	redegøre for sammenhængen mellem metodiske og didaktiske overvejelser og egen pædagogiske praksis,
bevægelsesmæssige, musiske, æstetiske og kreative processers betydning for trivsel, læring og udvikling,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere differentierede læreprocesser inden for udvalgte områder, herunder inddrage børn og unges perspektiv,
omsorg, sundhedsfremmende og forebyggende arbejde og	tilrettelægge, gennemføre og evaluere indsatser, der styrker forebyggelse samt børn og unges omsorg og sundhed, og
6-18 åriges forudsætninger og udviklingsmuligheder, herunder børn med særlig behov.	tilrettelægge differentierede pædagogiske aktiviteter gennem analyse af børn og unges forudsætninger og udviklingsmuligheder.

Område 4: Samarbejde og udvikling – 3. praktik.

Området retter sig mod tværprofessionelt samarbejde og det lovgivningsmæssige og organisatoriske grundlag for pædagogens ansvar og opgaver.

Kompetencemål: Den studerende kan arbejde tværprofessionelt med udvikling af skole- og fritidspædagogik, så børn og unges trivsel, udvikling og læring fremmes.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
institutionelle og organisatoriske rammer for det skole- og fritidspædagogiske arbejde,	agere professionelt inden for de givne institutionelle og organisatoriske rammer for området,
tværprofessionelt samarbejde med lærere og andre faggrupper, herunder teamsamarbejde og kollaborative fællesskaber,	analysere, vurdere og agere på faglige udfordringer i samarbejdet med lærere og andre faggrupper,
praktikstedets organisation i forhold til tværprofessionelt samarbejde,	indgå i samt analysere og vurdere praktikstedets tværprofessionelle samarbejdspraksis,
forandringsprocesser og innovation,	deltage i udviklingen af den pædagogiske praksis gennem innovative og eksperimenterende tiltag,
didaktiske og pædagogiske metoder til udvikling af pædagogisk praksis, herunder	sætte mål, anvende dokumentations- og evalueringsmetoder og udvikle viden gennem

dokumentation og evaluering, og	deltagelse, systematisk erfaringsopsamling og refleksion over pædagogisk praksis og
førstehjælp.	udføre grundlæggende førstehjælp.

Bilag 4

Kompetencemål for specialiseringsdelen: Social- og specialpædagogik

Pædagoger med denne specialisering har særlige kompetencer til at indgå i social- og specialpædagogisk arbejde med mennesker i forhold til tre overordnede målgrupper:

- A. Børn og unge med særlige behov.
- B. Mennesker med sociale vanskeligheder.
- C. Mennesker med psykiske og/eller fysiske funktionsnedsættelser.

Områder:

- 1) Mennesker i udsatte positioner.
- 2) Identitet og fællesskab.
- 3) Relation og kommunikation – 2. praktikperiode.
- 4) Samarbejde og udvikling – 3. praktikperiode.

Område 1: Mennesker i udsatte positioner.

Området retter sig mod de tre målgruppers forudsætninger og udviklingsmuligheder samt de social- og specialpædagogiske lærings-, udviklings- og omsorgsopgaver, der knytter sig hertil.

Kompetencemål: Den studerende kan med udgangspunkt i de tre målgruppers forudsætninger og perspektiver identificere og varetage pædagogiske opgaver i relation hertil. Den studerende har indsigt i social- og specialpædagogiske paradigmer, videnformer og metoder.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
socialvidenskabelige og psykologiske teorier, der belyser vilkår og forudsætninger hos mennesker i almindelighed og mennesker i udsatte positioner i særdeleshed,	identificere og understøtte muligheder i det social- og specialpædagogiske arbejde med en specifik målgruppe,
forandringer i synet på mennesker i udsatte positioner og på de social- og specialpædagogiske opgaver over tid,	basere pædagogisk praksis på analyser og vurderinger af aktuelle paradigmer i det social- og specialpædagogiske arbejde og i samfundet,
normer, værdier, konventioners funktioner og udbredelse og om normalitetsbegrebets relativitet,	identificere og forholde sig kritisk til egne og andres normer, værdier, konventioner og normalitetsbegreber om en given målgruppe,
marginaliserings- og stigmatiseringsprocesser,	bidrage til at modvirke marginalisering og stigmatisering af mennesker i udsatte positioner,
etiske og institutionelle dilemmaer vedrørende det udsatte menneskes autonomi og mestring af eget liv,	understøtte autonomi og mestring af eget liv for mennesker i udsatte positioner,
overordnede mål og værdier i social- og specialpædagogiske indsatser,	anvende begreber som trivsel, udvikling, livskvalitet og deltagelse på en måde, der kvalificerer praksis,
udvikling, læring og livsbetingelser hos mennesker inden for de tre målgrupper,	basere en differentieret pædagogisk indsats på det enkelte menneskes situation, perspektiv og forudsætninger,
sundhedsfremmende og forebyggende arbejde, herunder kost, motion og seksualitet, og	tilrettelægge, gennemføre og evaluere sundhedspædagogiske og forebyggende indsatser og aktiviteter og

socialpsykiatri, psykiatriske behandlingsformer, fysiske og psykiske funktionsnedsættelser, diagnoser og medicinsk behandling.	basere social- og specialpædagogiske indsatser og aktiviteter på indsigt i menneskers forudsætninger og deres perspektiver på egne udviklingsmuligheder.

Område 2: Identitet og fællesskab.

Området retter sig mod den enkelte og fællesskabet, herunder relations- og netværksdannelse, social interaktion og inklusion.

Kompetencemål: Den studerende kan tilrettelægge, gennemføre og evaluere social- og specialpædagogiske indsatser og aktiviteter, der sigter mod at fremme trivsel og livskvalitet, og som understøtter de tre målgruppers udvikling, læreprocesser og deltagelse i fællesskaber.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
forskellige kropslige, emotionelle, kognitive, sociale og kommunikative udviklingsmønstre hos mennesker inden for de tre målgrupper,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske indsatser og processer, som fremmer trivsel, udvikling, livskvalitet og deltagelse,
forholdet mellem individ og fællesskab og om deltagesfremmende social- og specialpædagogiske indsatser,	identificere potentialer og udfordringer i forholdet mellem individ og fællesskab og understøtte udviklingen af det enkelte menneskes identitet og aktive deltagelse i fællesskaber, herunder inddrage lokalsamfund, fritidsliv og skole/arbejde,
inklusions- og eksklusionsmekanismer, herunder om grupperelationer, gruppeprocesser og gruppeledelse,	identificere og fremme inkluderende processer i konkrete fællesskaber,
rehabiliterende indsatser og centrale individuelle og sociale aspekter af menneskers mestringsprocesser,	iværksætte rehabiliterende indsatser, der understøtter det enkelte menneskes mestringsprocesser,
krop, bevægelse, natur, kultur og æstetiske udtryks- og læringsformer,	inddrage udvalgte dele af kropslige, bevægelsesmæssige, musikalske, dramatiske, naturmæssige og æstetiske udtryksformer i pædagogisk praksis,
forskellige rammebetingelser, herunder bo- og institutionsformer, hjælpemidler og teknologi og digitale medier,	analysere og vurdere forskellige institutionelle rammers og hjælpemidlers betydning for menneskers udvikling og for det social- og specialpædagogiske arbejde,
etnicitet, kulturforståelse, kulturelle fællesskaber, to-sprogethed og integrationsprocesser,	identificere integrationsmuligheder blandt børn og unge og understøtte udviklingen i kulturelle fællesskaber,
det socialpolitiske og retslige grundlag for udøvelsen af social- og specialpædagogik samt om gældende internationale konventioner og	agere professionelt inden for gældende retsgrundlag og varetage skriftlig kommunikation med relevante samarbejdspartnere, herunder i forhold til udredning, og
teorier og metoder i relation til pædagogisk praksis, herunder evidensbaserede metoder.	vurdere videngrundlaget for pædagogisk praksis, herunder anvende videnskabelige metoder til undersøgelse og udvikling af pædagogisk praksis.

Område 3: Relation og kommunikation – 2. praktikperiode.

Området retter sig mod pædagogens relationer, professionelle kommunikation og pædagogiske aktiviteter og midler i pædagogisk praksis.

Kompetencemål: Den studerende kan kommunikere professionelt i relation til målgruppen og kolleger og kan på den baggrund gennemføre pædagogiske aktiviteter på et etisk forsvarligt grundlag.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
kommunikationsformer og relationsdannelse, herunder om den professionelle samtale,	kommunikere professionelt, etablere og indgå i professionelle relationer til mennesker i udsatte positioner,
professionsetik og pædagogiske værdier,	analysere og vurdere etik, magt og ligeværd i sin egen og andres tilgang til det enkelte menneske og til fællesskaber,
konflikt- og voldsforebyggelse, konfliktnedtrapping og udadreagerende adfærd,	vurdere konflikter, forebygge og håndtere konflikter samt evaluere indgreb i konflikt- og voldsepisoder,
bevægelsesmæssige, musiske, æstetiske og kreative processers betydning i den socialpædagogiske praksis og	tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter inden for udvalgte områder, herunder inddrage børn, unge og voksnes kreativitet og perspektiv og
hjælpe midler og professionsteknologier i et lærings- og udviklingsperspektiv.	vurdere og anvende hjælpemidler og professionsteknologier i samarbejde med mennesker med særlige behov med henblik på at understøtte udvikling og læring.

Område 4: Samarbejde og udvikling – 3. praktikperiode.

Området retter sig mod samarbejdsrelationer i og udvikling af social- og specialpædagogisk praksis i samspil med målgrupperne.

Kompetencemål: Den studerende kan gennem udvikling af pædagogisk praksis understøtte de tre målgruppers lærings-, udviklings- og omsorgsbehov og perspektiver i samarbejde med relevante aktører.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
institutionelle, organisatoriske og ledelsesmæssige rammer for social- og specialpædagogiske indsatser,	agere professionelt inden for de givne institutionelle, organisatoriske og ledelsesmæssige rammer,
forskellige social- og specialpædagogiske tilgange og metoder,	foretage en faglig vurdering af de metoder, som anvendes på praktikstedet,
tilgrænsende fagligheder og rammerne for tværprofessionelt samarbejde,	indgå i tværprofessionelt samarbejde om løsningen af konkrete opgaver og/eller problemstillinger,
opgave- og ansvarsfordeling mellem målgrupperne, professionelle, frivillige og pårørende,	redegøre for egen faglighed, opgaver og ansvar i et mangefacetteret samarbejde,
forandringsprocesser og innovation,	deltage i udviklingen af den pædagogiske praksis gennem innovative og eksperimenterende tiltag,
didaktiske og pædagogiske metoder til udvikling af pædagogisk praksis, herunder dokumentation og evaluering, og	sætte mål, anvende dokumentations- og evalueringsmetoder og udvikle viden gennem deltagelse, systematisk erfaringsopsamling og refleksion over pædagogisk praksis og
førstehjælp.	udføre grundlæggende førstehjælp.

Bilag 5

Kompetencemål for Tværprofessionelt element

Område: Tværprofessionelt samarbejde

Området retter sig mod samarbejde om indkredsning og udvikling af helhedsorienterede løsninger på tværs af den offentlige, private og frivillige sektor.

Kompetencemål: Den studerende kan identificere, analysere og reflektere over tværprofessionelle og tværsektorielle dilemmaer og potentialer og skal indgå i, koordinere og lede helhedsorienterede og tværgående samarbejdsprocesser.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
- pædagogers og andres professionsforståelse, faglighed og handlekompetence, herunder lærere, sygeplejersker og socialrådgivere, - velfærdssamfundets forskellige sektorer, aktører og deres forskellige perspektiver på opgaver og udfordringer og - lovgivning og politiske rammer for det tværgående samarbejde,	basere sin deltagelse i tværprofessionelt samarbejde med eksempelvis lærere, sygeplejersker og socialrådgivere på refleksioner over pædagogers faglighed, roller og ansvar og skabe helhedsorienterede løsninger ved at inddrage relevante samarbejdspartneres faglighed, roller og ansvar i opgaveløsningen,
samarbejdsformer, herunder kommunikative metoder og strategier, der understøtter det tværgående samarbejde,	formidle pædagogisk faglighed og indsigt til professionelle, brugere og andre centrale parter i en helhedsorienteret praksis,
empiriske undersøgelser af, hvad der kendetegner tværprofessionelle og tværsektorielle samskabelsesprocesser,	identificere og tage højde for muligheder og barrierer i det tværprofessionelle og tværsektorielle samarbejde, herunder analysere og agere i et felt med etiske dilemmaer,
projekt- og procesledelse, herunder procesværktøjer, der kan understøtte samarbejdsformer og samskabende processer, og	koordinere projekter og anvende procesværktøjer i samskabende processer og
rammerne for samt potentialer og udfordringer i arbejdet med brugerinddragelse.	udvikle fællesskaber og skabe forandring og værdi ved selvstændigt at indgå i og koordinere samarbejde, der involverer brugere, professionelle og frivilliges netværk og ressourcer.

Bilag 6

Kompetencemål for Bachelorprojektet

Område: Bachelorprojektet, herunder 4. praktikperiode.

Bachelorprojektet udspringer af den studerendes specialiseringsområde. Bachelorprojektet og den tilhørende bachelorpraktik tager udgangspunkt i en professionsrelevant problemstilling.

Bachelorprojektets problemformulering danner grundlag for en empirisk og teoretisk analyse, identifikation af udviklingsmuligheder og perspektivering af praksis.

Kompetencemål: Den studerende kan identificere, undersøge, udvikle og perspektivere pædagogfaglige problemstillinger.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
virkefelter for den pædagogiske profession,	identificere, afgrænse og undersøge en relevant professionsfaglig problemstilling af både teoretisk og praktisk karakter,
pædagogfaglig udvikling og innovation,	identificere og fagligt vurdere muligheder for udvikling og kvalificering af pædagogisk praksis,
pædagogens professionsfaglighed og professionsetik,	formidle etiske og handleorienterede overvejelser, der kvalificerer pædagogisk samspil, og demonstrere professionsfaglig dømmekraft,
følgende forholds indflydelse på den valgte problemstilling: -Kulturelle og sociale. -Institutionelle og organisatoriske.	inddrage organisatoriske og samfundsmæssige forhold i perspektiveringen af den valgte problemstilling,

-Historiske, samfundsmæssige og internationale,	
nationale og internationale forsknings- og udviklingsresultater af relevans for den valgte problemstilling,	inddrage viden og forskning i en faglig argumentation,
empiriske undersøgelsesmetoder samt deres muligheder og begrænsninger og	vurdere og begrunde valget af metoder til indsamling af empiri og
opgaveskrivning og faglig formidling.	formidle analyse- og undersøgelsesresultater mundtligt og skriftligt.

Bilag 7

Valgfrie områder

Den studerende erhverver kompetencer til at kunne deltage i og lede udviklingsprocesser inden for det valgte kompetenceområde.

Områder:

- 1) Kreative udtryksformer.
- 2) Natur og udeliv.
- 3) Sundhedsfremme og bevægelse.
- 4) Medier og digital kultur.
- 5) Kulturprojekter og kulturelt iværksætteri.
- 6) Social innovation og entreprenørskab.
- 7) Kulturmøde og interkulturalitet.

Område 1: Kreative udtryksformer.

Området retter sig mod at lede og understøtte æstetiske og kreative udtryksformer i pædagogisk praksis.

Kompetencemål: Den studerende kan skabe rammer for, lede og udvikle kreative erfarings- og læreprocesser, som understøtter og inspirerer mennesker til at arbejde kreativt med musiske og æstetiske udtryksformer og kulturskabende virksomhed.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
skabende processers betydning for menneskers udvikling, identitet, livskvalitet og dannelse,	analysere og vurdere æstetiske læreprocesser samt redegøre for æstetiske udtryksformers pædagogiske, oplevelsesmæssige og kulturelle perspektiver,
musisk og æstetisk produktion, æstetiske læreprocesser og kreative arbejdsformer,	tilrettelægge, skabe rammer for og understøtte musisk og æstetisk produktion og æstetiske læreprocesser for og i samarbejde med en selvvalgt målgruppe,
kunstnerisk og håndværksmæssig produktion og skabende processers betydning for menneskets udvikling og livsmuligheder, herunder æstetiske læreprocesser,	demonstrere egne færdigheder inden for kunstnerisk og håndværksmæssig produktion samt tilrettelægge, begrunde, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter, som understøtter udtryksbevidsthed, aktivitetsglæde og udfoldelseslyst gennem kunstnerisk og håndværksmæssig produktion,
formsproglige teorier, metoder, grundelementer og virkemidler og	demonstrere egne færdigheder inden for forskellige musiske og æstetiske udtryk, herunder udvælge og anvende metoder og teknikker inden for et æstetisk formsprog, og
æstetisk virksomheds muligheder for at bidrage til udvikling og fornyelse af den pædagogiske	udvikle pædagogisk praksis gennem innovative æstetiske udtryk og æstetiske fænomener.

praksis.	

Område 2: Natur og udeliv.

Området retter sig mod at lede og understøtte pædagogiske processer med inddragelse af naturen og uderummet i pædagogisk praksis.

Kompetencemål: Den studerende kan skabe rammer for, lede og udvikle pædagogiske forløb med et naturvidenskabeligt udgangspunkt og med fokus på børn, unge og voksnes naturoplevelser, naturforståelse med uderummet som læringsmiljø.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
globale miljøudfordringer, natur, naturfænomener og udepædagogiske oplevelses- og læringsmuligheder,	tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogiske aktiviteter i uderummet,
naturdidaktik og udeliv,	skabe oplevelser og en varieret kreativitet og videnformidling i uderummet med udgangspunkt i deltagerens forskellige forudsætninger og perspektiver,
udfordringer og dilemmaer inden for naturformidling i den pædagogiske profession, herunder forholdet natur/ kultur, natur på legepladsen samt bæredygtighed i hverdagen, og	inddrage og anvende natur og udeliv i den pædagogisk praksis samt udvikle metoder til naturformidling og
forskellige målgruppers forudsætninger for aktiv deltagelse, oplevelser og læring i uderummet.	tilrettelægge og lede pædagogiske forløb inden for naturformidling, friluftsliv og andre former for udeliv under hensyn til deltagerens forskellige forudsætninger.

Område 3: Sundhedsfremme og bevægelse.

Området retter sig mod at lede og understøtte pædagogiske aktiviteter med fokus på sundhed, trivsel og kropslig udfoldelse.

Kompetencemål: Den studerende kan igangsætte, gennemføre og lede sundhedsfremmende og bevægelsesmæssige aktiviteter og udviklingsprocesser, der understøtter menneskers sundhed, livskvalitet og trivsel og motiverer til kropslig udfoldelse.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
sundhedsfremme, idræt og bevægelse,	demonstrere egne færdigheder inden for sundhedsfremme, idræt og bevægelse, herunder vurdere det dannelsesmæssige og kompetenceskabende potentiale,
aktivitetsmuligheder inden for sundhedsfremme, idræt og bevægelse samt om didaktik og metoder til at lede og understøtte processer og aktiviteter,	tilrettelægge og lede sundhedsfremmende aktiviteter og bevægelsesaktiviteter, som inddrager børn, unge og voksnes perspektiv i processen,
metoder til evaluering af processer og aktiviteter med fokus på sundhedsfremme og bevægelse og	analysere og evaluere gennemførte processer og aktiviteter med bevægelse og sundhedsfremme, herunder vurdere forandringspotentialet for det enkelte menneskes forhold til sundhed og bevægelse, og
individuelle, sociale, kulturelle, institutionelle, sundhedsvidenskabelige og velfærdsteknologiske forholds betydning for idræt, sundhedsfremme og bevægelse.	analysere og udvikle pædagogisk praksis under hensyn til det enkelte menneskes situation, perspektiv og forudsætninger for deltagelse.

Område 4: Medier og digital kultur.

Området retter sig mod at lede og understøtte mediepædagogiske processer samt udvikling af pædagogisk praksis ved hjælp af digitale medier.

Kompetencemål: Den studerende kan etablere, udvikle og lede pædagogiske processer og produktioner ved anvendelse af digitale medier.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
digitale medier og deres anvendelsesmuligheder inden for pædagogisk praksis,	anvende digitale medier, der indeholder legende, lærende, identitetsdannende og æstetiske aspekter,
digital kultur, herunder sociale medier i pædagogiske institutioner i en etisk og samfundsmæssig sammenhæng,	analysere og vurdere anvendelsen af digitale medier i pædagogisk praksis og betydningen af digital dannelse for børn, unge og voksne,
digital dannelse og digitale mediers kulturelle anvendelse og	tilrettelægge og lede mediepædagogiske processer samt begrunde didaktiske valg og
anvendelsen af digitale medier til dokumentation, analyse og udvikling af pædagogisk praksis.	udvikle pædagogisk praksis ved hjælp af digitale medier.

Område 5: Kulturprojekter og kulturelt iværksætteri.

Området retter sig mod kulturformidling og kulturprojekter med fokus på menneskers dannelse og demokratiske deltagelse i kulturliv.

Kompetencemål: Den studerende kan udvikle, iværksætte og lede kulturprojekter, som sigter mod menneskers inddragelse og deltagelse i og med produktion af kulturliv.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
kulturliv, kulturprojekter og kulturelle udtryksformer,	udvikle koncepter for målgruppespecifikke og/eller brugerdrevne kulturprojekter,
kulturelle udtryksformer samt kulturprojekters didaktiske og æstetiske potentialer,	fagligt begrunde og lede pædagogiske kulturprojekter for, med og af børn, unge og voksne, som sigter mod disses aktive deltagelse i kulturliv,
kulturbegreber og disses relation til demokratiforståelse og dannelsessyn og	analysere og vurdere kulturprojekters demokratiske og dannelsesmæssige potentialer og
relevant kulturpolitik, kulturinstitutioner og kulturelle aktører.	indgå i og videreudvikle kulturelle samarbejder.

Område 6: Social innovation og entreprenørskab.

Området retter sig mod metoder til fornyelse og udvikling af kvalitet og velfærdsydelser i pædagogiske institutioner.

Kompetencemål: Den studerende kan udfordre eksisterende og udvikle nye pædagogiske praksisser og organiseringsformer, der bidrager til at håndtere udfordringer og nytænkning inden for pædagogprofessionen.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
teorier og metoder til fremme af innovative processer og entreprenørskab inden for pædagogprofessionen, herunder projektdesign og projektledeelse,	idéudvikle og tilrettelægge pædagogiske innovationsprocesser og sociale innovationsprojekter,
evaluering af innovative processer og projekter,	evaluere og løbende justere innovationsprocesser samt tage højde for modsatrettede interesser,
undersøgelsesmetoder til identifikation af udfordringer inden for pædagogprofessionen og	identificere udfordringer inden for pædagogprofessionen samt analysere, hvordan udvikling af praksis kan håndtere disse, og

forskellige præsentations- og formidlingsmetoder.	præsentere og formidle ideer, projekter og resultater til forskellige interessenter.

Område 7: Kulturmøde og interkulturalitet.

Området retter sig mod at lede og understøtte pædagogiske processer med fokus på kulturel diversitet.

Kompetencemål: Den studerende kan reflektere over og handle i forhold til kulturforskelle, kulturmøder og kulturkonflikter samt inddrage kulturdiversitet som et deltagerperspektiv og en ressource i pædagogisk praksis.

Vidensmål: Den studerende har viden om	Færdighedsmål: Den studerende kan
kulturelle, multikulturelle og interkulturelle forholds betydning for individ, gruppe og samfund,	vurdere interkulturelle processer og aktiviteter betydning for menneskers fællesskab, trivsel, identitet og dannelse,
forskellige kulturer samt sammenhænge mellem kultur og pædagogisk praksis,	udvikle pædagogisk praksis med udgangspunkt i interkulturelle møder og netværk,
kulturteori, kulturanalyse og kommunikation og	analysere og redegøre for kulturelle forhold og dynamikker og
pædagogiske metoder og aktiviteter med fokus på kulturmøde, kulturel diversitet og kulturel produktion.	tilrettelægge og lede pædagogiske aktiviteter, hvor kulturel diversitet inddrages som perspektiv og ressource.